

Karelia-ammattikorkeakoulu
Tradenomi (YAMK)
Johtaminen ja liiketoimintaosaaminen

William ja Ester Otsakorven Säätiön toiminnan vaikuttavuuden selvittäminen

Selvitys opiskelijoille myönnettyistä
apurahoista, hankeapurahoista sekä
pääomainoista

Mari Liikanen
Tiina Piiparinen

Opinnäytetyö, marraskuu 2022

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2022
Johtaminen ja liiketoimintaosaaminen
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä(t)
Mari Liikanen
Tiina Piiparinen

Nimeke
William ja Ester Otsakorven Säätiön toiminnan vaikuttavuuden selvittäminen

Toimeksiantaja
William ja Ester Otsakorven Säätiö

Tiivistelmä
Opinnäytetyössä tutkitaan William ja Ester Otsakorven Säätiön vaikuttavuutta. Tutkittavat ryhmät ovat apurahoja saaneet opiskelijat, oppilaitosten kansainvälisyyskoordinaattorit, hankeapurahoja saaneet oppilaitosten edustajat sekä pääomallainaa saaneet henkilöt.

Tutkimuksen aluksi selvitettiin, mikä on William ja Ester Otsakorven Säätiön rooli yhteiskunnallisena vaikuttajana. Lisäksi selvitettiin Otsakorven Säätiön rahoitusmuotoja sekä käytiin läpi niin säätiötä kuin vaikuttavuuttakin käsitteinä. Tästä päästiin säätiöiden vaikuttavuuteen ja sen mittaamiseen. Säätiöiden näkökulmasta vaikuttavuuden mittaaminen on tärkeää, koska vuosittain ne käyttävät huomattavia määriä varoja tieteellisiin tutkimuksiin, koulutukseen ja kehittämistyöhön.

Koska Otsakorven Säätiön toiminnan vaikuttavuutta ei ole aiemmin tutkittu, oli perusteltua, että tutkimus toteutettiin sekä määrällisenä että laadullisena tutkimuksena. Tutkimusmenetelminä käytettiin kyselyitä sekä haastatteluita, joista kyselyillä haettiin vastauksia isommalta massalta, kun taas haastatteluilla pyrittiin syventämään kyselyistä saatuja tuloksia ja selvittämään syvemmin rahoituksen merkitystä sen saajalle ja sitä kautta sen vaikuttavuutta.

Selvitystyön perusteella Otsakorven Säätiön myöntämällä rahoituksella on selkeää ja pidemmälle kantavaa vaikuttavuutta ja rahoitusta pidetään tärkeänä osana sekä kehitystyötä, että oppimista. Tutkimus antaa säätiölle arvokasta tietoa ja hyvän pohjan laadukkaiden toimintojen kehitystä ajatellen. Otsakorpi Säätiöllä on myös tarkoituksena teettää toinen tutkimus, jonka tavoitteena on tutkia vaihtoehtoisia näkökulmia säätiön toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi. Tutkimuksemme antaa jatkotutkimukselle hyvän pohjan.

Kieli
suomi

Sivuja 83
Liitteet 7
Liitesivumäärä 18

Asiasanat
säätiö, vaikuttavuus, vaikuttavuusarvio

THESIS
November 2022
Degree Programme in Business Management
and Leadership, Master's Degree

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author (s)
Mari Liikanen
Tiina Piiparinen

Title
Assessing the effectiveness of the William and Ester Otsakorpi Foundation

Commissioned by
William and Ester Otsakorpi Foundation

Abstract
The thesis examines the effectiveness of the William and Ester Otsakorpi Foundation. The research groups consists of students who have received grants, international coordinators and other representatives of the educational institutions that were granted project fundings, and people who have obtained capital loans.

At the beginning of the research project, the role of the Foundation in societal influencing was determined. In addition, the types of funding offered by the Otsakorpi Foundation were investigated and the concepts of a foundation and its influence were reviewed. This led to measuring the effectiveness of the Foundation. Measuring the impact and effectiveness of foundations are important, as they allot considerable amounts of funds for scientific research, training, and education and for development work every year.

Since the operative effectiveness of the Otsakorpi foundation had not been studied before, it was logical that both qualitative and quantitative methodologies were used in research. Surveys and interviews were used as data collection methods; The surveys were able to gather answers from a wider population, whereas interviews further delved into the results obtained from the surveys.

Based on the research findings, the funding granted by the Otsakorpi Foundation has a clear and far-reaching impact. The research gives the Foundation valuable information and a solid basis for the development of high-quality activities. The Otsakorpi Foundation also intends to commission another study in order to increase the effectiveness of the Foundation. Our study provides a good basis for further research.

Language
Finnish

Pages 83
Appendices 7
Pages of Appendices 18

Keywords
foundation, effectiveness, assessment of effectiveness

Sisältö

1	Johdanto	5
1.1	Tutkimuksen tausta ja tavoite	5
1.2	Aiemmat tutkimukset	7
1.3	Tutkimuksen aiheen rajaus	11
1.4	Tutkimusjoukon rajaus ja tutkimuksen eteneminen	12
1.5	Tutkimuskysymykset.....	13
1.6	Tutkimuksen rakenne	13
2	William ja Ester Otsakorven Säätiön rooli yhteiskunnallisena vaikuttajana..	15
2.1	Historia	15
2.2	Toiminta-ajatus	16
2.3	Säätiön myöntämät lainat ja investointiavustus	16
2.4	Apurahat	18
2.5	Palkinnot.....	19
3	Tutkimuksen keskeiset käsitteet ja tietoperusta	19
3.1	Säätiön määritelmä.....	19
3.2	Vaikuttavuus	21
3.2.1	Säätiöiden vaikuttavuus.....	23
3.2.2	Vaikuttavuusarvion määrittely	25
3.2.3	Arvioinnin suunnittelu ja kehittäminen.....	27
3.2.4	Vaikuttavuusarvion haasteet.....	28
4	Tutkimuksessa käytetyt menetelmät.....	31
4.1	Tutkimuksellinen kehittämistyö	31
4.2	Lähestymistavan ja menetelmien valitseminen.....	33
4.2.1	Määrällinen tutkimus tiedonhankinnan menetelmänä	34
4.2.2	Kysely	35
4.2.3	Laadullinen tutkimus tiedonhankinnan menetelmänä	38
4.2.4	Haastattelu.....	39
5	Tutkimuksen vaiheet.....	41
5.1	Webropol-kyselyt ja niiden toteuttaminen	41
5.2	Haastattelut kyselyn tukena ja niiden toteuttaminen	43
6	Tutkimuksen tulokset ja analysointi.....	44
6.1	Webropol-kyselyiden tulokset	44
6.1.1	Kyselyiden tulokset pääomalainojen vaikuttavuuden osalta	44
6.1.2	Kyselyiden tulokset hankeapurahojen vaikuttavuuden osalta	47
6.1.3	Kyselyiden tulokset opiskelijoille myönnettyjen apurahojen vaikuttavuuden osalta, vastaajina oppilaitosten edustajat	53
6.1.4	Kyselyiden tulokset opiskelijoille myönnettyjen apurahojen vaikuttavuuden osalta, vastaajina opiskelijat	57
6.2	Haastatteluiden tulokset	59
6.2.1	Haastattelun tulokset pääomalainojen osalta.....	59
6.2.2	Haastatteluiden tulokset hankeapurahojen osalta	61
6.2.3	Haastatteluiden tulokset oppilaitoksien edustajien osalta	64
6.3	Tulosten yhteenveto ja analyysi.....	69
6.4	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	71
6.5	Tutkimuksen valideetti ja reliabiliteetti.....	73
7	Pohdinta.....	74
7.1	Työn tavoitteiden toteutuminen.....	74
7.2	Jatkotoimenpidesuosituksukset ja kehittämisideat Otsakorven Säätiölle	75

7.3 Yhteenveto.....	77
Lähteet.....	80

Liitteet

- Liite 1 Webropol-kyselyn saate ja kysymykset, pääomalainat
- Liite 2 Webropol-kyselyn saate ja kysymykset, hankeapurahat
- Liite 3 Webropol-kyselyn saate ja kysymykset, opiskelijoille myönnetyt apurahat, oppilaitokset
- Liite 4 Webropol-kyselyn saate ja kysymykset, opiskelijoille myönnetyt apurahat, opiskelijat
- Liite 5 Haastattelukysymykset, pääomalainat
- Liite 6 Haastattelukysymykset, hankeapurahat
- Liite 7 Haastattelukysymykset, opiskelijoille myönnetyt apurahat, oppilaitokset

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tausta ja tavoite

Vaikuttavuuden mittaaminen on tärkeää useasta eri syystä. Se on tunnustettu tapa osoittaa, millaista arvoa jokin asia tuottaa edunsaajille ja koko yhteiskunnalle. Vaikuttavuus on eräänlainen suorituskyvyn seurantamenetelmä ja jos vaikuttavuuden mittaaminen sisällytetään organisaation toimintaan, se luo näkyviä tapoja arvioida organisaation menestystä ja sillä voidaan erottua joukosta. Vaikuttavuusselvitys on viesti lahjoittajille, sijoittajille ja edunsaajille siitä, että organisaatio on kiinnostunut parantamaan toimintaansa ja että se on valmis vastaamaan tuloksestaan. Kun vaikuttavuuden mittaaminen toteutetaan tehokkaasti, se tukee keskeisiä tulosindikaattoreita ja organisaation yleistä tehokkuutta. (Fedorciow 2012.)

Säätiöiden näkökulmasta vaikuttavuuden mittaus on tärkeää, koska vuosittain ne käyttävät huomattavia määriä varoja tieteellisiin tutkimuksiin, koulutukseen ja kehittämistyöhön. On toivottavaa, että näille rahoille saa myös vastinetta. Vaikuttavuuden mittaaminen auttaa selvittämään, millaisia hyötyjä rahoituksella on saatu aikaan. Mittaamisella voidaan myös selvittää, miten ja mille tahoille rahoitusta on järkevää jatkossa jakaa ja miten esimerkiksi apurahojen myöntämisen valintaprosessia voisi kehittää. Voidaan myös ajatella, että vaikuttavuuden mittaaminen tuottaa vastuuvellisuutta rahoituksen saaneille. (Harland & O'Connor 2014.) Säätiöt, jotka pyrkivät toiminnassaan vaikuttavuuteen voivat olla muutoksen toteuttajia. Johdonmukaisesti ja sisukkaasti toimivat säätiöt tulevat muuttamaan yhteiskunnan rakenteita ja toimintamalleja luoden edellytyksiä tämänhetkiselle ja tulevalle hyvinvoinnille. (Suvikumpu 2020.)

Tämä tutkimusaihe on saatu toimeksiantona William ja Ester Otsakorven Säätiöltä. Säätiö etsi ulkopuolisia vaikuttavuusarvion tekijöitä Karelia-ammattikorkeakoulusta. Toteutamme vaikuttavuusarvion ylemmän ammattikorkeakoulu opintojen opinnäytetyönämme. Säätiön tavoitteena oli

selvittää sen toiminta-ajatuksen kannalta merkityksellisimpien ja suurimpien toimintojen vaikuttavuutta. William ja Ester Otsakorven Säätiöstä käytetään tutkimuksessa myöhemmin nimitystä Otsakorven Säätiö.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Otsakorven Säätiön merkitystä yhteiskunnallisena vaikuttajana. Tutkimme vaikuttavuutta Otsakorven Säätiön merkittävimpien rahoituskohteiden näkökulmasta, joita ovat ammatti- sekä korkeakouluopiskelijoille myönnetyt apurahat, oppilaitoksille myönnetyt hankeapurahat sekä uusimpana toimintamuotona vuonna 2019 aloitetut pääomalainat aloittaville yrittäjille. Opintolainat, yrityslainat, määräaikaiset investointiavustukset, opettajien apurahat, apurahat akateemisiin jatko-opintoihin ja Otsakorven palkinnot on haluttu jättää tämän tutkimuksen ulkopuolelle, koska näiden toimintojen rahoitus säätiössä on määrältään vähäisempää. Säätiölle ei ole laadittu aiemmin vastaavalla tasolla vaikuttavuusarviota, mutta se on tarkoituksena ottaa osaksi säätiön toimintaa. Säätiön toiminta on laajaa ja sen vuoksi tutkittava joukko oli rajattava.

Otsakorven Säätiöllä on tarkoituksena teettää kaiken kaikkiaan kaksi opinnäytetyötä vaikuttavuusarvioon liittyen. Meidän tehtävänä on luoda vankka tietoperusta ja hyvä pohja seuraavaa opinnäytetyötä varten. Lisäksi selvityksen tarkoituksena on myös luoda yleiskuva Otsakorven Säätiön yhteiskunnallisesta ja alueellisesta vaikuttavuudesta. Toisen työn tavoitteena on tutkia vaihtoehtoisia näkökulmia säätiön toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi ja käsillä olevan tutkimuksen tieto toimii seuraavan työn vertailupohjana. Opinnäytetyö on jaettu kahteen osaan toimeksiantajan tahdosta ja lähtökohtaisesti työn laajuuden vuoksi tämä tutkimus tullaan toteuttamaan säätiön toiveesta parityönä. Keskeisenä tutkimuskysymyksenä tässä tutkimuksessa toimii seuraava: Kuinka hyvin Otsakorven Säätiössä on onnistuttu saavuttamaan sen toiminnalle ennalta asetetut tavoitteet suurimpien toimintojen osalta ottaen huomioon yhteiskunnalliset vaikutukset?

1.2 Aiemmat tutkimukset

Aiemmin Otsakorven Säätiötä on opinnäytetyössään tutkinut Leena Peräkylä (2019). Hänen opinnäytetyönsä liittyi hankkeeseen, jonka tarkoituksena on madaltaa yrittäjyyden kynnyksiä ja tukea alkuvaiheen yrityksiä. Hänen tutkimuksensa keskittyy tarkastelemaan, mitä oman pääoman ehtoisia rahoitusmahdollisuuksia Otsakorven Säätiöllä on tarjota alkuvaiheen yrityksille. Peräkylän tutkimuksessa tutkimusmenetelmänä on ollut kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jolla pyritään ymmärtämään syvällisesti säätiön toimintaa ja sitä kautta sille parhaiten sopivin rahoitusvaihtoehto. Tutkimuksessa on käytetty myös säätiön edustajan haastattelua, jonka avulla on selvitetty pohjatiedot rahoitusvaihtoehtojen kartoittamiselle ja säätiön tarpeille. Haastattelu on tehty teemahaastatteluna, jossa haastateltavalle on lähetetty kysymykset etukäteen, mutta itse haastattelutilanteessa niitä on käyty läpi vapaammin ja tilanteesta on haluttu tehdä keskustelunomainen. Peräkylän opinnäytetyössään käydään läpi myönnettyjen tukien ja lainojen määriä ja jossain määrin myös sitä, mille kohderyhmälle nämä apurahat ovat menneet, mutta se ei ole tutkimuksessa oleellista. (Peräkylä, 2019, 7–8) Oma tutkimuksemme täydentää Peräkylän tutkimusta, mutta pääomalainojen osalta tavoitteena on kuitenkin selvittää pääomalainan vaikuttavuutta sen saajien näkökulmasta.

Säätiöiden vaikuttavuudesta on tehty aiemmin paljonkin tutkimuksia. Esimerkiksi Sirpa Nykänen (2016) on tutkinut pro gradussaan Suomen Lääketieteen Säätiön vuosina 2001–2021 myöntämien hankeapurahojen vaikuttavuutta. Hän tutki vaikuttavuutta hankeapurahojen saajien näkökulmasta. Tutkimuskohteina olivat toteutuneen tutkimushankkeen tutkimusprosessit ja –tulokset, vaikutukset tutkijan henkilökohtaiseen uraan ja yhteistyö Suomen Lääketieteen Säätiön kanssa. (Nykänen 2016.)

Nykäsen (2016) tutkimuksen tausta-aineistona käytettiin saatavilla olevia hankeapurahahakemuksia, joiden perusteella on myönnetty apurahaa vuosina 2001–2012. Tämän lisäksi Suomen Lääketieteen Säätiö on pyytänyt Helsingin yliopiston kirjastolta bibliometrisen analyysin koko perusjoukosta, jotka olivat

käyttäneet myönnetyn apurahan. Bibliometriikalla tarkoitetaan julkaisutoiminnan tilastollista analyysiä, jota voidaan hyödyntää määrittäessä tutkimuksen tuottavuutta ja laatua sekä vaikuttavuutta ja näkyvyyttä. (Owalgroupp 2022.) Aineiston keräysmenetelmänä käytettiin Webropol-kyselyä. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja kyselylomakkeessa pääpaino oli avoimissa kysymyksissä. Tällä tavoiteltiin apurahan saajien kertomaa kokemusta. Kyselylomakkeella oli myös strukturoituja väittämiä, joihin vastaajat pystyivät vastaamaan vastausasteikolla 1= täysin eri mieltä – 5= täysin samaa mieltä. Väittämien käyttäminen mahdollisti sen, että aineistoon pystytään liittämään myös mitattavia kysymyksiä, joita säätiö voi käyttää myöhemmässä tutkimuksessa tai palautearvioinnissa verrokkina. (Nykänen 2016.)

Nykäsen tutkimuksessa saatiin selville, että säätiön rahoittamilla hankkeilla on odotettavissa yhteiskunnallista vaikuttavuutta, joka on nähtävissä koulutuksellisenä sekä tieteellisenä vaikuttavuutena. Lääketieteen Säätiö on siis onnistunut hankerahoituksensa kohdentamisessa. Tämä tutkimus vastaa monelta osalta käsillä olevaa tutkimusta. (Nykänen 2016.) Käsillä oleva tutkimus tehdään hyödyntäen apurahan ja pääomalainan saaneiden mielipiteitä siitä, miten saatu raha on vaikuttanut heidän tekemiseensä ja mitä ajatuksia heille herää rahoitukseen liittyen. Tutkimuksemme mukaan tämä sama vaikuttavuus on nähtävissä myös Otsakorven Säätiön rahoittamissa hankkeissa. Säätiön rahoituksella on suuri vaikutus rahoitettaville kohteille, oli ne sitten oppilaitoksia, opiskelijoita tai yrittäjiä.

Toisen mielenkiintoisen tutkimuksen vaikuttavuudesta on tehnyt Heidi Savolainen (2014) opinnäytetyössään, jossa hän tutki Kari Kaarnalahden opintorahaston vaikuttavuutta apurahan saaneiden keskuudessa. Vaikka Savolaisen tutkimuksessa onkin tarkasteltu liikesivistysrahastoa eikä säätiötä, ovat ne hyvin vertailukelpoisia keskenään niiden erittäin samankaltaisen toiminnan takia. Niin yleishyödylliset rahastot kuin säätiöt pyrkivät edistämään ja tukemaan esimerkiksi kulttuuria, tiedettä ja taidetta oman tarkoituksensa mukaisesti. Tässä työssä vaikuttavuutta on tutkittu erittäin laajasti niin tieteellisen, koulutuksellisen ammatillisen kuin yhteiskunnallisen näkökulman kautta ja tutkimuksen tavoitteena on ollut arvioida asetettuja tavoitteita rahaston

kehittämistyössä Kari Kaarnalahden opintorahastossa. (Savolainen 2014, 30–38)

Savolaisen (2014) tutkimuksessa tutkimusmenetelmänä käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta, jonka avulla hän pystyttiin selvittämään vaikuttavuutta numeerisessa muodossa. Tämä mahdollisti vastauksien vertailun keskenään ja apurahojen vaikuttavuudesta voitiin löytää yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia vastaajien välillä. Tutkimuksen Savolainen toteutti kyselytutkimuksena, jonka kohderyhmänä olivat kaikki apurahaa saaneet 124 henkilöä, joista rajattiin pois yhteisöt ja ulkomaalaiset henkilöt (6 kpl). Kysymystyyppinä hän käytti sekä avoimia että strukturoituja kysymyksiä. Kyselyn lisäksi tutkimusaineistoon kuului asiantuntijahaastattelu, jolla voitiin kerätä taustatietoja varsinaista tutkimushaastattelua ja kirjallisen aineiston analyysia varten. Tutkimuksessaan Savolainen käytti asiantuntijana Kari Kaarnalahden opintorahaston neuvottelukunnan puheenjohtajaa. (Savolainen, 2014, 14–16.)

Savolaisen tutkimuksessa kävi ilmi, että apurahalla oli ollut sen saajille suuri merkitys joko taloudellisena apuna opintojen aikana tai kansainvälisissä opinnoissa koko tutkinnon kasaan saamisessa tai esimerkiksi vaihto-opiskelun mahdollistajana. Apurahalla oli myös ollut keskeinen rooli opintojen suorittamisessa, ja sillä on ollut opintoihin liittyen kannustava vaikutus. Tutkittavat henkilöt myös kokivat apurahan antaneen tunnustusta omalle työlle. Näiden lisäksi apuraha koettiin myös velvoittavan tulosvastuuseen. (Savolainen, 2014, 34–35.) Oma tutkimuksemme tukee Savolaisen saamaa tutkimustulosta. Myös meidän tutkimuskohteemme olivat sitä mieltä, että apurahalla on kannustava vaikutus esimerkiksi omissa opinnoissaan.

Vielä yksi esille nostettava tutkimus on Suvi Heikkilän (2017) väitöskirja, joka käsittelee kulttuurille apurahoja jakavien säätiöiden vaikuttavuutta. Heikkilä oli toteuttanut oman tutkimuksensa teemahaastatteluilla, joita hän oli tehnyt tutkimustaan varten 72 kappaletta ja tapaussäätinä hän oli käyttänyt Suomen Kulttuurirahaston Satakunnan rahastoa. Väitöskirjassa tutkitaan apurahansaajia eri aloilta, eri paikkakunnilta sekä eri vuosikymmeniltä. Joukossa oli yksityisiä

kulttuurialan toimijoita sekä yhdistyksen edustajia. Haastateltaviin kuului niin ammattilaisia kuin harrastajiakin, jotka olivat saaneet pienempiä kertaluontoisia apurahoja sekä suurempien hankerahoituksen saajia. Heikkilä kuvasi haastatteluiden soveltuvuutta vaikuttavuuden tutkimukseen hyväksi tavaksi, koska se oli joustava tapa kerätä tietoa monisäikeisestä ja alati muuttuvasta ilmiöstä ja haastatteluaineistoa analysoimalla saatiin selville haastateltavan oma määritelmä vaikuttavuudesta. Heikkilä kuitenkin totesi, että menetelmä oli hidas ja se antaa yksilöllisen kuvan tapahtumista, koska kokemukset ovat aina omakohtaisia. Tämän takia myös totuuksia on useampia. (Heikkilä 2017, 24.)

Tämän kokemusperäisyyden takia myös Heikkilän tutkimuksen tulokset olivat melko kirjavat ja moninaiset. Tutkimuksessa kävi ilmi apurahan saajien kokevan, että ilman apurahaa 64 % hankkeista ei olisi onnistunut, 22 % olisi onnistunut ja 14 % olisi onnistunut osittain. Vain hyvin pienelle osalle apurahan saajista apuraha oli kattanut koko hankkeen kulut. Tässä täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että osa apurahoista oli ollut vaatimattomampia, kun taas osa huomattaviakin summia. Pienen apurahan osuus hankkeen toteutumiselle on voinut olla epäolennaisempi kuin suuren. Tulkintaan vaikuttavat myös saajan odotukset ja käsitys apurahan ideasta. Joku ajatteli apurahan palkkana, toinen ylimääräisenä lisänä tai palkintona. Vaikka apuraha olisi ollut pieni, mutta se oli tuonut tarvittavan henkisen tuen tai se oli annettu kriittisellä hetkellä, oli apurahaa voitu pitää ratkaisevana hankkeen onnistumiselle. Syyt siihen, miksi hankkeen onnistuminen oli apurahan ansiota, ovat siis sekä henkisiä että aineellisia. Velvollisuus ja tulosvastuu koettiin tärkeäksi osatekijäksi hankkeen loppuun saattamisessa ja haastateltavat kokivat huonoa omaatuntoa siitä, jos hanke ei onnistunut odotetusti tai sen sisältö oli olennaisesti muuttunut. (Heikkilä 2017, 129, 156, 183.)

Apurahan symbolinen vaikutus nousi myös isosti esiin Heikkilän tutkimuksessa. Kun joku oli huomannut ponnistelut kulttuurin tuottamisen eteen, auttoi se jaksamaan työskentelyssä tai jopa ratkaisi uravalinnan. Toisaalta myös kielteisellä vastauksella apurahahakemukseen oli suuri vaikutus ja päätöstä saatettiin pitää osaamisen tai ideoiden laadukkuuden mittarina. Kielteinen päätös on myös pettymys, se ahdistaa, turhauttaa, katkeroittaa ja lannistaa. Se

voi laukaista työuupumuksen tai päätöksen luopua alasta. Kielteinen päätös oli osalle myös kolaus itsetunnolle. Se herätti kateutta heitä kohtaan, jotka olivat saaneet apurahan. Kaiken kaikkiaan positiivisia vaikutuksia oli kuitenkin nähtävissä enemmän kuin negatiivisia. (Heikkilä 2017, 112, 138.)

Heikkilän tutkimuksessa vaikuttavuutta mitattiin etnografisesti eli osallistuvalla havainnoinnilla ja haastatteluilla, niin sanottuna kenttätyönä (Kallinen & Kinnunen 2022). Yhdelle haastateltavalle apurahasta vaikuttavan teki se, että hän oli saanut sen poikkeuksellisen nuorella iällä, toiselle täydellinen ajoitus, kolmannelle se, että hän oli saanut sen kaikkien aikojen ensimmäisessä jaossa, neljännelle arvostuksen osoitus ja viidennelle vaikuttavuus syntyi sosiaalisesta kontekstista. Heikkilän tutkimuksessa kävi siis ilmi, että apurahan saajille vaikuttavuus syntyi enimmäkseen sosiaalisista ja kulttuurillisista arvoista taloudellisten arvojen sijaan. (Heikkilä 2017, 137, 206.)

1.3 Tutkimuksen aiheen rajaus

Tutkijat lähtivät yhdessä toimeksiantajan edustajien kanssa pohtimaan, mikä olisi tehokkain tapa lähteä selvittämään Otsakorven Säätiön vaikuttavuutta. Tutkimusaiheen käsittelyä ja aineiston keruuta on tietoisesti rajattu koskemaan valikoituja vuosia. Säätiö on teettänyt vuonna 2010 pienemmässä mittakaavassa kyselyn yhteistyöoppilaitoksien KV-koordinaattoreille koskien opiskelijoille myönnettyjä apurahoja. Koska Otsakorven Säätiölle ei ole aiemmin laadittu vastaavanlaista selvitystä, lähestyimme aihetta yleisellä tasolla.

Opiskelijoille myönnettyjen apurahojen osalta tutkittavan joukon osalta rajaus on tehty siten, että ulkopuolelle jätettiin ulkopuolisten tekijöiden vaikutukset kuten korkeakoulun rahoitusmallin muutokset, amisreformi, Brexit ja koronaviruspandemia. Tästä syystä tutkittavaksi joukoksi valikoitui vuosina 2010–2019 ulkomaan vaihdossa tai harjoittelussa olleet suomalaiset opiskelijat säätiön toiminta-alueella ja kaikissa yhteistyöoppilaitoksissa.

Säätiö on tukenut useita kymmeniä hankkeita toiminta-aikanaan, joten näiden osalta tutkittava joukko on rajattu koskemaan ammattiopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitettuja ja päättyneitä hankkeita vuosien 2017–2020 välillä säätiön toiminta-alueella. Pääomalainoja on myönnetty vuodesta 2019 lähtien, joten tutkittavaksi joukoksi valikoituivat kaikki yritykset, joille on myönnetty pääomalainaa säätiön toimesta.

1.4 Tutkimusjoukon rajaus ja tutkimuksen eteneminen

Tutkimuksen tutkimusjoukkoa ei ole valittu satunnaisesti vaan aiheetta on rajattu sen laajuuden vuoksi. Koronaviruspandemian vuoksi vuosina 2020–2022 vaihto-opiskelijoiden määrä on romahtanut, tämä on yksi syistä, miksi kyseiset vuodet on rajattu tutkimuksen ulkopuolelle. Lisäksi säätiö on itse tehnyt pienempimuotoisen tutkimuksen vuonna 2010 koskien opiskelijoille myönnettyjä apurahoja. Tämän takia jo aiemmin tutkitut vuodet on jätetty tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Tässä tutkimuksessa keskitymme vuosiin 2010–2019 opiskelijoiden osalta.

Hankeapurahojen osalta tutkimus toteutettiin niihin ammattiopistojen ja -korkeakoulujen hankkeisiin, jotka ovat jo päättyneet ja joita on rahoitettu vuosien 2017–2020 aikana säätiön toiminta-alueella. Koska pääomalainoja on myönnetty vasta vuodesta 2019 alkaen, tutkittavaksi joukoksi valikoitui kaikki lainan saaneet yritykset. Tutkimusjoukon rajaus on suunniteltu ja tehty yhteistyössä toimeksiantajan, opinnäytetyöohjaajan ja tutkijoiden kanssa.

Tutkimus lähti liikkeelle tutustumalla aiempiin vastaaviin tutkimuksiin, opinnäytetöihin ja vaikuttavuusarvioiteihin. Tutkimusta tehdessämme, löysimme kyllä paljon vaikuttavuusarvioiteja, mutta huomasimme, että säätiöiden vaikuttavuuteen liittyviä suomenkielisiä opinnäytetöitä ei juurikaan löydy. Itseasiassa löytämämme tutkimukset on esitelty kappaleessamme aiemmat tutkimukset. Näistä tutkimuksista yksi on tehty säätiön vaikuttavuudesta ja toinen opintorahaston vaikuttavuudesta, joka oli lähimpänä säätiön vaikuttavuudesta tehtyä opinnäytetyötä Nykäsen (2016) pro gradun

jälkeen. Tämä toi oman haasteensa työhömmä, koska tutkimus tuli tuottaa alusta asti tyhjältä, ilman muista tutkimuksista saatavaa tukea. Tämän jälkeen lähdimme rajaamaan tutkittavaa joukkoa yhteistyössä toimeksiantajan kanssa, koska säätiön toiminta on laajaa. Kun tutkittava joukko oli määritelty, tarkensimme vielä toimeksiantajan kanssa heille tärkeimpiä tutkimuskysymyksiä. Kun tärkeimmät tutkimuskysymykset oli määritelty, lähdimme toteuttamaan jokaiselle tutkimusryhmälle omaa kyselyä. Perustietojen jälkeen jokaisen tutkimusryhmän kysely alkoi väittämällä, joka liittyi apurahan tai pääomallainan merkitykseen. Jokaisen ryhmän kohdalla kysyttiin myös kyselyn lopussa, mitä kehitettävää he näkisivät säätiön nykyisessä apuraha tai lainajärjestelmässä.

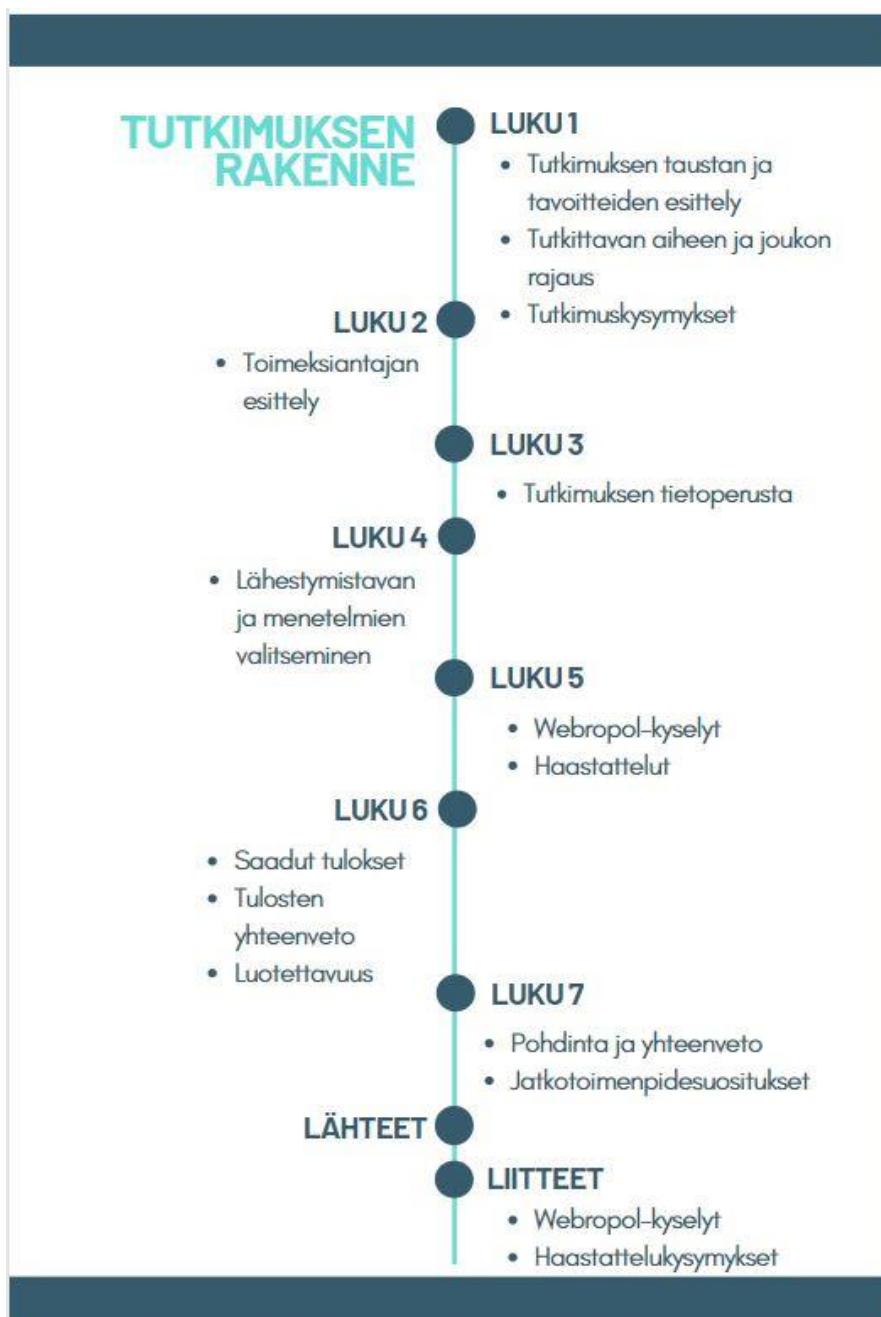
1.5 Tutkimuskysymykset

Tässä tutkimuksessa selvitetään Otsakorven Säätiön vaikuttavuutta sen toiminta-alueella. Tärkeimmiksi tutkimuskysymyksiksi Otsakorven Säätiön puolesta nousivat muun muassa seuraavat kysymykset: Onko apurahalla ollut vaikutusta ulkomaan vaihtoon tai harjoitteluun lähtemiseen? Onko ulkomaan vaihto tai harjoittelu vaikuttanut työllistymiseen opintojen jälkeen? Mikä on hankeapurahojen merkitys oppilaitoksen kehittämistyössä? Onko apurahalla ollut vaikutusta hankkeen toteutumiseen? Onko hankkeella saavutettu pysyviä tuloksia? Onko pääomallaina käytetty haettuun tarkoitukseen? Onko lainalla ollut ratkaiseva merkitys yrityksen pääsemisessä eteenpäin? Tämän tutkimuksen tarkoituksena on saada täysin uutta tietoa säätiön toiminnasta ja saatujen tulosten perusteella he voivat etsiä uusia ratkaisuja toimintansa vaikuttavuuden lisäämiseksi.

1.6 Tutkimuksen rakenne

Tutkimus koostuu seitsemästä luvusta. Tutkimus lähtee etenemään johdannosta. Siinä kerrotaan tutkimuksen taustasta, tavoitteista sekä aiheen rajauksesta. Tutkimus etenee kuvion 1 mukaisesti johdannosta toimeksiantaja

esittelyyn, keskeisiin käsitteisiin ja tietoperustaan, tutkimuksessa käytettyihin menetelmiin ja tutkimuksen vaiheisiin.

Kuvio 1. Tutkimuksen rakenne (Laine & Soininen 2021, 12.).

Tutkimuksen toiseksi viimeisessä luvussa käydään läpi tutkimuksen tulokset. Viimeisessä luvussa käsitellään asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja esitellään jatkotoimenpidesuosituksia ja kehittämissideoita Otsakorven Säätöille. Tutkijoiden omat ajatukset ja tuntemukset opinnäytetyöprosessista ja tutkimuksen tekemisestä on avattu tutkimuksen lopussa, yhteenvedossa.

2 William ja Ester Otsakorven Säätiön rooli yhteiskunnallisena vaikuttajana

2.1 Historia

William Otsakorpi syntyi Kuopiossa 13. joulukuuta 1870. Korkein koulutus hänellä oli kauppakoulun tutkinto. William Otsakorpi aloitti uransa työelämässä rautatievirkamiehenä Viipurin-Pietarin rataosuudella. Työskennellessään William pääsi tutustumaan venäjän kieleen sekä kuljetustoimintaan. Vuonna 1896 William Otsakorpi siirtyi pankkialalle. Hän pääsi toimimaan muun muassa KOP:n Viipurin konttorin varajohtajana sekä Suomen Maanviljelys- ja Teollisuuspankin Viipurin konttorin johtajana. Tämä kokemus ja osaaminen loi vahvan perustan hänen myöhemmille liiketoimilleen. (Otsakorven Säätiö 2022a.)

William Otsakorpi perusti vuonna 1901 vilja- ja siirtomaatavarakaupan harjoittamiseen tarkoitetun Lindell & Hyvärinen kauppayhtiön, jolta löytyi toimipaikat Viipurista sekä Pietarista. Toiminta laajeni 1910-luvulla ja hän perusti kaksi myllyä: Viipurin Valssin ja Säiniön Myllyn. Teollisuustoiminta laajeni Vuoksen Kalkkivuori Oy:n, Kuokkalan Höyrysahan ja Karamellitehdas Oy Sirkuksen omistuksiin. William Otsakorpi kerkesi elinaikanaan olla mukana merkittävässä luottamustehtävissä, toimia Teollisuuden- ja Liikkeenharjoittajain Seura Pamauksen puheenjohtajana. Hän osallistui yhteiskunnalliseen toimintaan myös Viipurin kaupunginvaltuuston jäsenenä ja oli mukana Maaseututeatterin johtokunnassa. William Otsakorpi toimi myös Ranskan varakonsulina vuodesta 1920 lähtien kuolemaansa asti. William Otsakorpi menehtyi vuonna 1927. (Otsakorven Säätiö 2022a.)

William ja Ester Otsakorvan Säätiö on vaikuttanut vuosikymmenien ajan Etelä- ja Pohjois-Karjalassa maakuntien koulutuksen ja yritystoiminnan edistäjänä ja tukijana. Säätiö syntyi vuonna 1928, sen perusti rouva Ester Otsakorpi oman ja miehensä tahdon mukaisesti. William Otsakorven puoliso Ester Otsakorpi vaikutti vahvasti Viipurin alueen Martta-toiminnassa ja osallistui ahkerasti myös

alueen hyväntekeväisyyteen. Ester Otsakorpi menehtyi itse vuonna 1938. (Otsakorven Säätiö 2022a.)

2.2 Toiminta-ajatus

Otsakorven Säätiön tarkoitus on kehittää ja tukea toiminta-alueellansa tapahtuvaa yritystoimintaa ja koulutusta. Se pyrkii edistämään maatalousyrittäjien sekä pienteollisuutta, keskisuurta teollisuutta, kauppaa ja palveluammattajien harjoittavien yrittäjien toimintaedellytyksiä myöntämällä erilaisia matalakorkoisia yrityslainoja. Otsakorven Säätiö voi myös halutessaan myöntää Otsakorven palkinnon valitsemalleen henkilölle tai henkilöille, jolla osoitetaan arvostusta ja kannustusta uusien innovaatioita hyödyntäville yrittäjille. Näitä palkintoja säätiö on myöntänyt vuodesta 2000 lähtien. Palkinnon saaneilla yrittäjillä on lisäksi ollut merkittävä työllistävä vaikutus toiminta-alueellaan tai kansainvälisesti. (Otsakorven Säätiö 2022b; Otsakorven Säätiö 2022c.)

Säätiö tukee myös toiminta-alueellaan opiskelevia henkilöitä pääsemään osallisiksi tietopuolista ja ammatillista koulutusta aikuisopistoissa, ammattioppilaitoksissa ja – korkeakouluissa. Lisäksi näissä koulutuksissa olevia ja jo valmistuneita opiskelijoita tuetaan apurahojen muodossa. Apurahan tarkoituksena on edistää kansainvälistymistä ja lisätä sitä kautta osaamista ja ymmärrystä sekä vaikuttaa positiivisesti työllistymiseen. Säätiön toimintaan kuuluu lisäksi edellä mainittujen alueiden oppilaitoksissa työskentelevien opettajien tukeminen ammatillisten valmiuksien kehittämisessä. Säätiö tukee myös oppilaitosten opetustoimintaa kehittäviä hankkeita apurahojen muodossa. (Otsakorven Säätiö 2022b; Kurkan 2022.)

2.3 Säätiön myöntämät lainat ja investointiavustus

Otsakorven Säätiö myöntää omalla toiminta-alueellaan opinto-, yritys- ja pääomalainoja. Lisäksi toimintaan sisältyy yritysten investointiavustusta. (Otsakorven Säätiö 2022d). Lainat ovat säätiön alkuperäinen toimintamuoto,

vaikka viimeisen kymmenen vuoden aikana niitä on myönnetty hyvin rajallinen määrä (Kurkan 2022).

Säätiö myöntää opintolainoja Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan sekä Kymenlaakson alueella opiskeleville ammattiopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoille. Opintolainahakemuksen voi tehdä koko opiskelujen ajalle. Hakemukseen tulee liittää selvitys opiskeluista ja siinä on mainittava lainatarve kuukautta kohti. Lainan korko on yksi prosentti ja sille vaaditaan takaus. (Otsakorven Säätiö 2022d.)

Otsakorven Säätiö myöntää toiminta-alueellaan pienille ja keskisuurille yrityksille lainoja, joiden laina-aika on noin viisi vuotta ja korko yksi prosentti. Lainoja myönnetään etenkin pienteollisuusyrityksille ja maatalousyrittäjille tuotannollisiin investointeihin. Ehto lainalle on joko pankin tai vakuutusyhtiön takaus. Hakemuksessa tulee kertoa yrityksen toiminta nykyisellään ja esiteltävä suunniteltu hanke ja sen alustavat kustannukset. Liitteenä hakemuksessa tulee olla kopiot viimeisimmästä tuloslaskelmasta ja taseesta. Maatalousyrittäjiltä vaaditaan myös vahvistetun verotuspäätöksen jäljennös. (Otsakorven Säätiö 2022d.)

Toiminta-alueellaan Otsakorven Säätiö myöntää maaseutuyrittäjille ja aloittaville yrittäjille vakuudettomia pääomalainoja. Lainaa voi hakea maksimissaan kaksikymmentäviisituhatta euroa. Laina maksetaan pois kerralla kertyneine korkoineen laina-ajan loppuessa. Lainalle on kiinteä yhden prosentin korko. Pääomalainat ovat säätiön uusin toimintamuoto, joita on myönnetty vuodesta 2019 lähtien (Kurkan 2022). Edellytyksenä lainalle maaseutuyrittäjän luottotiedot tulee olla kunnossa ja hakemuksen liitteeksi vaaditaan lausunto ProAgrialta. Aloittava yrittäjä puolestaan voi hakea Otsakorven Säätiöltä lainaa saatuaan vastaavan tai suuremman rahoituksen toiselta ulkopuoliselta sijoittajalta samassa yhteydessä. Lainan avulla halutaan erityisesti tukea säätiön toiminta-alueen maakunnissa nousevia uusia ideoita ja yrittäjiä. (Otsakorven Säätiö 2022d.)

Säätiön toiminta-alueella harjoittava maatilayrittäjä tai muu säätiöltä pääomalainaa hakeva yrittäjä on voinut lisäksi hakea Otsakorvelta investointiavustusta. Avustusta voi hakea ja saada vain kerran ja sen suuruus on enintään viisituhatta euroa. Vuoden 2022 alusta alkaen avustusta myönnetään enintään puolet haettavasta summasta ja tämän jälkeen kyseistä avustusta ei enää jaeta. (Otsakorven Säätiö 2022d.)

2.4 Apurahat

Säätiö myöntää apurahoja ulkomaan vaihtoihin ja harjoitteluihin oman toiminta-alueensa ammattiopistojen, ammattikorkeakoulujen ja aikuisopistojen suomalaisille opiskelijoille, opettajille ja oppilaitoksille (Otsakorven Säätiö 2022e). Ammattiopistoissa opiskeleville apurahan suuruus on satakaksikymmentä euroa viikkoa kohti ja sitä voi hakea jatkuvasti koosteapurahahakemusta käyttäen. Ammattikorkeakoulujen ja aikuisopistojen tutkintoon kuuluvan harjoittelun tulee kestää ulkomailla vähintään kaksi viikkoa ja opintojen ulkomailla vähintään lukukauden, jotta apurahan ehdot täyttyvät. (Otsakorven Säätiö 2022e.) Keskimäärin apurahoja myönnetään reilulle 300 opiskelijalle vuosittain (Kurkan 2022.)

Apurahaa myönnetään säätiön omalla toiminta-alueella ja edellä mainituissa oppilaitoksissa toimiville opettajille ammattitaidon kehittämiseen. Ammattitaidon kehittämisestä tulee olla nähtävissä välitöntä positiivista vaikutusta opetukseen. Opettajille myönnetty apuraha on suuruudeltaan enintään neljäsataaviisikymmentä euroa viikkoa kohti työelämäjaksolla. Jakson pituus on oltava vähintään neljä viikkoa ja enintään neljä kuukautta. (Otsakorven Säätiö 2022e.)

Säätiö myöntää lisäksi apurahoja ammatillisten oppilaitosten kehittämishankkeisiin edellä mainittujen maakuntien alueella. Vuosina 2022–2023 tukia jaetaan ensisijaisesti niihin hankkeisiin, jotka keskittyvät erityisesti työelämäyhteistyöhön, työllistämisen edistämiseen ja uusiin kansainvälisiin ideoihin. Näiden hankkeiden täytyy tuoda lisäarvoa oppilaitosten

tavanomaiseen toimintaan. Apurahaa myönnetään myös niihin projekteihin, jotka keskittyvät ammattiopetuksen ja työelämän tai yritysten yhteistyömuotojen kehittämiseen luovasti sekä parantavat sitä kautta opiskelijoiden työllisyysmahdollisuuksia valmistumisen jälkeen. (Otsakorven Säätiö 2022e.)

2.5 Palkinnot

Otsakorven Säätiön myöntämällä palkinnolla osoitetaan kunnioitusta ja kannustusta uusia innovaatioita käyttäville yrittäjille, jotka ovat menestyneet säätiön toiminta-alueella. Palkinnon saaneilla yrittäjillä on suuri työllistävä ja kehittävä vaikutus maakunnassaan sekä mahdollisesti myös merkittävät kansainväliset ulottuvuudet. Säätiön yhdeksänkymmentävuotisjuhlavuoden kunniaksi vuonna 2018 Otsakorven Palkintoa jaettiin erityisesti nuorten yrittäjien kannustamiseksi kaikissa Otsakorven Säätiön toiminta-alueen maakunnissa. (Otsakorven Säätiö 2022c.) Säätiö voi myöntää myös ammatillisen koulutuksen laatupalkinnon oman harkinnan mukaan toisen asteen ammatillista koulutusta antavalle koulutusyksilölle tai oppilaitokselle toiminta-alueellaan. Tyypillisimmät palkitsemisen kohteet ovat olleet ammatillisten oppilaitosten laadun järjestelmän kehittämisen kokonaisuus tai jonkun yksittäisen koulutusalan tai osaston opetuksen toiminnan laadun kehittämiseksi toteutettu hanke tai toiminta. (Otsakorven Säätiö 2022c.)

3 Tutkimuksen keskeiset käsitteet ja tietoperusta

3.1 Säätiön määritelmä

Suomessa kuka tahansa voi perustaa säätiön. Perustaja voi olla yksityishenkilö tai yhteisö, esimerkiksi yhdistys. Säätiötä perustaessa täytyy kuitenkin löytyä peruspääomaa vähintään 50000 euroa. Säätiöt voidaan yleisesti luokitella kahteen eri luokkaan: toiminnallisiin- sekä apurahoja jakaviin säätiöihin.

Apurahoja jakavat säätiöt toteuttavat toimintaperiaatettaan jakamalla apurahoja ja avustuksia omasta pääomastaan ja siitä saatavista tuotoista. Toiminnalliset säätiöt taas toteuttavat toimintojaan tuottamalla itse erilaisia palveluita.

Toiminnalliset säätiöt suuntautuvat usein sosiaali- ja terveysalalle, sivistys- ja opetuslalle sekä nuorisotyön ja urheilun pariin. (Gustafsson 2019; Säätiörahasot 2022.)

Säätiöt myöntävät harkinnanvaraista tukea sivistystyölle, tieteelle, taiteella ja muihin hyödyllisiin tarkoituksiin ja ovat siitä syystä isossa merkityksessä yhteiskunnalle. Säätiöiden on tärkeää vaalia hyvää mainetta, joka takaa säätiön aseman arvostettuna instituutiona. Avoimuus ja läpinäkyvyys toiminnasta ja sen tuloksista on tärkeää ja säätiöiden tulee tilastoida tukensa suuntautuminen eri aloille. Avoimuudella ja julkaisemalla tilastotiedot kartutetaan myös yleistä ymmärrystä tietyn alan rahoituksesta. Säätiön toiminnasta ja sen varallisuudesta huolehtimisesta tarkoituksenmukaisesti vastaa säätiön hallitus sekä toimitusjohtaja. (Leskinen, Kela, Kilpinen, Lounasmaa, Perälä & Suvikumpu, 2015, 29; Säätiörahasot 2022.)

Säätiötä voidaan luonnehtia itsenäiseksi oikeushenkilöksi, joka on perustettu tarkoin määriteltyyn tarkoitukseen käytettäväksi luovutettua omaisuutta varten. Säätiön tarkoitus ja toiminta määrätään säätiön säännöissä. Määritelmä perustuu säätiölakiin sekä lakiin säätiölain voimaanpanosta. Lait ohjaavat säätiön perustamista ja sen toimintaa. Säätiölain 2 § (Säätiölaki 4478/2015) mukaan säätiöllä on oltava hyödyllinen tarkoitus ja sen tulee tukea tai harjoittaa tarkoitusta edistävää toimintaa. Säätiön tarkoitus ei voi olla liiketoiminnan harjoittaminen tai taloudellisen edun tuottaminen lähipiiriin kuuluvalla. Toiminta tulee rahoittaa pääomalla, toiminnan tuloilla sekä muilla rahoituksilla. (Säätiölaki 487/2015, 2 §; Hirvi-Ijäs, Renko & Lahtinen 2021, 12.)

Koska useimmiten säätiöt on määritelty yleishyödyllisiksi ja ne toimivat yleiseksi hyväksi, niiden saamat lahjoitukset ja myöntämät apurahat ovat tiettyyn määrään asti verovapaita (Lauronen 2014, 56). Säätiöiden yleishyödyllisyyttä arvioidaan aina tapauskohtaisesti ja toimintaa tarkastellaan kokonaisuutena. Säätiö on yleishyödyllinen ainoastaan silloin, kun:

1. Säätiö toimii yleishyödylliseen tarkoitukseen ja yhteiseksi hyväksi.
2. Sen toiminta ei kohdistu rajoitetusti tiettyyn joukkoon vaan on kaikille avointa tai kohdistuu muulla tavoin laajempaan ryhmään.
3. Toiminnassa mukana oleville ihmisille ei myönnetä taloudellista etua, kuten osinkoa, voittoa tai selvästi tavanomaista suurempaa rahapalkkaa. (Verohallinto 2020.)

Suomessa säätiöiden toimintaa ja sitä, että säätiöt noudattavat säätiölakia ja säätiön sääntöjen määräyksiä valvoo Patentti- ja rekisterihallitus.

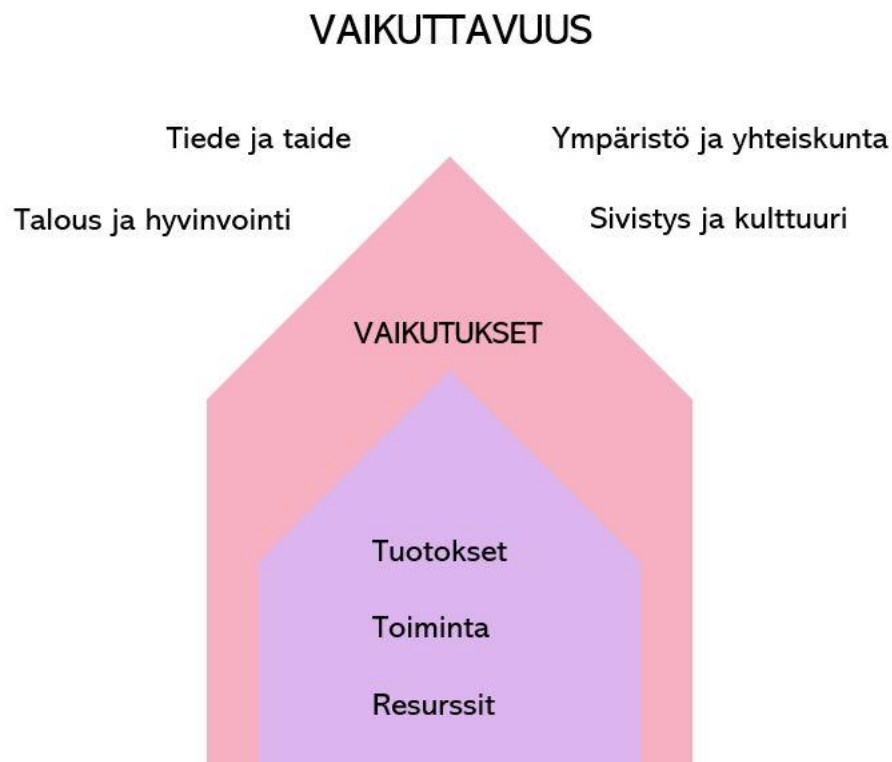
Säätiövalvonnan perustana toimivat vuosiselvitykset, jotka säätiöiden on toimitettava vuosittain tarkastettavaksi. Toiminnan läpinäkyvyyttä edesautetaan sillä, että vuosiselvitysasiakirjat ovat julkisia tase-erittelyä lukuun ottamatta. (Patentti- ja rekisterihallitus 2020).

3.2 Vaikuttavuus

Vaikuttavuus (effectiveness) ja vaikutus (effect) merkitsevät eri asioita. Vaikutus on tyypillisemmin tarkoitukseton syy-seuraussuhde. Esimerkiksi rankkasateella on vaikutuksia, muttei vaikuttavuutta. Sade ei toimi tarkoituksenmukaisesti. Vaikuttavuus puolestaan on aina tarkoituksellisen toiminnan tulos.

Vaikuttavuudesta voidaan puhua silloin, kun esimerkiksi apurahansaaja on onnistunut kehittämään uusia innovatiivisia ideoita ilmastonlämpenemisen ehkäisemiseksi. Se on tavoitteellista muutosta. (Suvikumpu ym. 2014, 6.)

Vaikuttavuus perustuu logiikkaketjuun (kuvio 2), josta käytetään englanninkielistä lyhennettä IOOI: Input, Output, Outcome ja Impact (suom. panos eli käytetyt resurssit, tuotos eli itse toiminta, vaikutus eli tuotokset ja vaikuttavuus eli se, mitä on saavutettu). (Aistrich 2014.)

Kuvio 2. Vaikuttavuuden viitekehys (Suvikumpu ym. 2014).

Panoksen ja tuotoksen, käytettyjen resurssien ja siitä aiheutuvien vaikutuksien välistä suhdetta tarkasteltaessa termi vaikuttavuus on suhteellisen uusi käsite. Tekniikan alalla termi on tullut tutuksi 1900- luvun jälkipuoliskolla, kun puolestaan liiketoiminnassa ja taloustieteessä vaikuttavuutta on alettu tarkastelemaan vasta 2000- luvun alusta. Vaikuttavuuden käsite vaihtelee, mutta yleisesti sillä tarkoitetaan, että tapahtuneet muutokset täsmäävät asetettujen tavoitteiden kanssa. Parhaimmassa tapauksessa vaikuttavuusprosessissa onnistutaan jäljittämään myös muita interventioseurauksia aiottujen vaikutusten lisäksi. Näitä ovat esimerkiksi nollavaikutukset, vääristyneet vaikutukset ja mahdolliset haittavaikutukset, joko tahalliset tai tahattomat. (Vedung 1997, 36–37, 2010.)

Vaikuttavuus on suhteellisen uusi käsite ja vielä kymmenen vuotta sitten siitä kuultiin harvoin. Nykypäivänä vaikuttavuus on kuitenkin monissa paikoissa läsnä. Sillä viitataan yleensä tutkimuksen laajempiin, pidemmän aikavälin vaikutuksiin ja sitä voidaan siten nimittää yhdeksi yhteiskunnan tutkimustoiminnan keskeiseksi tavoitteeksi. Toisaalta on myös yleinen mielipide,

että yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja tutkimuksen välinen suhde on monimutkaisempi. Monissa tapauksissa yhteiskunnan tarpeet ja haasteet käynnistävät ja vaikuttavat tiettyihin tutkimustehtäviin. On monia esimerkkejä tieteellisistä läpimurroista tai tutkimukseen perustuvista keksinnöistä, jotka ovat johtaneet konkreettisen tuotteen luomiseen tai muihin vaikutuksiin.

Vaikuttavuus on puolestaan seurausta tutkimuksen toteuttajien, tutkimuksen eteenpäin viejien ja tutkimuksen edelleen kehittäjien keskinäisestä vaikutuksesta tutkimukseen. (Gulbrandsen & Woolley 2018.)

On olemassa erilaisia malleja vaikuttavuuden käsittelemiseksi, mutta usein käytännössä vaikuttavuus jää tutkimatta. Tämä tarkoittaa sitä, että monissa prosesseissa, joissa halutaan ratkaista esimerkiksi yhteiskunnallisia haasteita, ei loppujen lopuksi tiedetä ovatko seuraukset sellaisia, mitä on oletettu. Liian usein tulosten mittaaminen loppuu liian varhaisessa vaiheessa, eikä tosiasiallinen vaikuttavuus selviä. Mikäli vaikuttavuutta ei pystytä määrittelemään, ei tällöin osata aidosti arvioida, onko tekeminen ollut tuottoisaa. (Aistrich 2014.) Päätehtävänä vaikuttavuutta arvioidessa on selvittää, onko halutut tavoitteet todella saavutettu ja pyrkiä samalla selvittämään missä määrin tekeminen on edistänyt haluttujen tavoitteiden saavuttamista ja mitä se on vaatinut (Vedung 1997, 38).

3.2.1 Säätiöiden vaikuttavuus

Säätiöt ja rahastot ry on kehottanut säätiöitä Suomessa jo pidemmän aikaa tekemään vaikuttavuusarviointia, jonka avulla säätiöt saavat paremmin tietoa oman toimintansa tavoitteiden saavuttamisen onnistumisesta. Lisäksi se on myös kannustanut säätiöitä vakiinnuttamaan vaikuttavuuden arvioinnin, seurannan ja sen johtamisen osaksi toimintaansa. (Nykänen 2017, 8.)

Vaikutusarvioinnin toteuttamiseen ei ole olemassa vain yhtä ainoaa tapaa.

Säätiö voi tehdä sen kokonaan itse tai teettää sen ulkopuolisilla asiantuntijoilla.

Yleensä yhteistyö takaa parhaimman tuloksen. (Suvikumpu, Tikka & Saukkonen 2014, 12.)

”Vaikuttavuus on aina tarkoituksellisen toiminnan tulos” (Suvikumpu, Tikka & Saukkonen 2014, 6). Miten sitten voidaan määritellä yleishyödyllisen säätiön vaikuttavuus? Yksinkertaisesti ajateltuna säätiön vaikuttavuutta on kaikki ne muutokset, jotka ovat saaneet alkunsa säännöissä määrätyn toiminta-ajatuksen mukaisella toiminnalla. (Suvikumpu, Tikka & Saukkonen 2014, 6.)

Säätiöiden vaikuttavuus voi olla kulttuurista, henkistä tai aineellista, suoraa tai epäsuoraa. Se voi liittyä esimerkiksi ympäristön suojeluun tai työllisyysasteen parantamiseen. Vaikuttavuutta ei ole itse toiminta, vaan siitä johtuvat seuraukset. Tänä päivänä säätiöissä halutaan varmistua siitä, että jokainen lahjoitus käytetään järkevästi ja yhteistä hyvää kehittäen. Tästä syystä vaikuttavuuden arviointi on noussut merkittävään rooliin säätiöiden toiminnassa, jotta pysytään ratkaisemaan kenelle ja mihin tarkoitukseen olemassa olevat resurssit kohdennetaan. Lisäksi yhteiskunta ja yksittäiset lahjoittajat ovat entistä kiinnostuneempia säätiöiden toiminnasta ja läpinäkyvyydestä. (Säätiöt & Rahastot 2021; Suvikumpu ym. 2014, 6.) Säätiöt eivät ole tulosvastuussa kenellekään myöntämiensä apurahojen tai muiden avustusten onnistumisista, minkä takia käytettyjen varojen vaikuttavuuden arvioiminen voidaan nähdä perusteltuna toimenpiteenä säätiön tulevaisuutta ajatellen. Vaikuttavuusarvion avulla saavutetaan tavoiteltua muutosta. (Lauronen & Hiilamo 2014, 25; Suvikumpu ym. 2014, 6.)

Säätiöiden vaikuttavuus kiinnostaa muun muassa apurahanhakijoita, sillä he haluavat tietää, kuinka korkeatasoinen ja merkittävä toimija heidän rahoittajasäätiönsä on yhteiskunnassa. Lisäksi kansalaiset, päättäjät ja poliitikot haluavat tietää miten säätiöt toimivat, mihin rahat on jaettu ja kuinka ne voivat hyödyttää yhteiskuntaa entistä tehokkaammin sekä monipuolisemmin. Vaikuttavuusarvion tehtävänä on auttaa säätiötä arvioimaan oman työnsä tulosta ja kehittämään toimintaansa yhä paremmaksi. (Suvikumpu ym. 2014, 8.)

Suomen tärkeimmistä apurahasäätiöistä (Säätiöt ja rahastot ry:n jäsenistä), joihin myös Otsakorven Säätiö lukeutuu, suurin osa on toteuttanut eriasteisia vaikuttavuusarviointeja. Useimmiten arvioinnit ovat osa-arviointeja tietyistä apurahahauista, tarkasti valikoiduista strategisista painotuksista tai jostakin

muusta säätiön toiminnan osa-alueesta. Koska säätiöt eroavat toisistaan niin kooltaan kuin toiminnan tavoitteiltaan, one size fits all -vaikuttavuusarviointiakaan on absurdia harkita. (Suvikumpu 2020; Säätiöt ja rahastot 2022a.) Suvikummun mukaan ”Vaikuttavuusarviointi on tapa kertoa säätiön oma tarina” (Suvikumpu ym. 2014, 9).

3.2.2 Vaikuttavuusarvion määrittely

Vaikuttavuuden vaade näkyy nykyään julkisen- ja yksityisen sektorin, järjestöjen ja säätiöiden toiminnassa kasvavana trendinä (Vataja & Hyytinen 2020). Evert Vedung (2003, 1) puolestaan kuvailee yhteiskunnassa tapahtuvaa arviointinnokkuutta maailmanlaajuisesti megatrendiksi. Aiemmin arvioinnit ovat keskittyneet esimerkiksi organisaatioiden kustannustehokkuuteen.

Seurannaisena tästä mielenkiinto on kohdentunut tehokkuuden arviointiin ja 2000-luvulla arviointi on haluttu kohdistaa vaikuttavuuteen. Vaikuttavuudella tarkoitetaan tavoitteen saavuttamaa astetta. Tieteellisen tutkimuksen vaikuttavuus voi olla joko tieteen edistämiseen liittyvää tai itse instituution ulkopuolelle kallistuvaa eli yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Kun vaikuttavuutta arvioidaan, pyritään vastaamaan niihin kysymyksiin, jotka koskevat sen tutkimuksen kohteena olevan toiminnan tai ilmiön toteutumista tai havaittuja muutoksia. Mikäli pystytään osoittamaan, että tapahtunut toiminta ja tulokset ovat syy muutokseen, uskalletaan puhua vaikuttavuudesta. Perinteisesti vaikutusarvioinnin tavoitteena on ollut vastata siihen, käytetäänkö varoja tarkoituksenmukaisesti ja onko asiat tehty oikein. (Nykänen 2017, 6; Vataja & Hyytinen 2020.) Vaikka arvioinnista itsessään voidaan puhua usealla eri tavalla ja tasolla, vaikuttavuus on yksi merkityksellisimmistä avainkäsitteistä (Lauronen 2014, 58).

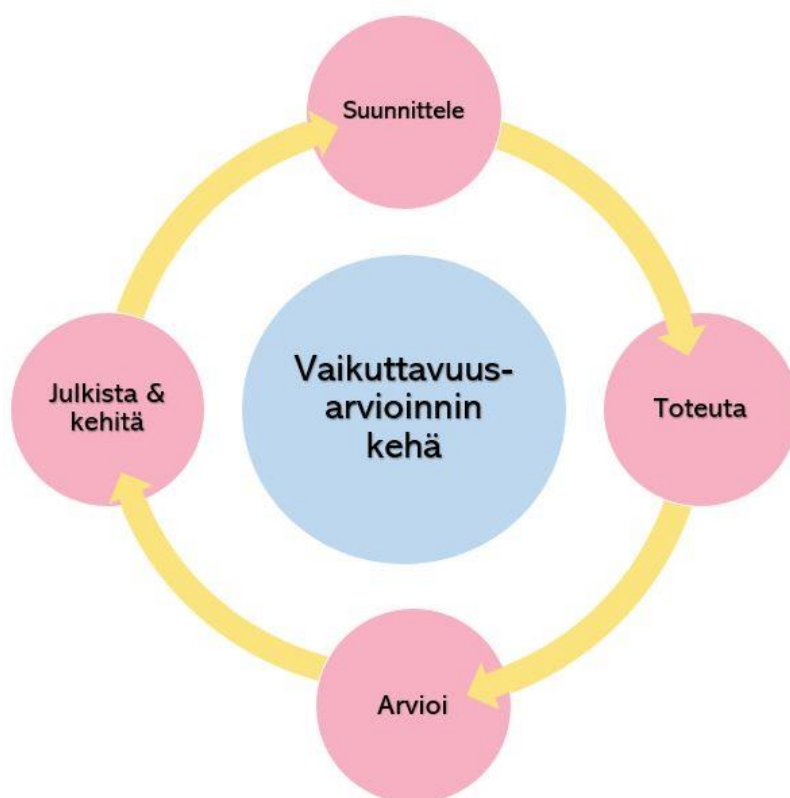
Rahoituksen tarvitsijoiden joukko on vuosien saatossa kasvanut, vaikka Suomen vaurastumisen myötä tieteen ja taiteen rahoitus on koko ajan lisääntynyt. Vaikuttavuuden arviointi on noussut tärkeäksi osaksi rahoittajien toimintaa, jotta pysytään ratkaisemaan, annetaanko tukea esimerkiksi innovaatiopalkintoihin vai lääketieteen erilaisiin tutkimuksiin. (Suvikumpu ym.

2014, 8.) Vaikuttavuuden arviointi muodostuu yhä tärkeämmäksi silloin, kun yksityistä rahaa tarvitaan yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseen (Aistrich 2014).

Vaikuttavuuden arviointia ei tule sotkea säätiön toiminnan arviointiin. Vaikka toiminnan ja sen vaikuttavuuden arviointi voivat liittyä toisiinsa, niiden prosessit ja päämäärät eroavat toisistaan huomattavasti. (Suvikumpu ym. 2014, 8.)

Vaikuttavuusarvioinnissa keskeisintä on vastata kysymykseen: mikä vaikuttaa ja mihin, miten, milloin ja mitä se edellyttää (Dahl-Larsen 2005, 7).

Vaikuttavuusarvioinnin kehän (kuvio 3) tarkoituksena on avata arvioinnin vaiheet.

Kuvio 3. Vaikuttavuusarvioinnin kehä (Säätiöt ja rahastot 2022).

Kun on saatu käsitys siitä, miten jokin toiminta on tuottanut tulosta, on onnistuttu saamaan vastaus niin sanottuun vaikutuskysymykseen.

Vaikutuskysymyksellä tarkoitetaan sitä missä suhteessa saavutetut tulokset on toteutettu verrattuna olemassa oleviin resursseihin ja toimintaan. (Dahler-

Larsen 2005, 7.) Arviointi on prosessi, jossa arvokas erotetaan arvottomista ja tärkeä hyödyttömistä. Se on prosessi, jonka avulla määritetään ansio, arvo ja asioiden yhteisarvo. Yleisellä tasolla arviointia tulisi rajata myös sen tarkoituksen mukaan. Arvioinnin ei tule olla mitä tahansa arviointia vaan sen roolin tulee olla selkeä käytännön toimintatilanteissa. (Vedung 1997, 2,12.) Säätiön tekemällä vaikuttavuusarviolla voidaan osoittaa säätiörahoituksen yleishyödyllisyys. Kun säätiöllä itsellään on tarkempi tieto siitä, minkälaista tutkimusta on rahoitettu ja mitkä ovat olleet perusteet, on säätiöiden helpompaa hallita riskit ja perustella toimintansa yhteiskunnalle. (Lauronen & Hiilamo 2014, 26.)

3.2.3 Arvioinnin suunnittelu ja kehittäminen

Mitä selkeämpiä säätiön tavoitteet ovat, sitä helpompaa niiden toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointi on. Vaikuttavuusarviointia suunniteltaessa keskeisintä on määrittellä aluksi mitä halutaan arvioida ja miksi. Hyvä on myös pohtia, miten saatuja tuloksia halutaan ja pystytään hyödyntämään. Säätiöissä kokonaisvaikuttavuus voi muodostua esimerkiksi seuraavista tekijöistä:

1. tieteellinen ja taiteellinen vaikutus (esimerkiksi väitöskirjat ja uudet tieteelliset ja taiteelliset läpimurrot)
2. koulutuksellinen, ammatillinen ja taloudellinen vaikutus (esimerkiksi koulutus ja tutkinnot, keksinnöt ja urakehitys)
3. yhteiskunnallinen ja kulttuurinen vaikuttavuus (esimerkiksi rahoitusta saaneiden hankkeiden näkyvyys ja yhteisen hyvän kehittyminen)
(Suvikumpu ym. 2014, 11.)

Katri Vatajan (2019) mukaan vaikuttavuus lähtee visiosta ja päämäärästä eikä arvioinnille ole yhtä oikeaa toteutustapaa. Arviointia tehdessä joutuu tekemään valintoja. Mitä monimutkaisemmasta asiasta on kyse, sitä ratkaisevammassa asemassa on kokonaisuuksien hahmottaminen ja keskinäisriippuvuuksien tunnistaminen. Saadut tulokset ovat usein epämääräisiä, eikä tieto ole täydellistä. Jotta saatua tietoa pystytään hyödyntämään ja arviointia

kehittämään, vaatii se uskallusta ja halua kokeilla asioita uudella tavalla. Lyhyesti kuvailtuna vaikuttavuudessa on loppujen lopuksi kyse siitä, mikä on tavoiteltavaa ja arvokasta ja kuinka siihen päästään. (Vataja 2019.)

Koska säätiöiden myöntämät rahoitukset ovat monenkirjavia, kannattaa säätiöiden keskittyä tutkimuksen tekoa edistävään arviointiin ja lyhyemmän aikavälin muutoksiin, kunnes aineistot ja menetelmät mahdollistavat laajemman arvioinnin. Arviointi on kannattavaa vain silloin, kun sen kustannukset eivät ylitä saatua hyötyä. Mikäli arviointi kuluttaa resursseja liikaa, menettää se arvonsa. (Lauronen & Hiilamo 2014, 29.) Maailman muuttuessa toimijoilta vaaditaan uutta osaamista vaikuttavuuden kuvaamiseksi ja yhteiskunnallisen merkityksen osoittamiseksi. Jotta vaikuttavuusajattelun ja arvioinnin lisäksi saadaan kehitettyä toimintaa ja johtamista täytyy huomioida nämä tärkeät seikat: katse tulevaisuuteen, huomaa kokonaisuus, järkevät mittaustavat ja useat eri menetelmät sekä laaja-alaiseen tietoon perustuva päätöksen teko. Aiemmat erilaiset tehokkuutta ja tuottavuutta mittaavat mittarit eivät auta löytämään parhaita keinoja ratkaista nykypäivän monimutkaisia ongelmia. (Vataja & Hyytinen 2020.)

Arviointi itsessään voi tuntua yksinkertaiselle ajatukselle, mutta se pitää sisällään useita eri näkökulmia ja on monimuotoista. Useilla sektoreilla painotetaan tavoitteiden toteutumista arvioivien tutkimusten ja vaikuttavuusarvioinnin yhdistämistä. Vaikuttavuusarviointi teetettynä tieteellisenä tutkimuksena satunnaisten kokeilujen ja kvantitatiivisia menetelmiä käyttäen on myös saamassa rinnalleen lisääntyvässä määrin laadullisen tapaustutkimuksen piirteitä. (Vedung 2003, 3–6.)

3.2.4 Vaikuttavuusarvion haasteet

Vaikuttavuuden mittaaminen on haastavaa. Sitä on vaikeampi mitata kuin tieteellisen tutkimuksen suoria tuloksia, mutta usein vaikuttavuuden mittaamiseen tarvitaan myös tieteellisen tutkimuksen suoria tuloksia. Mittarit, joilla vaikuttavuutta mitataan, tulisi pystyä valikoimaan tarkasti ja niiden tulisi

liittyä vahvasti mitattavaan asiaan. Mittauksessakin piilee omat haasteensa. Mittausmenetelmiä valitessa voidaan tahallisesti tai tahattomasti vaikuttaa tutkimuksen tulokseen. Tätä voi tapahtua esimerkiksi valitessa tutkittavan joukon suuruutta, ominaisuuksia tai asuinalueita. Mittausmenetelmää valitessa tuleekin huomioida kaksi teemaa: mittarin tekninen erottelukyky ja analyysin käyttötarkoituksen kannalta relevantti tarkastelutarkkuus. (Mild & Metsäranta 2012; Harland & O'Connor 2014.)

Haasteita vaikuttavuuden mittaamiseen tuovat myös pitkät aikataulut ja muuttuvat tavoitteet. Joillain hankkeilla on välitön vaikutus, kun taas toisilla vaikutuksen saavuttaminen voi kestää paljon kauemmin. Esimerkiksi lahjakkaiden henkilöiden houkuttelemisen ja palkkaaminen yritykseen näkyy todennäköisesti vaikuttavuutena kilpailukyvyyn ja tuloksen paranemisena organisaatiossa verrattain nopeasti, kun taas esimerkiksi uuden teknologian kehittämiseen ja sen käyttöönottoon liittyvä vaikuttavuus, on vaikuttavuutta, joka tyypillisesti kehittyy pitkällä aikavälillä. Jos vaikuttavuuden mittaamisen tavoite muuttuu kesken mittauksen tai uusia ideoita mitattavaan asiaan tai mittausmenetelmiin tulee jatkuvasti mukaan tutkimuksen edetessä, katoaa tutkimuksesta punainen lanka. Tällöin ei välttämättä enää täysin ymmärretä tutkimuksen tarkoitusta ja sitä voi olla vaikea toteuttaa. Tutkimuksen prioriteettien muuttuminen on varoitusmerkki siitä, että on aika tehdä tilannekatsaus ja yksinkertaistaa tutkimuksen prioriteetteja. (Mild & Metsäranta 2012; Harland & O'Connor 2014; LSA Global 2022.)

Vaikuttavuuden mittaaminen voidaan usein kokea varsinaisesta toiminnasta irralliseksi toiminnaksi. Vaikuttavuuden tutkijat ja tutkittava taho työskentelevät usein erillään toisistaan, osittain sen varmistamiseksi, että seuranta ja arviointi voidaan suorittaa puolueettomasti. Tämän eristyneisyyden tuloksena voi olla, että tutkijat eivät ole riittävän perillä tutkimuskohteesta, eivätkä ymmärrä, miten tutkittava taho voi parhaiten hyötyä tiedoista. Tämä käsitys vahvistuu entisestään, jos mittarit on määritelty huonosti, koska asiaankuuluvia keskusteluja ei ole käyty. Jos mittareiden määrittelystä tulee vaikuttavuuden selvittämisen pullonkaula, on vaarana, että epäonnistutaan mittaamaan juuri sitä, millä on merkitystä. (Seth 2021.) Vaikuttavuuden selvittäminen voikin

toisinaan tuntua pikemminkin hanketta rasittavalta kuin sitä edistävältä tekijältä. Tätä käsitystä pahentaa entisestään se, että tiedonkeruu hoidetaan Excelin ja sähköpostin avulla tai että mittarit ovat liian moniselitteisiä ollakseen selkeitä. (Seth 2021.)

Suvikumpu ym. (2014) kirjoittavat säätiöille räätälöidyssä oppaassaan Vaikuttava säätiö!, että säätiöiden toiminnan luonne on yksi suurimmista haasteista arvioinnin laatimiselle. Tyypillisesti, mitä laaja-alaisempi toiminta, sitä haasteellisempaa on kyetä asettamaan tarkkoja tavoitteita sekä niiden toteutumisesta kertovia mittareita. Lisäksi tarkasteltava ajanjakso säätiöiden toiminnassa on pitkä ja vaikuttamisen syy-seuraussuhteet ovat moniulotteisia. Mikäli arvioinnin tavoitteet ovat epämääräiset, niiden hyötyjä on mahdotonta yksilöidä. Jos kohdetoiminnan tavoitteetkin ovat epäselviä, vaikutusten arviointi on hyvin vaikeaa. (Suvikumpu ym. 2014, 9; Korkeakoski & Tynjälä 2010, 201.)

Liisa Suvikumpu (2020) Säätiöt ja rahastot ry:stä on listannut kuusi keskeisintä ongelmaa säätiöiden vaikuttavuusarvion toteuttamiselle:

1. Säätiöiden rahoittamat hankkeet ovat pitkäkestoisia ja samaa hanketta voi rahoittaa useampi taho.
2. Oikeiden syy-seuraussuhteiden osoittaminen on vaikeaa.
3. Vaikuttavuutta on hankala konkretisoida.
4. Eri hankkeiden yhteistä vaikuttavuutta on erittäin haasteellista, ellei lähes mahdotonta arvioida.
5. Vähäiset resurssit (henkilökunta ja aika) vaikuttavuudenarvioinnin jatkuvaan toteuttamiseen.
6. Työ nähdään liian usein pelkästään hallinnollisena kuluna. (Suvikumpu 2020.)

Vaikuttavuusarviointia tehdessä tulee hyväksyä se, ettei tarkkaa ja täydellistä tietoa pystytä saamaan. Vaikuttavuusarviointiprosessiin kuuluu väistämättä epätäydellisyyden sietäminen, joka tulee huomioida prosessiin ryhtyessä. Vaikuttavuutta kannattaa tästä huolimatta yrittää kuitenkin mitata. Riskinä toki on, että lopulliseen tavoitteeseen ei ehkä päästä. Kokemuksen kertyessä

arvioinnissa onnistutaan kuitenkin jatkossa yhä paremmin. (Suvikumpu ym. 2014, 9.; Aistrich 2014.) Joissakin tapauksissa arvioitava toiminta voi tuottaa nopeastikin tuloksia ja uutta tietoa. Joskus taas tehty arvio tuottaa pelkästään aiempaa laadukkaampaa tietoa ja vahvistaa jo olemassa olevaa ymmärrystä säätiön toiminnasta. Apurahasäätiöt myöntävät rahoituksensa vastikkeetta, joten sen rahoituspäätös on aina riskisijoitus. Rahoitusta myöntäessä säätiöt eivät siis voi tietää sen tuottamaa vaikutusta kuin vasta vuosien, vuosikymmenten tai –satojen kuluttua, tai sitten ei milloinkaan. (Suvikumpu 2020.)

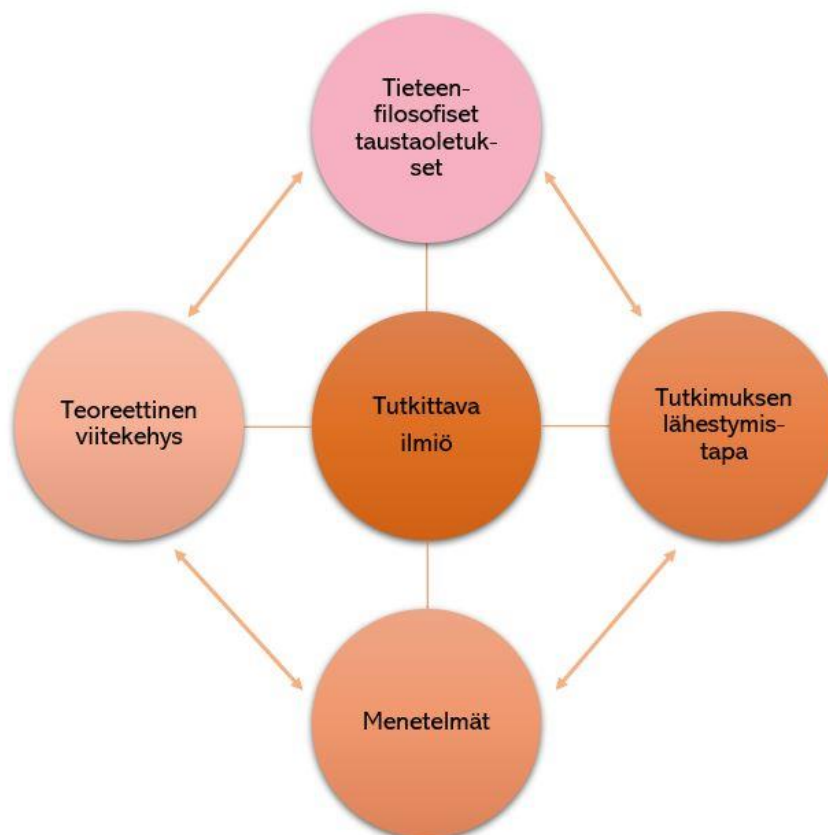
4 Tutkimuksessa käytetyt menetelmät

4.1 Tutkimuksellinen kehittämistyö

Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää ja osoittaa opiskelijan kykyä käyttää ja hyödyntää tutkimustietoa ja soveltaa valittuja menetelmiä työelämän ongelmien erittelyyn ja ratkaisemiseen sekä antaa valmiudet vaativaankin itsenäiseen asiantuntijatyöhön. (Karelia-ammattikorkeakoulu 2021, 11.) Tämän takia ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tulee olla työelämän kehittämistyö. Tutkimuksellisessa kehittämistyössä keskitytään työelämän kehittämiseen ja sitä tehdään tutkittavalla otteella.

Tutkimuksellinen kehittämistyö saa tyypillisesti alkunsa erilaisista lähtökohdista, kuten yrityksen kehittämistarpeista tai uudistumistavoitteesta. Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena on pyrkiä ratkaisemaan vastaan tulleita käytännön ongelmia ja tuottamaan uusia käytäntöjä, ideoita, palveluita tai tuotteita. Kehittämistyön tarkoituksena on etsiä jatkuvasti yhä toimivampia vaihtoehtoisia ratkaisuja ja viedä asioita käytännöntasolla eteenpäin. Tieteellisen tutkimuksen ja tutkimuksellisen kehittämistyön ero onkin niiden toimintojen päämäärissä: halutaanko tuottaa kokonaan uutta teoriaa vai kehittää uusia ratkaisuja ja käytännön parannusehdotuksia? (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 19.)

Jotta tutkimus onnistuisi hyvin, on välttämätöntä, että kaikki sen osat ovat tasapainossa keskenään. Kuvio 4. havainnollistaa tutkimuksen kokonaiskehystä (Puusa & Juuti 2020a, 40):

Kuvio 4. Tutkimuksen kokonaisuus (Puusa & Juuti 2020a, 40).

Viime vuosikymmenien aikana määrällisten ja laadullisten tutkimusmenetelmien yhdistäminen tutkimustyössä on yleistynyt. Menetelmiä yhdistetään silloin, kun tutkimuksessa on sekä selittämiseen että kuvailemiseen pyrkiviä tutkimuskysymyksiä tai mikäli tutkimuksissa, joissa uusi ja vaativa tutkimuskonteksti sitä edellyttää. Monimenetelmällisessä tutkimuksessa voidaan yhdistää laadullisia ja määrällisiä menetelmiä koko tutkimusprosessin ajan tai hyödyntää niitä yhdessä tai useammassa eri vaiheessa. (Hurmerinta & Nummela 2020, 308, 312.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda hyvä tutkimuspohja Otsakorven säätiön seuraavaa toimeksiantoa varten. Toisen opinnäytetyön tarkoituksena on

tutkia vaihtoehtoisia näkökulmia säätiön vaikuttavuuden lisäämiseksi ja kehittää säätiön toimintaa. Vaikka emme vielä suoraan pääse omassa tutkimuksessa konkreettisia kehittämistoimenpiteitä tuottamaan, täyttää opinnäytetyömme kehittämistyön kriteerit. Tutkimuksellisessa kehittämistyössä tuotetaan jotakin sellaista, mikä sisältää joko olemassa olevien käytänteiden parannuksia tai mahdollistaa uusia ratkaisuja. Saadun tuotoksen jalkauttaminen käytäntöön on keskeistä tutkimuksellisessa kehittämistyössä. Tuotoksena voi syntyä myös tutkimukseen perustuva suunnitelma, jonka jälkeen varsinainen kehittäminen jää organisaatiossa opinnäytetyön jälkeiseen vaiheeseen. (Humak 2021.) Jotta säätiössä pystytään kehittämään sen toimintoja, tulee heillä olla tutkittua tietoa jo olemassa olevista toiminnoista.

4.2 Lähestymistavan ja menetelmien valitseminen

Tässä opinnäytetyössä lähestymistapana on toimintatutkimus. Toimintatutkimus soveltuu Ojasalon ym. (2014) mukaan hyvin kehittämistyön lähestymistavaksi, kun tavoitteena on aikaansaada muutosta. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa uutta tietoa ja ymmärrystä jostakin ilmiöstä ja sen avulla pyritään ratkaisemaan organisaatiossa olevia mahdollisia käytännön ongelmia. Toimintatutkimus valitaan lähestymistavaksi, kun ollaan kiinnostuneita siitä, miten asioiden tulisi olla, eikä ainoastaan siitä miten ne ovat. Tavoitteena on olemassa olevan todellisuuden muuttaminen. Kehittämisen ja tutkimisen kohteena voi olla esimerkiksi yhteisön toimintatavat. Koska tutkimuksen lähtökohtana on käytänteiden tai toimintojen muuttaminen, sopii se hyvin tutkimukselliseen kehittämistyöhön. Se soveltuu erinomaisesti työkäytänteiden sekä -menetelmien kehittämistyöhön, koska sen keinoin pyritään ymmärtämään uusia toimintoja ja kehittämään työskentelyä. (Ojasalo ym. 2014. 58–59.)

Kun puhutaan vaikuttavuuden arvioinnista ja sen mittaamisesta, tarvitaan tutkimuksen tekemiseen monenlaisia menetelmiä. Tutkimukselliselle kehittämistyölle on myös ominaista hyödyntää eri menetelmiä (Humak 2021). Toimintatutkimuksessa tyypillisemmin hyödynnetään kvalitatiivisia, eli laadullisia

menetelmiä, mutta siinä voidaan hyödyntää myös kvantitatiivisia, eli määrällisiä menetelmiä (Ojasalo ym. 2014, 61).

Tässä tutkimuksessa on käytetty tästä syystä sekä määrällisen, että laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Tietoa vaikuttavuudesta on lähdetty keräämään tutkittavalta joukolta aluksi kyselyin. Kyselyistä esiin nousseiden kiinnostavien aiheiden myötä aiheisiin on syvennytty haastattelemalla vapaaehtoisista yhteensä seitsemää henkilöä. Tutkimusta tukee myös jo olemassa oleva teoria ja tietokirjallisuus aiheesta. Tutkimusta varten hankittu tieto on kerätty Otsakorven Säätiön toiminnan kehittämistä varten. Koska tämä opinnäytetyö sisältää määrällisiä ja laadullisia tutkimusmenetelmiä, kyseessä on monimenetelmätutkimus.

4.2.1 Määrällinen tutkimus tiedonhankinnan menetelmänä

Koska vaikuttavuuden arviointi ja sen tutkiminen on vielä varsin uutta sekä vähäistä, eikä aiempaa tietoa Otsakorven Säätiön myöntämien apurahojen tai pääomalainojen vaikuttavuudesta ole, on perusteltua kerätä tietoa eri menetelmiä hyödyntäen. Määrällisiä tutkimuksia on useita erilaisia. Tutkimus voi olla esimerkiksi kyselytutkimus, korrelaatiotutkimus, eli tutkimus, jossa mitataan kahta muuttujaa ja muodostetaan niiden välillä tilastollinen suhde ilman, että ulkoisia muuttujia sisällytetään asiaankuuluviin johtopäätöksiin. Kokeellinen tutkimus tai vertaileva tutkimus, jossa tutkimusastelema on kausaalinen, eli syy-seuraussuhde, jossa jokin asia aiheuttaa toisen. Määrällinen tutkimus perustuu numeerisiin havaintoihin perustuvaan havaintojen käsittelyyn. Sitä käytetään niin luonnon- ja yhteiskuntatieteissä, biologiassa, geologiassa kuin psykologiassa ja sosiologiassakin. (Sukamolson 2007; ThPanorama 2022.)

Tiivis määritelmä määrälliselle tutkimukselle on, että se on tutkimustyyppi, joka selittää ilmiöitä keräämällä numeerista tietoa, jota analysoidaan käyttäen matematiikkaan perustuvia menetelmiä, erityisesti tilastoja. Jotta

matematiikkaan perustuvia menetelmiä voidaan käyttää, tulee tietojen olla numeerisessa muodossa. (Sukamolson 2007.)

Määrällistä tutkimusta ja laadullista tutkimusta analysoidaan usein vertailemalla niitä keskenään, vaikka ne eivät suoranaisesti ole toistensa vastakohtia tai toisiaan poissulkevia. Tyypillisesti määrällisen tutkimuksen tulokset esitetään numeraalisessa muodossa, kun puolestaan laadullisessa tutkimuksessa kerätty aineisto on tekstimuodossa. Tutkimuksessa käytettävän lähestymistavan valintaa tehtäessä tulee huomioida, että käytetyllä menetelmällä itsessään on vain välinearvoa. Käytetyt menetelmät toimivat työkaluina ongelman ratkaisemisessa. (Puusa & Juuti 2020b, 75–76.) Määrälliselle tutkimukselle tyypillistä on, että siinä määritellään perusjoukko, josta otetaan otos, eli valitaan tutkittavat henkilöt (Hirsjärvi ym. 2009, 140). Tutkimuksemme perusjoukot muodostivat Otsakorven Säätiön suurimmat rahoituskohteet, ja otokseksi valikoitui tietoisesti valitut tutkittavat joukot ja henkilöt.

Voidaan siis todeta, että määrällistä ja laadullista menetelmää voidaan hyödyntää pikemminkin toisiaan täydentävinä menetelminä. Niitä voidaan hyödyntää esimerkiksi tutkimuksessa rinnakkain tai määrällinen vaihe voi edeltää laadullista vaihetta. Esimerkiksi määrällisesti laaja kysely voi luoda pohjan ja suunnan tulevaa laadullista haastattelua varten. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 136–137.) Kuten tässä tutkimuksessa, aineistoa kerättiin aluksi kyselyin, jotka analysoitiin ja saatujen tulosten perusteella laadittiin haastattelukysymykset yksilöhaastatteluja varten.

4.2.2 Kysely

Kyselytutkimus on keino hankkia ja tarkastella tietoa esimerkiksi erilaisista yhteiskunnan ilmiöistä, ihmisten mielipiteistä, asenteista ja arvoista.

Kyselytutkimuksessa esitetään vastaajalle kysymyksiä kyselylomakkeen avulla. Kyselylomake on eräänlainen mittausväline, jota voidaan soveltaa katukyselyistä mielipidetiedusteluihin, soveltuvuustesteihin, palautemittauksiin ja yhteiskunta- ja käyttäytymistieteisiin tutkimuksiin. Kyselytutkimuksissa

tutkittavat asiat ovat usein abstrakteja ja niiden mittaus edellyttää konkreettisia kysymyksiä tai väitteitä. (Vehkalahti 2019, 11,18.)

Suurin osa kyselytutkimuksista on määrällisiä eli kvantitatiivisia tutkimuksia. Määrällinen tutkimus menetelmänä perustuu tutkittavan kohteen tulkitsemiseen ja kuvaamiseen tilastojen ja numeroiden avulla. Siinä ollaan usein kiinnostuneita vertailuista, luokitteluista ja syy- ja seuraussuhteista. Asioiden tutkiminen tilastollisesti edellyttää, että tietoa voidaan mitata, joten kvantitatiivisen tutkimuksen peruskivi on mittaus. Samassa tutkimuksessa voidaan kuitenkin käyttää myös sanallisia vastauksia. Kyselyaineistot koostuvat tyypillisimmin numeroista ja mitatuista luvuista. Lisäksi kyselylomakkeelle voidaan antaa sanallisesti subjektiivisempia tietoja tai vastauksia sellaisiin kysymyksiin, joita ei voida esittää numeerisesti. (Vehkalahti 2019. 13, 17; Jyväskylän yliopisto 2015.)

Kysely soveltuu mainiosti monenlaisten ilmiöiden ja aiheiden tutkimiseen. Yksi perusvaatimus sen käytölle on se, että saatavilla on tarpeeksi aiempaa tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Mikäli aiempaa tietoa ole riittävästi, kyselyn suunnittelu on vaikeaa tai jopa lähes mahdotonta ja kysymyksiin annetut vastaukset voivat muuttua epäluotettaviksi. Jos lomakkeen suunnitteluun ei ole olemassa riittävästi aiempaa tietoa, on harkittava laadullisten menetelmien käyttöä. (Ojasalo ym. 2014, 122.) Lisäksi kyselytutkimuksen heikkoutena pidetään saadun tiedon pinnallisuutta. Siinä ei pystytä päättämään kuinka vakavasti vastaajat osallistuvat tutkimukseen tai miten onnistuneina annetut vastausvaihtoehdot ovat vastaajien näkökulmasta. (Ojasalo ym. 2014. 121–122.)

Kyselytutkimuksessa on huomioitava se, että se on nimienomaan määrällisen tutkimuksen menetelmä. Mittauksen kohteita määrällisessä tutkimuksessa kutsutaan havaintoyksiköiksi ja kaikkia havaintoyksiköitä perusjoukoksi. Tiedonhankinnassa yleisesti käytetään termejä otos ja näyte, nämä ovat perusjoukkoa pienempiä havainnointiyksikköjoukkoja. Otoksella tarkoitetaan sellaista havaintoyksiköiden joukkoa, jossa jokaisella perusjoukkoon kuuluvalla on yhtäläinen todennäköisyys tulla valituksi. Näytteessä valinta on tyypillisesti

harkinnanvaraista. Tällöin havaintoyksikköjen valituksi tulemisen todennäköisyyttä ei tiedetä. Otanta voidaan tehdä erilaisilla tavoilla kuten; yksinkertainen satunnaisotanta, systemaattinen satunnaisotanta, ryväotanta tai ositettu otanta. (Ojasalo ym. 2014, 122–128.)

Sähköiset kyselyt kuten Webropol ovat yleistyneet viime vuosina räjähdysmäisesti, mikä johtuu osittain niiden helppoudesta ja nopeudesta. Vaikka tiedon keruu lomakkeen avulla on nopeaa, vaatii kyselylomakkeen suunnittelu kuitenkin aikaa. Siinä tulee perehtyä aikaisempiin tutkimuksiin ja laatia lomake sisällyttämällä siihen vain sellaiset kysymykset, jotka tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Kyselylomake on myös testattava ennen sen lähettämistä. Kyselytutkimuksen saatekirje on myös olennainen osa tutkimuksen onnistumisen kannalta. Sen avulla vastaajalle selviää, mistä oikein on kyse ja saateen pohjalta vastaaja päättää, haluaako hän vastata kyselyyn vai ei. (Ojasalo ym. 2014, 130–133.)

Hyödynsimme tutkimuksessa Webropol-kyselyitä juuri sen helppouden ja tehokkuuden takia, koska tutkittavia joukkoja ja laadittavia kyselyitä oli useita. Suunnittelimme kyselylomakkeiden kysymykset yhteistyössä toimeksiantajan edustajien kanssa ja pyrimme valikoimaan siihen vain sellaisia kysymyksiä, joihin vastaaja pystyy vastaamaan mahdollisimman ymmärrettävästi. Webropol-kyselyt pyrittiin myös muotoilemaan visuaalisesti houkuttelevaksi ja helpoksi vastata. Testasimme kyselylomakkeita itse ja lähetimme harjoitusversioita muille. Kyselyt kohdennettiin neljälle eri ryhmälle: opiskelijat, ammattiopistojen sekä ammattikorkeakoulujen edustajat, hankeapurahat ja pääomalainansaajat. Jokaiselle ryhmälle tehtiin oma kysely ja saate. Kyselyssä kerrottiin, että saatuja tuloksia tullaan hyödyntämään lopullisessa tutkimusraportissa anonymisti.

Tämän tutkimuksen kyselyt yritettiin laatia mahdollisimman selkeiksi vastaajille monipuolisten ja realististen vastauksien saamiseksi. Saatujen vastauksien perusteella voidaan todeta, että vastaajat ovat mielestämme ymmärtäneet kysymykset niin kuin ne on tarkoitettu. Webropol-kyselyistä ja niiden toteuttamisesta on kerrottu tarkemmin myöhemmin kappaleessa 5.1.

4.2.3 Laadullinen tutkimus tiedonhankinnan menetelmänä

Tässä tutkimuksessa laadullisena tutkimusmenetelmänä käytettiin yksilöhaastatteluja. Haastattelujen avulla pyrittiin saamaan syvällisempää tietoa Otsakorven Säätiön vaikuttavuudesta kyselyistä saatujen vastauksien tueksi. Koska tutkimuksen aihe on laaja eikä Otsakorven Säätiö ole aiemmin toteuttanut vaikuttavuusarviota tällaisessa mittakaavassa, on perusteltua käyttää laadullista tutkimusmenetelmää, kun tavoitteena on mahdollisesti aikaan saada muutosta ja saada tietoa päätöksen tekemisen tueksi tulevaisuutta ajatellen.

Laadulliselle tutkimukselle ominaista on, että siinä on piirteitä useammasta suuntauksesta ja lähestymistavoista. Laadullisissa tutkimuksissa hyödynnetään usein myös erityyppisiä menetelmiä monipuolisesti. Liian usein oletetaan, että kaikki laadullinen tutkimus on jo jonkun olemassa olevan asian tutkimista ja sen ymmärtämistä. Laadullisen tutkimuksen päämääränä voi myös olla täysin uuden tiedon saaminen, jonkun ilmiön kuvaaminen tai – tulkitseminen ja jo olemassa olevan ymmärryksen syventäminen. (Puusa & Juuti 2020c, 75–77.) Laadullisen tutkimuksen tarkoitusten katsotaankin yhä useammin palvelevan monenlaista tietoa, jolla on erilaisia tietoteoreettisia painotuksia. Näin ollen laadullisen tutkimuksen tarkoituksena ei ole pelkästään tieteellinen huoli "totuudesta" vaan myös esteettinen ja eettinen tavoite. (Holloway 2019.) Tämän tutkimuksen tavoitteena oli saada Otsakorven Säätiölle täysin uutta tietoa tämänhetkisistä toiminnoistaan.

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään niin selvittämään ja tuomaan ilmi tosiasioita kuin vahvistamaan jo olemassa olevia (totuudenmukaisia) väittämiä (Hirsjärvi ym. 2009, 161). Lisäksi laadulliselle tutkimukselle ominaista on, että aineisto kerätään ja kootaan luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa ja tieto kerätään suoraan ihmisiltä, esimerkiksi erilaisia haastattelumalleja hyödyntämällä. (Hirsjärvi ym. 2009, 164.) Laadulliselle tutkimukselle tyypillistä on myös, että tutkimukseen valitaan harkinnan varaisesti mukaan pieni joukko ihmisiä. Kuten tässäkin tutkimuksessa on tehty.

Tarkoituksenmukaisuusperustelulla tarkoitetaan sitä, että tutkimukseen tietoisesti valitaan mukaan ihmisiä, jotka edustavat jotakin sellaista ryhmää, joka on olennainen tutkimuksen tarkoituksen kannalta, joille tutkittava aihe on tuttu tai henkilöitä, joilla on kokemusta aiheesta. Valinnat täytyy pystyä perustelemaan. Miksi ja millä perustein valittavaa joukkoa voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. (Puusa & Juuti 2020b, 84.) Laadullinen tutkimus onkin usein intensiivistä ja siinä on erityinen fokus, jonka tarkoituksena on tuottaa merkitystä. On tärkeä arvioida, miten erilaiset kontekstit vaikuttavat laadulliseen tutkimukseen ja pohdittava paitsi omaa työtään ja sitä, miten myös itse on osa tutkimusta, myös osallistujien pohdintoja ja heidän osallistumistaan tutkimukseen. (Holloway 2019.)

4.2.4 Haastattelu

Koska toimintatutkimuksessa hyödynnetään myös laadullisia menetelmiä, on tässä tutkimuksessa hyödynnetty haastattelua tiedonkeruumenetelmänä. Haastattelu on laadullisissa tutkimuksissa käytetyin menetelmä (Hirsijärvi ym. 2015, 205). Tutkimushaastattelulla on aina selkeä päämäärä, joka on tutkimustehtävän tekeminen. Haastattelua käytetään tutkimusaineiston saamiseksi ja aineistoa tulkitaan ja analysoidaan tutkimustehtävän selvittämiseksi. Haastattelutyyppejä on useita, mutta yksi käytetyimmistä luokitteluista on tarkastella, kuinka jäsenelty haastattelu on. Strukturoitu haastattelu on valmiiksi muotoiltu ja siinä kysymykset esitetään järjestelmällisesti. Puolistrukturoitu ja strukturoimaton haastattelu taas ovat haastatteluita, joissa kysymysten esittämistavat voivat vaihdella. Strukturoidun ja puolistrukturoidun haastattelun lisäksi voidaan käyttää myös teema-, avoin haastattelua ja syvähaastattelua. Se, minkälaista haastattelua käytetään, riippuu siitä, millaista tietoa tavoitellaan. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2022; Puusa 2020, 111.)

Erilaisia haastattelutyyppejä ovat myös yksilöhaastattelun rinnalla käytettävät pari- tai ryhmähaastattelut. Haastattelut voidaan toteuttaa kasvokkain tai sähköisten välineiden avulla. (Puusa 2020, 111.) Haastattelu on ideana

yksinkertainen ja järkevä. Sen tavoitteena on selvittää, mitä haastateltavalla on mielessään. Haastattelu on siis tilanne, jossa henkilö esittää kysymyksiä toiselle henkilölle. Haastattelun määritelmä on muuttunut kuluneiden vuosien aikana enemmän perinteisestä kysymys-vastaus-tyyppisestä kanssakäymisestä avoimempaan keskustelumaisempaan vuorovaikutukseen henkilöiden välillä. (Eskola & Suoranta 1998, luku 3.)

Tässä tutkimuksessa lähdimme kartoittamaan mahdollisia vapaaehtoisia haastatteluja varten jo kyselylomakkeella. Vapaaehtoiset haastateltavat jakautuivat tutkittavien ryhmien osalta epätasaisesti. Suurin joukko vapaaehtoisia osallistujia haastatteluun löytyi Otsakorven Säätiön myönnettyihin hankeapurahoihin liittyvään kyselyyn vastanneista. Koska vapaaehtoiset haastateltavat jakautuivat epätasaisesti ja yhteenlaskettu määrä kaikista vapaaehtoisista olisi ollut liian suuri, jouduimme tekemään rajausta. Koska emme hakeneet syvällisempää reliabiliteettia vaan nimenomaan lisätietoa, pienemmänkin näytteen soveltaminen on perusteltua.

Haastattelut on toteutettu yksilöhaastatteluin, koska jokainen haastateltava edusti eri oppilaitosta, hanketta tai yritystä. Näitten seikkojen takia pari- tai ryhmähaastattelut eivät ole relevantteja tapoja kerätä aineostoa. Hyödynsimme tiedon hankinnassa puolistrukturoitua haastattelua. Puolistrukturoidulle haastattelulle ominaista on, että kysymykset on laadittu ennakkoon, mutta kysymysten järjestystä voi vaihdella haastattelutilanteessa. Lisäksi etukäteen laaditut, mutta haastattelutilanteeseen soveltumattomat kysymykset on mahdollista jättää kokonaan pois tai tilanteen mukaan voidaan käydä läpi muitakin mieleen tulevia aiheita. (Ojasalo ym. 2014, 108.)

Haastattelujen avulla kerätty aineisto on haastateltujen henkilöiden omakohtainen tulkinta asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Tutkija tekee saatujen haastattelujen pohjalta analyysin. Haastattelun avulla saadaan tutkimukseen mukaan subjektiivista kokemusta. Etuna haastattelussa on myös se, että haastateltavaksi pystytään valitsemaan etukäteen ihmisiä, kenellä tiedetään esimerkiksi olevan tietoa aiheesta. Tällöin on kyse tarkoituksenmukaisesta, harkinnanvaraisesta näytteestä. Lisäksi haastattelutilanne antaa tutkijalle

mahdollisuuden tutkia lisäksi ei-kielellistä viestintää, kuten eleitä, ilmeitä ja liikkeitä. (Puusa 2020, 103–107.) Tämän tutkimuksen haastatteluista ja niiden toteuttamisesta tarkemmin kappaleessa 5.2.

5 Tutkimuksen vaiheet

5.1 Webropol-kyselyt ja niiden toteuttaminen

Lähestyimme tutkittavia joukkoja ensin Webropol-kyselyjen avulla. Kyselylomakkeita tehtiin kaiken kaikkiaan neljälle eri ryhmälle ja jokaiselle näistä laadittiin omat kyselylomakkeet saatteineen. Vastaajaryhminä olivat vuosina 2010–2019 apurahaa saaneet opiskelijat, oppilaitoksien KV-vastaavat tai muut vastaavat tahot, jotka ohjeistavat opiskelijoita apurahan hakemisessa, hankeapurahoja vuosien 2017–2020 välillä hakeneet tai hankkeista vastanneet henkilöt ja kaikki pääomallinaa saaneet yrittäjät vuodesta 2019 lähtien. Vastaajien yhteystiedot on saatu toimeksiantajalta ja osan sähköpostiosoitteista tutkimuksen tekijät etsivät oppilaitoksien internetsivuilta.

Valitsimme Webropol-kyselyn aineistonkeruumenetelmäksi, koska uskoimme tavoittavamme sillä parhaiten tutkittavat kohdejoukot. Webropolin käytön mahdollisti se, että Karelia-ammattikorkeakoululla on siihen tarvittava lisenssi, joka on opiskelijoiden käytettävissä. Verkkokyselyyn vastaaminen on joustavaa ja vastaaja voi itse määrittää ajan, jolloin vastaa kyselyyn sen aukioloaikana. Vastausten analysointi on myös helppoa, koska Webropolin raportointityökalu mahdollistaa automaattiset raportit sekä tulosten visualisointitoiminnot. Tutkimustulosten analysoinnissa on tietanalyysin lisäksi myös tekstianalyysi, joka helpottaa tutkijoiden työtä. (Webropol 2022.) Varsinainen kyselytutkimusaineisto on kerätty Webropol-kyselyllä keväällä 2022.

Yksi neljästä kyselystä oli kohdistettu yhteistyöoppilaitoksien KV-koordinaattoreille ja muille vastaaville tahoille, jotka ohjaavat opiskelijoita apurahan hakemisessa. Heidän tehtävänään oli vastata kyselyyn koskien

vuosien 2010–2019 välillä opiskelijoille ulkomaan vaihtoon tai harjoitteluun myönnettyjen apurahojen vaikutuksesta oppilaitoksen edustajan näkökulmasta. Yksi kyselyistä oli tarkoitettu vuosina 2010–2019 välillä ulkomaan vaihdossa tai harjoittelussa olleille opiskelijoille. Valmistuneiden opiskelijoiden tavoittamiseksi pyysimme oppilaitoksien rehtoreita jakamaan nettikyselylinkki parhaaksi katsomassaan sosiaalisen median kanavassa, koska opiskelijoiden henkilökohtaisia oppilaitoksien sähköpostiosoitteita tai muitakaan yhteystietoja ei enää ollut olemassa heidän tavoittamiseensa.

Oma kysely lähetettiin myös hankeapurahoista vastanneille tai niitä hakeneille tahoille. Hankeapurahojen osalta kyselylomakkeen laatiminen ja kyselykysymyksien muotoilu tuottivat suurimmat haasteet. Useissa oppilaitoksissa hankkeista oli vastannut sama henkilö tutkimukseen kohdistettujen vuosien välillä. Emme voineet velvoittaa ketään vastaamaan kyselyyn useaan kertaan, joten kysely muotoiltiin yleisluontoisemmaksi, kuin alkuperäisen suunnitelman mukaan oli tarkoitus. Lisäksi vastauksien saamiseksi päädyimme velvoittamaan hankeapurahaa hakeneiden tahojen välittämään kyselyä eteenpäin hankkeista vastanneille tahoille oikeiden henkilöiden tavoittamiseksi. Viimeinen neljästä kyselystä lähetettiin kaikille pääomallainaan saajille.

Kaiken kaikkiaan suurimmat haasteet kyselylomakkeiden lähettämisen osalta olivat vanhentuneet sähköpostiosoitteet, yhteystietojen puuttuminen ja niiden löytäminen. Osa Otsakorven Säätiön toiminta-alueella toimivista ammattikorkeakouluista ja ammattioppilaitoksista olivat fuusioituneet tai vaihtaneet nimeään vuosien saatossa. Myös osa toteutuneista hankkeista oli toteutettu oppilaitoksien toimiessa aiemmalla nimellään. Koska monissa oppilaitoksissa sama henkilö oli vastannut useammasta hankkeesta vuosien 2017–2022 välillä, tämä vaikeutti kyselylomakkeen kysymysten laadintaa hyvien ja luotettavien tulosten saamiseksi. Tavoitteena oli myös saada tietoa suoraan opiskelijoilta, mutta puuttuvien ajantasaisten yhteystietojen vuoksi tämä oli lähes mahdotonta.

Kyselylomakkeiden kysymykset laadittiin toimeksiantajan kanssa yhteisvoimin ja niissä hyödynnettiin säätiön aiempaa kokemusta ja tutkijoiden omaa näkemystä. Kysymykset päätettiin yhteisesti muotoilla mahdollisimman pitkälti monivalinnoiksi ja avoimia kysymyksiä on tietoisesti pyritty välttämään analysoimisen helpottamiseksi, koska emme tiedäneet kuinka suuresta havaintoyksiköstä on kyse tutkimuksen alussa. Kyselyt pyrittiin laatimaan tiiviiksi kokonaisuuksiksi vastausten saamiseksi, koska liian pitkät ja monimutkaiset kyselyt eivät houkuta vastaajaa vastaamaan. Kaikki kyselylomakkeet on esitelty opinnäytetyön liitteessä 1–4.

Tässä tutkimuksessa saatujen kyselyvastausten osalta on tehty lisäksi vertailua opiskelijoille myönnettyjen apurahojen osalta ammattiopistojen ja ammattikorkeakoulujen edustajien antamien vastauksen perusteella, koska oppilaitoksien rahoitusmallit eroavat toisistaan. Analysoituja tuloksia oppilaitoksien edustajien vastauksista on avattu kappaleessa 6.3. Eri rahoitusmalleja ei tulla avaamaan tarkemmin tässä tutkimuksessa.

5.2 Haastattelut kyselyn tukena ja niiden toteuttaminen

Haastattelu on yksi käytetyimmistä tiedonkeruumenetelmistä, niin tutkimus- kuin kehittämistyössä. Jos tutkittava kehittämiskohde on aiemmin vähän tutkittu, haastattelun avulla on mahdollisuus saada kerättyä uutta näkemystä aiheesta. Haastattelun tarkoituksena voi olla esimerkiksi asioiden syventäminen. Aineiston riittävä määrä on aina tutkimuskohtaista. Tutkittavien lukumäärä ei ole ratkaisevassa asemassa laadullisen tutkimuksen onnistumisen kannalta. Koska haastattelut ovat yleensä syvällisempiä kuin kyselytutkimukset, et välttämättä tarvitse suurta otoskokoa saadaksesi hyödyllistä tietoa. Tyypillinen fokusryhmä koostuu 6–8 henkilöstä. Pikemminkin tutkimukseen tulee sisällyttää niin monta haastattelua kuin on tarpeen. (Ojasalo ym. 2014, 84–85,106.; Business Queensland 2021.)

Kyselyistä saatujen tulosten perusteella haastattelimme jokaisesta ryhmästä henkilöitä syvemmän ja kokonaisvaltaisemman tuloksen saamiseksi. Saimme

kerättyä haastateltavia pääomalainan saajista yhden vapaaehtoisen, oppilaitoksen edustajista koskien opiskelijoille myönnettyjä apurahoja kolme henkilöä ja hankeapurahojen osalta yhdeksän vapaaehtoista haastateltavaa. Haastateltavat henkilöt hankeapurahojen osalta valitsimme satunnaisesti siitä joukosta, joka kyselyyn vastatessaan olivat antaneet suosumuksensa myös haastatteluun. Opiskelijoista emme saaneet ketään vapaaehtoista osallistumaan haastatteluun.

Haastatteluja toteutimme yhteensä seitsemän kappaletta. Toinen tutkijoista haastatteli kolme henkilöä ja toinen neljä. Haastateltavat jakautuivat niin, että toinen tutkijoista otti tehtäväkseen haastatella yhteensä kolme eri henkilöä hankeapurahoihin liittyen. Toinen haastatteli ainoan vapaaehtoisen pääomalainan saajista ja kaikki kolme oppilaitoksen edustajaa opiskelijoiden apurahoihin liittyen.

Haastatteluiden avulla pyrimme saamaan sellaisia lisätietoja perusjoukoista, joita kyselyllä emme vielä saaneet. Haastattelu- ja lisäkysymykset laadimme kyselyistä saatujen vastausten perusteella. Haastattelu valikoitui menetelmäksi siksi, että lisätietojen saamiseksi ei ollut enää järkevää tehdä uutta kyselyä vaan kysyä asioita suoraan kohderyhmiltä. Tällä vältyttiin vastausten odottelulta sekä siltä, että emme saisi välttämättä lisävastauksia ollenkaan. Jokaisen haastateltavan ryhmän haastattelukysymykset löytyvät liitteistä 5–8.

6 Tutkimuksen tulokset ja analysointi

6.1 Webropol-kyselyiden tulokset

6.1.1 Kyselyiden tulokset pääomalinainojen vaikuttavuuden osalta

Pääomalinat ovat Otsakorven Säätiön rahoitusmalleista uusin ja ollut käytössä vuodesta 2019 asti. Koska kyseessä on uusin toiminta, kyseinen tutkittava

joukko oli pienin. Räätelöimme pääomailainan nostajille oman kyselyn, jonka pohjalta saimme tietoa muun muassa siihen, mitä kautta tieto lainan mahdollisuudesta oli saatu ja mitä kaikkea pääomailainalla on saavutettu. Kysymyksiä oli yhteensä 14 kappaletta ja vastausaikaa kaksi viikkoa. Lähetimme kyselyn 24 henkilölle ja vastauksia saimme viideltä henkilöltä. Vastausprosentti on siis 21 %.

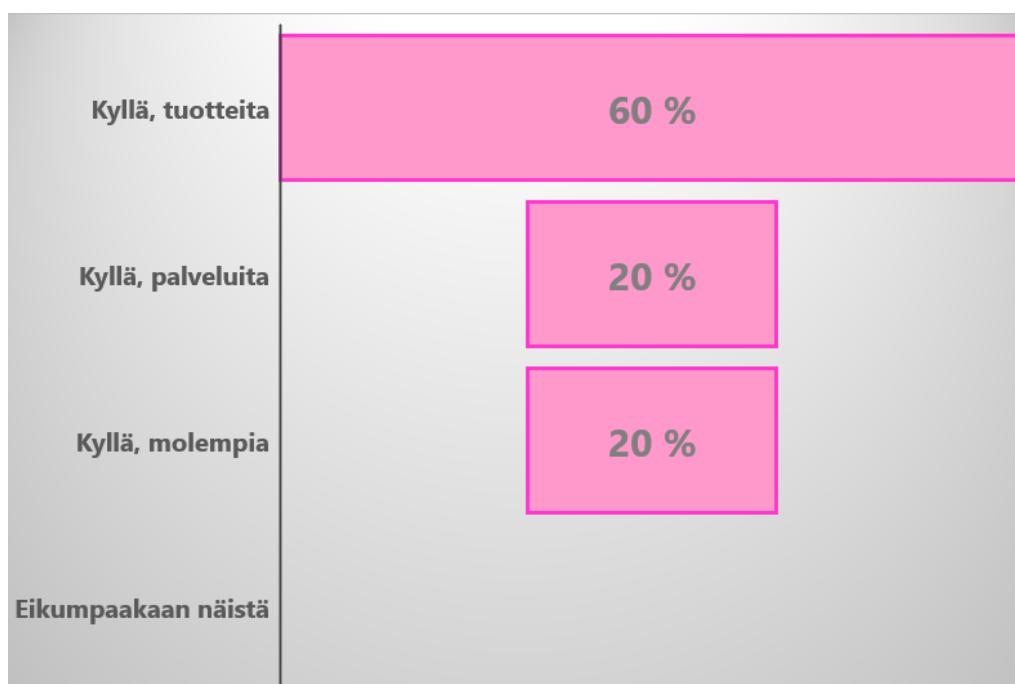
Vastaajista 60 % kertoi saaneensa tiedon Business Millin kautta. Business Mill on yrityshautomo, joka tarjoaa maksutonta asiantuntijapalvelua, tukea ja neuvontaa yrityksille, joilla on kasvuhalu. Ennen kaikkea he tarjoavat käytännön tukea ja palveluita voi hyödyntää eteläkarjalaiset yritykset, kampusten opiskelijat ja henkilökunta. 20 % kertoi saaneensa tiedon omien verkostoidensa kautta ja 20 % KETI:n, eli Keski-Karjalan kehitysyhtiön kautta. KETI auttaa alueelle sijoittuvia yrittäjiä kaikissa yrittämisen vaiheissa yritysten alusta toiminnan kehittämiseen ja omistajanvaihdoksiin. (Business Mill 2022; KETI Oy 2022)

Kyselyyn vastanneista yli puolet, 60 %, koki Otsakorven Säätiön myöntämällä pääomailainalla olleen erittäin suuri merkitys yrityksen toiminnan käynnistämiseksi. Loput vastaajista kertoi sen vaikuttaneen melko paljon. Saaduista vastauksista kävi ilmi, että startup yrityksen alkuvaiheen rahoituksen saaminen Suomessa voi olla erittäin hankalaa ja sitä kautta pääomailainalla on ollut suuri merkitys yritysten toiminnan käynnistämiseksi ja alkuvaiheen kehittämishankkeissa. Vastauksista kävi myös ilmi, että ilman pääomailainaa yrityksen perustaminen ei olisi ollut mahdollista. Pääomarahoituksella on päästy myös alkuvaiheen yrityksessä, jonka liikevaihto ei riitä vielä kattamaan kaikkia kuluja, kehittämään ja testaamaan uusia tuotteita. Myönnettyllä pääomailainalla on myös saatu luottamusta siihen, että yrityksellä on merkitystä ja yritystä kannattaa lähteä kehittämään eteenpäin.

Vastaajista 80% koki, että ilman pääomailainaa he eivät olisi voineet toteuttaa kehittämistoimenpiteitä tai investointia. Loput vastaajista, 20 %, kertoi, että lainaa ei haettu kumpaankaan käyttötarkoitukseen. Kaikki vastaajat kuitenkin

kertoivat käyttäneensä pääomalainan siihen tarkoitukseen, mihin on sen hakenutkin.

Vastauksista käy ilmi, että pääomalainalla on ollut merkittävä vaikutus uusien tuotteiden ja palveluiden syntymisen kannalta. Yli puolet vastaajista kertoi, että pääomalainan avulla on saatu aikaan uusia tuotteita. 20 % vastaajista koki sen mahdollistaneen uusien palveluiden syntymisen ja 20 % vastaajista kertoi lainan mahdollistaneen sekä uusien tuotteiden, että palveluiden, syntymisen (kuvio 5).

Kuvio 5. Vastaajien (n = 5) vastaukset kysymykseen ”Pääomalainan avulla on syntynyt uusia tuotteita tai palveluita?”.

Pääomalaina on vaikuttanut positiivisesti uusien kumppanuuksien syntymisessä. Sen avulla on syntynyt tilanteita, joissa on päästy yhteistyöhön muiden yritysten tai uusien sidosryhmien kanssa. Vastaajista vain 20 % oli sitä mieltä, että uusia yhteistyömahdollisuuksia ei ole syntynyt ja 80 % kertoi pääomalainan muodostaneen uusia yhteistyökumppanuuksia. Pääomalainalla on myös työllistävä vaikutus ja se on mahdollistanut uuden työntekijän palkkaamisen 40 % yrityksistä.

Myönnetty pääomallina on myös merkittävässä roolissa yrityksen kehittämisen kannalta ja jokainen vastaaja oli sitä mieltä, että pääomallina mahdollistaa yrityksen pitkäjänteisen kehittämisen. Taloudellista mielenrauhaa pääomallina ei kuitenkaan kaikille tuo, vaan 40 % vastaajista vastasi, ettei pääomallina auta yrittäjää mielenrauhan saavuttamisessa.

Tähän ehkä osaltaan liittyy se, että Otsakorpi Säätiö vaatii lainasummaa vastaavan summan muuta ulkopuolista rahoitusta ja tämä vastinerahoitus on saatava samaan aikaan Otsakorven pääomallinan kanssa. Yksi kehitysehdotus säätiölle olikin, että he myöntäisivät pienempiä lainoja uusille yrittäjille ilman vastinerahoitusta. Ehdotuksen taka-ajatuksena on se, että Suomessa olisi varmasti paljon hyviä yritysideoita, mutta ne jätetään valitettavan usein toteuttamatta rahan puutteen vuoksi. Tähän liittyen yksi vastaajista myös sanoi, että vaikka pääomallina sinänsä on hyödyllinen tuote ja sitä pystyy käyttämään esimerkiksi ELY- ja Business Finland -rahoitteisessa projektissa, olisi jatkossa hyödyllistä, jos lainaa saisi toisenlaisillakin ehdoilla, vaikka ne olisivat sitten vähän huonommatkin. Säätiöltä myös toivottaisiin, että se ajaisi enemmän maaseudun yritysten etuja ja loisi imagoa, joka kasvattaa yrittäjien uskoa omiin kykyihin, vaikka alkuvaiheessa yritystoiminta ei olisikaan vielä tuottavaa tai takaisi toimeentuloa.

6.1.2 Kyselyiden tulokset hankeapurahojen vaikuttavuuden osalta

Hankeapurahoja myönnetään ammatillisille oppilaitoksille heidän kehittämishankkeisiinsa. Kuten kaikkien muidenkin tutkimusryhmiemme kohdalla, ajatuksena oli lähettää jokaiseen hankkeeseen liittyen yksi kysely. Kyselyjä tehdessä ja yhteystietoja läpikäydessä huomasimme kuitenkin, että useamman hankkeen kohdalla hankkeen vastuuhenkilönä oli ihminen, joka oli vastuussa useammasta kuin yhdestä hankkeesta. Tämän takia päädyimme siihen, että jokainen hankkeesta vastannut henkilö vastaa kyselyyn kerran ja jos hän on ollut vastuussa useammasta kyselystä, vastaa hän kyselyyn kokonaisuutta ajatellen. Näin ollen yksi vastaaja ei joudu vastaamaan samaan kyselyyn montaa kertaa.

Kysely lähetettiin 41 hankeapurahoista vastanneelle henkilölle, joista 20 vastasi kyselyyn. Tutkimuskyselyyn vastanneista henkilöistä 50 % oli ollut vastuussa useammasta kuin yhdestä hankkeesta. Vastausprosentti hankeapurahojen kohdalla on 49 %. Vastausaikaa kyselyyn oli kaksi viikkoa ja kysymyksiä oli yhteensä 12 kappaletta. Hankeapurahojen kohdalla vastaajat arvioivat muun muassa apurahojen merkitystä hankkeiden toteutumiselle, saatiinko aikaiseksi jotain uutta konkreettista ja pysyvien tulosten saavuttamista.

Otsakorven Säätiön myöntämällä hankeapurahoilla on ollut saatujen vastausten perusteella suuri vaikutus hankkeiden toteutumiselle. Vastaajista 55 % kertoi, ettei hanke olisi toteutunut lainkaan ilman Otsakorven Säätiön myöntämää apurahaa. 40 % vastaajista oli sitä mieltä, että apurahalla oli merkittävä vaikutus hankkeen toteutumiselle ja 5 % oli sitä mieltä, että apurahalla oli jonkin verran merkitystä hankkeen toteutumiselle (kuviokuva 6). Yksikään vastaajista ei ollut sitä mieltä, että merkittävää vaikutusta ei ole.

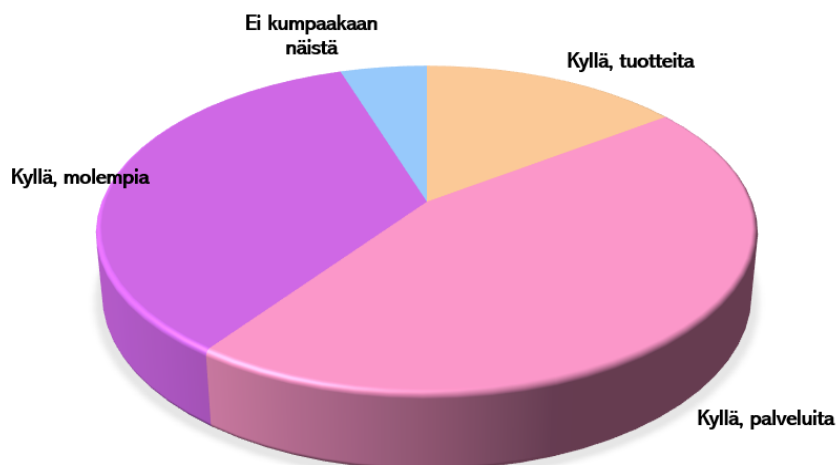
	1	2	3	4	5	Keskiarvo
Apurahalla oli merkittävä vaikutus hankkeen/hankkeiden toteutumiselle	0 %	0 %	5 %	40 %	55 %	4,5

Kuvio 6. Vastaajien (n = 20) vastaukset kysymykseen ” Apurahalla oli merkittävä vaikutus hankkeen / hankkeiden toteutumiselle?”.

Otsakorven Säätiön myöntämällä apurahalla on ollut suuri merkitys siinäkin mielessä, että tutkimuksen mukaan vain 15 % hankkeista käytettiin Otsakorven apurahan lisäksi jotain muuta apurahaa. Vastauksista kävi myös ilmi, että yhden hankkeen kohdalla ilman Otsakorven Säätiön myöntämää apurahaa, tarvittava lisärahoitus ei olisi toteutunut, joten apuraha oli siinäkin mielessä merkittävä.

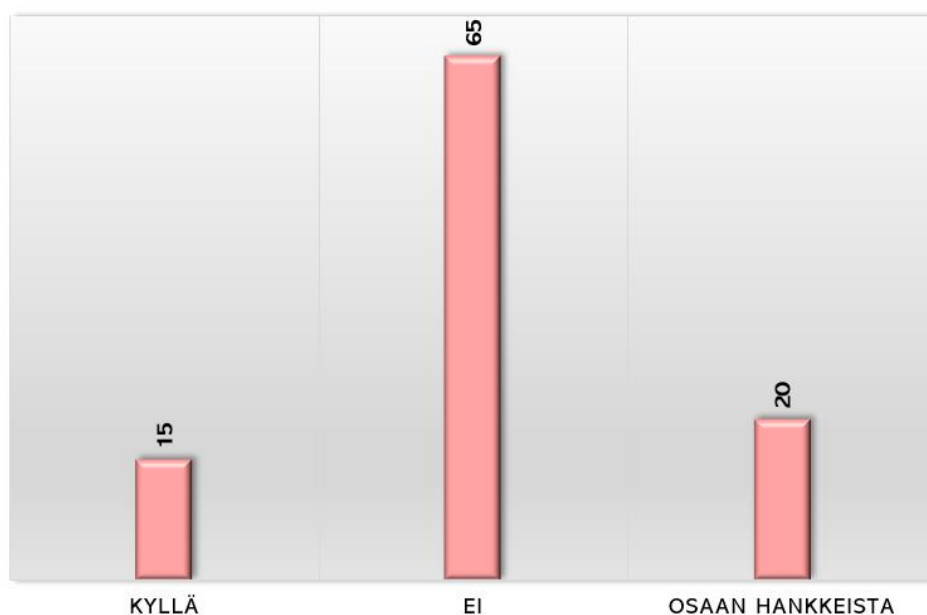
Hankkeilla oli myös suuri vaikutus uusien tuotteiden ja palveluiden syntymiselle. Suurin osa, 45 % vastaajista kertoi, että toteutuneella hankkeella saavutettiin uusia palveluita, 35 % kertoi hankkeen synnyttäneen sekä tuotteita että palveluita ja 15 % kertoi uusien tuotteiden kehittämisestä hankkeen avulla. Vain

5 % vastanneista ilmoitti, että hankkeella ei saavutettu uusia tuotteita tai palveluita (kuvio 7).

Kuvio 7. Vastaajien (n = 20) vastaukset kysymykseen ” Hankkeella / hankkeilla on saavutettu konkreettisia tuotteita tai palveluita?”.

Apurahan vaikutus uuden työntekijän palkkaamisen ei ollut niin merkittävä. 65 % vastanneista ilmoitti, että apuraha ei mahdollistanut uuden työntekijän palkkaamista. 15 % vastasi saaneensa palkattua apurahalla uuden työntekijän ja 20 % vastanneista kertoi, että apuraha mahdollisti työntekijän palkkaamisen osaan hankkeista (kuvio 8).

Kuvio 8. Vastaajien (n = 20) vastaukset kysymykseen ”Mahdollistiko myönnetty hankeapuraha uuden työntekijän palkkaamisen?”.

Vastauksista koskien sitä, onko hankkeilla saavutettu tuloksia, joita on voitu jalkauttaa myös muualle, kuten muihin oppilaitoksiin tai muille aloille, kävi ilmi, että useammalla hankkeella on vaikutusta myös hankkeen ulkopuolisiin tahoihin. Moni hanke on mahdollistanut yhteistyön muiden oppilaitosten tai yritysten kanssa. Hankkeiden avulla on myös onnistuttu tarjoamaan koulutusta oppilaitoksien ulkopuolelle.

Tuloksien jalkauttamista koskeva kysymys oli kaikille pakollinen ja avoin. Halusimme saada vastaajilta avoimia kommentteja ja subjektiivisempaa tietoa hankkeiden tuloksista. Saaduista vastauksista käy ilmi, että hankkeet ovat vahvistaneet esimerkiksi työntekijöiden yhdessä oppimista ja se on luonut uusia vuorovaikutussuhteita. Monen hankkeen kohdalla on onnistuttu luomaan täysin uusia käytänteitä ja oppimateriaaleja verkko-opetukseen, joita on koronaviruspandemian takia jouduttu kehittämään nopealla tahdilla.

Uusia syntyneitä ideoita ja käytänteitä on myös annettu toisten hyödynnettäväksi onnistuneesti ja niitä on lähdetty kehittämään yhteistyössä eteenpäin. Hankkeiden avulla on myös pystytty jalkauttamaan opiskelijoita työelämän puolelle heidän jo olemassa oleviin toimintoihinsa sekä ideoimaan uusia täysin uusia toimintoja. Hankkeita on saatu jalkautettua laajasti myös ulkopuolisille tahoille kansallisesti, mutta myös kansainvälisesti. Kahden hankkeen kohdalla vastauksista kävi ilmi, että niitä on saatu hyödynnettyä myös kansainvälisesti verkkopalveluita hyödyntäen.

Kysyttäessä hankeapurahan merkityksestä oppilaitoksen kehittämistyölle avoimista vastauksista kävi ilmi, että sen merkitys on suuri ja monet oppilaitokset olivat lähteneet kehittämään toimintaansa opiskelijoiden työllisyyttä ajatellen. Moni oppilaitoksista oli toteuttanut hankkeen, jonka avulla lisättiin yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä ja sitä kautta luotiin opiskelijoille verkostoja työelämään. Avoimista kommentteista käy ilmi, että opiskelijat ovat päässeet muun muassa tutustumaan työpaikkoihin ja saaneet sitä kautta työllistymismahdollisuuksia ja ovat työllistyneet.

Verkostojen ja yhteistyön avulla on saatu luotua hyötyä myös yrityksille. Koska ammattikorkeakoulujen tavoite on myös palvella ja edistää oman seudun yritystoimintaa, siten että ne kouluttavat yritysten tarpeita vastaavaa työvoimaa on erilaiset opiskelijoiden työllistämistä tukevat hankkeet perusteltuja. Hankkeiden kautta mahdollistettiin esimerkiksi opiskelijoiden osallistuminen useamman seudun yrityksen tuote- ja palvelukehityksen projektiin. Hankkeiden avulla on myös onnistuttu toteuttamaan yhteistyössä oppilaitoksien kanssa muun muassa opas yrityksille oppilaitosyhteistyöstä. Sen avulla yritykset pystyvät löytämään oppilaitosyhteistyöhön toimintamalleja ja tapoja.

Vastauksista oli vahvasti näkyvissä myös se, että apurahoilla oli vahvistettu yrittäjyysopintoja ja syvennetty opiskelijoiden tietotaitoa liittyen yrittäjyyteen. Vastauksista päätellen yrittäjyyteen liittyvillä hankkeilla oli saavutettu tuloksia myös yli oppialojen sekä oppilaitosrajojen. Yksi hankkeista oli ollut jopa merkittävä uuden yrittäjyyden oppimisympäristön synnyttämisessä ja uusien ohjelmien käytäntöön viemisessä.

Hankkeet ovat kasvattaneet myös tietotaitoa oppilaitosten sisällä ja niillä on päästy kehittämään opettajien ja opiskelijoiden osaamista ja toimintamalleja opintoihin liittyen. Hankkeilla on ollut erittäin merkittävä vaikutus ammatillisen koulutuksen kehittämiseen. Esimerkiksi Pohjois-Karjalassa usean vuoden ajan jatkunut valtakunnan huippuosajien koulutusvierailujen sarja eräässä oppilaitoksessa on antanut opiskelijoille merkittävästi lisää pohjaa ammattiuralle. Nämä vierailut ovat toimineet myös täydennyskoulutuksena opettajille.

Voidaan siis sanoa, että hankeapurahojen vaikutus oppilaitoksissa on merkittävä ja laaja-alainen. Tätä seikkaa tukee myös se, että vastaajista 95 % kertoi saavuttaneensa hankkeilla pysyviä tuloksia. Pysyvillä tuloksilla oppilaitokset tarkoittavat muun muassa erilaisia luotuja käytänteitä niin opiskelijoille kuin työntekijöillekin, oppisisällöillä, oppailla, syntyneillä yrityksillä ja paremmalla oppimisympäristöllä. Vastauksista kävi ilmi myös se, että pysyviä tuloksia ei ole saavutettu pelkästään oppilaitoksien sisällä vaan myös hankkeissa olleet sidosryhmät ovat ottaneet itselleen käyttöön hankkeilla

saavutettuja uusia asioita. Hankkeilla luotuja uusia innovaatioita halutaan myös jatkossa kehittää edelleen ja yhteistyötä laajentaa niin muihin oppilaitoksiin kuin uusiin sidosryhmiinkin.

Moni kyselyyn vastaajista on ollut tyytyväinen Otsakorven Säätiön myöntämiin apurahoihin ja ovat kokeneet, että apurahasta on paljon hyötyä uusien toimintamallien kehittämisessä ja uusien ideoiden testaamisessa. Kysyttäessä, miten Otsakorven Säätiö voisi paremmin tukea oppilaitoksen toiminnan kehittämistä muuttuvassa yhteiskunnassa ja työelämässä, löysi usea vastaaja apurahakäytäntöihin myös kehitettävää. Tutkimuksessa kävi ilmi, että hankeapurahan hakijat toivoisivat aikarajaan paljonkin joustoa. Kehittämisideoissa tuli ilmi, että tarvetta olisi niin pidemmille, lyhyemmille kuin aikaan sitomattomillekin hankkeille ja niiden rahoitukseen. Esimerkkinä tuotiin esille verkkoaineistojen tuottaminen ja oppiympäristöjen kehittäminen yhteistyössä työelämän ja opettajien kanssa. Verkkoaineistot ja oppiympäristöt olisivat aikaan ja paikkaan sitomattomia ja niitä olisi mahdollista päivittää tarpeen mukaan. Kysyttäessä Otsakorven Säätiön edustajalta, kävi kuitenkin ilmi, että säätiö ei ole asettanut hankkeille aikarajaa vaan hakijat voivat itse määritellä hankkeen keston (Kurkan 2022). Tässä on siis selvästi Otsakorven Säätiöllä kehityskohde viestinnän parantamisen osalta.

Otsakorven Säätiö tukee tällä hetkellä opettajia oman ammattitaitonsa kehittämisessä työelämäjakson avulla, jos ammattitaidon kehittämisestä on nähtävissä suoraa hyötyä opetukseen tai opiskelijoille (Otsakorpi 2022a). Tutkimuksessa kävi kuitenkin ilmi, että tarvetta olisi myös toisenlaiselle opettajille myönnettävälle apurahalle. Toiveena olisi apuraha, jonka voisi kohdentaa joko yksittäiselle opettajalle tai opettajaryhmälle ja jonka avulla voisi tehdä pienhankintoja, joilla pystyisi parantamaan opettamisen laatua.

Useampi vastaaja toi myös esille, että toivoisi enemmän hankkeita, joilla saisi aikaan tiiviimpää yhteistyötä yritysten ja koulujen välillä. Erilaiset yritys - opiskelija yhteisprojektit olisivat hyödyllisiä niin opiskelijoille kuin yrityksillekin, mutta resurssit niiden toteuttamiselle on erittäin vähäiset. Esimerkkinä tällaisesta keinosta yhdistää oppilaitokset, työelämä ja yrittäjyys tuotiin muun

muassa erilaiset innovaatiopäivät ja pidemmän aika välin innovaatiot kokeiluun vuosia, joissa yhteistyössä voitaisiin toteuttaa erilaisia, villedäkin ideoita, joiden kautta voisi kehittää niin itseään kuin työympäristöään sekä toteuttaa omia unelmiaan.

6.1.3 Kyselyiden tulokset opiskelijoille myönnettyjen apurahojen vaikuttavuuden osalta, vastaajina oppilaitosten edustajat

Kysely välitettiin yhteensä 26 henkilölle ja vastauksia saimme 11 kappaletta.

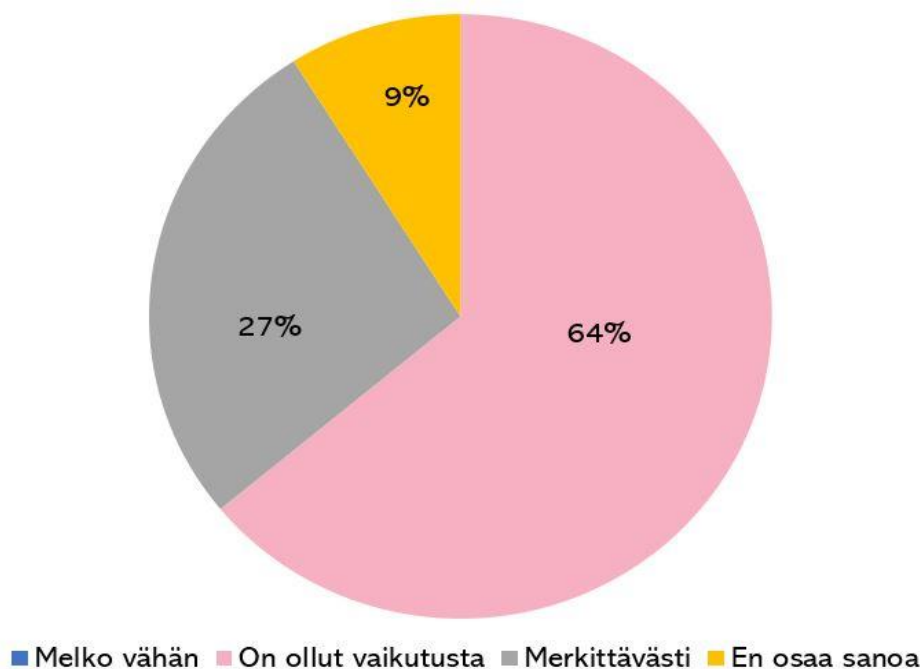
Kyselyihin oli annettu vastausaikaa kaksi viikkoa. Kysymyksiä oli yhteensä kymmenen kappaletta. Vastausprosentiksi saimme 42 %. Saimme vastauksia kaikilta Otsakorven Säätiön toiminta-alueella toimivilta oppilaitoksilta.

Opiskelijoille myönnettyjen apurahojen osalta vastaajat arvioivat muun muassa onko apuraha lisännyt opiskelijavaihdon tai harjoittelujen määrää ja miten he kokevat organisaation edustajan näkökulmasta opiskelijavaihtojen määrän merkityksen tulevaisuudessa olevan. Lisäksi opiskelijoille myönnettyjen apurahojen osalta yksi kysely suunnattiin myös suoraan opiskelijoille.

Opiskelijoille suunnatun kyselyn tulokset käsitellään seuraavassa kappaleessa.

Suurin osa vastaajista, lähes 64 % koki, että apurahalla on ollut vaikutusta ja melkein kolmannes vastaajista näki apurahan vaikuttaneen merkittävästi vaihtoon tai harjoitteluun lähtemisessä (kuvio 9).

Onko apuraha lisännyt opiskelijavaihtojen / harjoittelujen määrää?

Kuvio 9. Vastaajien (n = 11) vastaukset kysymykseen ”Onko apuraha lisännyt opiskelijavaihtojen / harjoittelujen määrää?”.

Saatujen vastauksien perusteella oppilaitoksista 82 % ohjeistaa opiskelijoita apurahan hakemisessa ja kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että opiskelijat ovat suoriutuneet suunnitelluista opinnoista vaihdossa ollessaan. Vastaajista suurin osa koki, että Otsakorven Säätiön myöntämät apurahat ovat vaikuttaneet ulkomaan jaksoille lähteneiden määrään. Vastaajista yli puolet, 55 % uskoi opiskelijavaihtojen merkityksen tulevaisuudessa lisääntyvän. Yli kolmannes vastaajista uskoi sen pysyvän ennallaan ja alle 10 % uskoi vaihtojen määrän vähenevän (kuvio 10).

Kuvio 10. Vastaajien (n = 11) vastaukset kysymykseen ”Miten paljon arvioitte Otsakorven Säätiön apurahojen vaikuttaneen ulkomaan jaksoille lähteneiden määrään?”.

Kysymys numero seitsemän käsitteli opiskelijan työllistymistä. Siinä vastaajan tehtävänä oli arvioida, onko ulkomaan vaihdolla ollut vaikutusta opiskelijan työllistymiselle opintojen päätyttyä. Vastaajat kokivat, että ulkomaan vaihdoilla tai harjoittelulla on ollut selvästi vaikutusta opiskelijan työllistymiseen opintojen jälkeen. Mikäli vastaaja oli havainnut ulkomaanvaihdolla olleen merkitystä opiskelijan työllistymiseen opintojen jälkeen, pyydettiin häntä kertomaan miten. Saimme tähän yhteensä yhdeksän avointa vastausta. Saaduista vastauksista nousee selvästi esiin, että vaihdossa olleiden opiskelijoiden itsevarmuus, sosiaaliset taidot ja kielitaito ovat kehittyneet ulkomailla ollessa. Lisäksi ulkomaanvaihto on nostanut yleisellä tasolla opiskelijoiden oma-aloitteisuutta ja aktiivisuutta. Ulkomaan vaihdossa olleet opiskelijat ovat myös herättäneet kiinnostavuutta työnantajien silmissä, ja vaihdossa olleet opiskelijat ovat olleet useimmin siinä ryhmässä, joka työllistyy alalle. Vastaksista käy ilmi, että ulkomailla olleet opiskelijat työllistyvät nopeammin ja heidän urakiertonsa on parempi.

Viimeisenä vastaajien tuli arvioida miten Otsakorven Säätiö voisi tukea vaihto-opiskelijoiden tarpeita muuttuvassa yhteiskunnassa. Tämä kysymys oli kaikille pakollinen, mutta avoin. Saaduista vastauksista käy ilmi, että Otsakorven Säätiön myöntämät apurahat ovat tärkeä ja hyödyllinen tukimuoto opiskelijoille

ulkomaanvaihtoon tai harjoitteluun lähtiessä. Säätiön toimintaa pidettiin sujuvana ja joustavana.

Kehitysehdotuksiksi tulevaisuutta ajatellen Otsakorven Säätiö voisi saatujen avoimien vastauksien perusteella tukea vaihto-opiskelijoita myöntämällä apurahaa myös muille kuin Suomen kansalaisille. Tämä perusteltiin sillä, että osa opiskelijoista on maahanmuuttajataustaisia eikä heillä välttämättä ole Suomen kansalaisuutta. Tämä nähtiin eräänlaisena tasa-arvo asiana. Lisäksi ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä on selvästi kasvussa, joten säätiö voisi tukea myös heitä. Osa oppilaitosten opiskelijoista tekee opintojaan monimuotoisesti ja saattaa asua Otsakorven Säätiön yhteistyöoppilaitoksien toiminta-alueen ulkopuolella, eikä heillä ei myöskään ole mahdollisuutta hakea apurahaa mahdolliseen vaihtoon. Säätiöltä toivottiin myös mahdollisuutta tukea lyhyempiä ulkomaanvaihtoja tai harjoitteluja, sillä ne ovat yleistymässä pitkien vaihtojen rinnalla. Apurahan määrää voisi myös säädellä mahdollisen kohdemaan mukaan. Otsakorven Säätiön omien nettisivujen osalta myös kaivattiin uudistusta, koska korkeakouluopiskelijat eivät löydä oikeaa väylää apurahan hakemiselle.

Koska oppilaitoksien rahoitusmallit, opiskelijoiden vaihtojen tavoitteet ja toteutukset eroavat toisistaan, tutkimukseen analysoitiin osa kyselyistä saaduista vastauksista ammattikorkeakoulujen ja ammattiopistojen välillä. Saaduissa vastauksissa oli mielenkiintoista eroavaisuutta. Vastaajista suurin osa, lähes 73 % oli ammattioppilaitoksien KV-koordinaattoreita tai muita vastaavia tahoja, loput vastaajista edustivat ammattikorkeakouluja Otsakorven Säätiön toiminta-alueella.

Ammattioppilaitoksien osalta vastaajat kokivat, että apurahalla on ollut merkittävämmän merkitystä opiskelijavaihtoihin tai harjoitteluun lähtemiseen kuin ammattikorkeakouluissa. Lisäksi ammattioppilaitoksien osalta uskottiin, että Otsakorven Säätiön myöntämä apurahalla on ollut enemmän vaikutusta ulkomaan jaksoille lähteneiden määriin kuin ammattikorkeakouluissa. Ammattioppilaitoksien vastaajat arvoivat opiskelijavaihtojen lisääntyvän tulevaisuudessa, kun puolestaan ammattikorkeakoulujen vastaajat kokivat sen

pysyvän ennallaan. Myös ammattioppilaitokset uskoivat ulkomaan vaihdon vaikuttaneen paremmin työllistymiseen opintojen päätyttyä.

6.1.4 Kyselyiden tulokset opiskelijoille myönnettyjen apurahojen vaikuttavuuden osalta, vastaajina opiskelijat

Tutkimuksen toiveena oli saada myös tietoa suoraan ulkomaanvaihdossa tai harjoittelussa olevilta opiskelijoilta. Haaste opiskelijoiden tavoittamiseksi olivat puuttuvat yhteystiedot. Koska rajaus tutkittavaan joukkoon oli tehty vuoteen 2019 saakka, opiskelijat olivat jo valmistuneet oppilaitoksista eikä ajantasaisia yhteystietoja ollut enää saatavilla. Lähdimme tavoittelemaan jo valmistuneita opiskelijoita Otsakorven Säätiön yhteistyöoppilaitoksien kautta. Pyysimme oppilaitoksien rehtoreita ja muita vastaavia tahoja, sekä Otsakorven Säätiötä itseään jakamaan opiskelijoille suunnatun kyselyn parhaaksi katsomassaan sosiaalisen median kanavassa heidän tavoittamiseksi.

Yhteistyöoppilaitoksien edustajien yhteystiedot etsittiin oppilaitoksien yhteistietosivuilta tutkijoiden toimesta.

Vastauksia kyselyymme saimme neljä kappaletta. Kyselyihin oli annettu vastausaikaa kolme viikkoa. Opiskelijoille suunnatussa kyselyssä vastausaika oli pidempi kuin muissa kyselyissä, koska halusimme antaa aikaa oppilaitoksille kyselylinkin jakamiselle. Kysymyksiä oli yhteensä 14 kappaletta. Emme saaneet vastauksia kaikkialta Otsakorven Säätiön toiminta-alueella opiskelleilta opiskelijoilta. Opiskelijoille myönnettyjen apurahojen osalta vastaajat arvioivat muun muassa oliko apurahalla merkittävä rooli vaihto-opintojen onnistumisen ja toteutumisen kannalta ja kokevatko he vaihto-opiskelujen auttaneen heitä työllistymisessä tai muuten elämässä.

Tutkimuksessa selvitettiin ensimmäiseksi opiskelijoiden asuinpaikkakunta vaihto-opintoihin lähtiessä, jotta pystyttiin näkemään, saadaanko vastauksia kaikkialta toiminta-alueella opiskelleilta opiskelijoilta. Yksi tutkimuksen tavoite olisi ollut selvittää, onko opiskelijoissa havaittavissa jotakin maantieteellistä eroavaisuutta vaihtoon lähtevien keskuudessa, mutta tämä ei ollut saatujen

vastauksien perusteella mahdollista. Toisessa kysymyksessä kysyttiin apurahan myöntövuotta monivalintakysymyksen avulla ja valittavina olivat vuodet 2010–2019. Vastaajista kolme oli saanut apurahaa vuonna 2016 ja yksi vuonna 2017.

Vastaajista kolme opiskeli ammattikorkeakoulussa apurahaa hakiessaan ja yksi ammattiopistossa. Kukaan vastaajista ei opiskellut aikuisopistossa. Tutkijoita kiinnosti myös opiskeltava tutkinto apurahaa hakiessa. Vastauksien perusteella olisi voitu mahdollisesti selvittää, onko jokin tietty tutkintoryhmä tai koulutusala erityisen aktiivinen lähtemään ulkomaan vaihtoon tai harjoitteluun. Valitettavasti tulokset jäivät sen verran suppeaksi, ettei tällaista voitu selvittää saatujen vastauksien perusteella. Kaikki kyselyyn vastanneet olivat saaneet tiedon haettavasta Otsakorven apurahasta omasta oppilaitoksestaan. Kolme neljästä vastaajasta oli saanut vaihto-opintoihinsa muitakin apurahoja (pois lukien opintotuen ja -lainan) kuin Otsakorven Säätiön myöntämän avustuksen.

Kysymykset numero 7-13 keskittyivät kaikki Otsakorven Säätiön myöntämän apurahan merkitykseen vaihto-opiskeluiden kannalta ja miten opiskelijat kokivat vaihto-opiskelun vaikuttaneen työllistymiseen tulevaisuudessa. Vastaajista kaikki neljä kokivat apurahalla olleen merkittävän roolin vaihto-opintojen onnistumisen ja toteutumisen kannalta. Kolme neljästä vastaajista koki, että oli oppinut vaihto-opiskelujen aikana jotakin, joka oli auttanut häntä joko opinnoissa, työllistymisessä tai elämässä yleisesti. Vain yksi vastaajista oli eri mieltä. Avoimien vastauksien perusteella opiskelijat ovat saaneet itsevarmuutta ja rohkeutta. He ovat oppineet uutta ihmisistä ja kulttuureista, ja onnistuneet kehittämään kielitaitoaan sekä luomaan verkostoja.

Kolme vastaajaa oli sitä mieltä, että vaihto-opinnoilla oli ollut vaikutusta työllistymiseen valmistumisen jälkeen. Sama määrä vastaajista oli onnistunut luomaan myös merkittäviä verkostoja vaihto-opintojen aikana. Kolme neljästä opiskelijasta koki, että Otsakorven Säätiön myöntämällä apurahalla oli velvoittava vaikutus opinnoista suoriutumiseen vaihto-opintojen aikana. Kysyimme myös opiskelijoilta, miten heidän mielestään Otsakorven Säätiö voisi paremmin tukea vaihto-opiskelijoiden tarpeita muuttuvassa yhteiskunnassa, mutta tähän emme saaneet konkreettisia kehitysehdotuksia. Kyselylomakkeen

viimeisessä osiossa opiskelija pystyi halutessaan jättämään yhteystietonsa haastattelua varten. Opiskelijoista ei saatu kerättyä vapaaehtoisia osallistumaan haastatteluun tutkimuksen syventämistä varten. Vaikka tutkittava joukko jäi pieneksi ja vastauksia saatiin vähän, voidaan tulosten perusteella siitä huolimatta todeta, että Otsakorven Säätiön opiskelijoille myöntämällä apurahalla on ollut tärkeä merkitys vaihto-opiskelijalle vaihto-opintojen onnistumisen ja toteutumisen kannalta ja sillä on ollut vaikutusta työllistymiseen.

6.2 Haastatteluiden tulokset

6.2.1 Haastattelun tulokset pääomalainojen osalta

Välitimme haastattelukysymykset ennakkoon tutustuttavaksi pääomalainojen osalta ainoalle vapaaehtoiselle haastateltavalle sähköpostin välityksellä, jotta hänellä olisi mahdollisuus miettiä vastauksia etukäteen. Kysymyksiä oli yhteensä yhdeksän kappaletta. Haastatteluun oli varattu tunti aikaa, mutta kaiken kaikkiaan kysymykset vastauksineen oli käyty läpi reilussa puolessa tunnissa. Koska haastateltavan anonymiteetti haluttiin säilyttää, haastateltavasta henkilöstä käytetään haastatteluun viitattaessa termiä haastateltava.

Vaikuttavuusarvion tekeminen koettiin haastateltavan mielestä tärkeäksi ja kertoi avoimesti näkemyksistään ja yhteistyökokemuksistaan Otsakorven Säätiön kanssa. Hän korosti kuinka loistava ja hyvin suunniteltu tuote Otsakorven Säätiön myöntämä laina on aloittavalle startup- yritykselle. Kuten jo kyselystä saatujen tulosten perusteella käy ilmi, Startup-rahoituksen hakeminen voi olla haastava ja aikaa vievä prosessi. Tämä on pois muusta yrityksen eteenpäin viennistä, kuten tuotekehityksestä ja asiakastapaamisista. Toki rahoituksen hankkiminen on tärkeä osa yritystoimintaa, mutta se on pois operatiivisesta työstä. Otsakorven Säätiön myöntämä pääomalainan hakuprosessi ja byrokratia koettiin selkeäksi ja maltilliseksi verrattuna esimerkiksi ELY-keskuksen tai Business Finlandin myöntämiin rahoituksiin.

Tällaisena se tulee säilyttää.

Haastateltava uskoi, että Otsakorven myöntämillä pääomalainoilla on varmasti laajempikin implikaatio paikalliseen elinkeinorakenteeseen. Pääomalainan avulla yrittäjä on pystynyt työllistämään muitakin työntekijöitä yrityksessä. Hän uskoo tämän koskevan varmasti muitakin Otsakorven Säätiön rahoittamia yrittäjiä Suomessa. Haastateltava ei ole ajatuksensa kanssa yksin, tämä käy ilmi jo kyselyistä saaduista tuloksista. 40 % vastaajista kertoi pääomalainan mahdollistaneen uuden työntekijän palkkaamisen. Haastateltava kertoi, että pääomalaina on mahdollistanut myös osa-aikaisten työntekijöiden kokoaikaistumisen, jopa osakkaaksi asti. Myönnetty pääomalaina on mahdollistanut selvästi osaamisen kasvun.

Haastateltavan mielestä Otsakorven Säätiön myöntämä pääomalaina, maksimissaan 25 000 euroa on suuruudeltaan sopiva ja erityisesti alkuvaiheessa riittävä, lainan ehdot ovat hyvät. Toki lainaa voisi harkita myönnettäväksi lisää niissä tapauksissa, joissa yritys todistetusti kasvaa, tuotekehitys ja asiakasrajapinta kehittyvät. Lainan suuruus voisi olla sama 25 000 euroa, joka myönnettäisiin esimerkiksi kuuden, kahdentoista tai kahdeksantoista kuukauden välein vastaavilla ehdoilla. Myönnettyt lisälainat kiihdyttäisivät yrityksen kasvua ja auttaisivat pääomamielessä yrityksen omavaraisuusasteen pitämistä järkevänä. Yrityksen kasvu syö pääomaa. Haastateltava halusi nostaa lisälainamahdollisuuden tärkeimmäksi viestikseen ja välitettäväksi eteenpäin. Toki tätäkin tulee miettiä Otsakorven Säätiön näkökulmasta, ettei riski kasva yksittäisen yrityksen kohdalla liian suureksi. Mahdollisuus lisälainaan tulisi miettiä tapauskohtaisemmin ja yksilöllisemmin, rahoitusautomaatiot eivät ole ratkaisu. Esimerkiksi tietyt virstanpylväät yrityksen toiminnassa tulisi olla saavutettu, jotta lainaa myönnettäisiin lisää.

Aloittava yrittäjä voi hakea Otsakorven Säätiöltä pääomalainaa saatuaan samassa yhteydessä toiselta ulkopuoliselta sijoittajalta vastaavan tai suuremman rahoituksen. (Otsakorpi 2022c.) Haastateltava näki, että toisen rahoittajan mukana oleminen lainan saamiseksi on perusteltua, mutta tässäkin voitaisiin miettiä olisiko esimerkiksi omistajien oma sijoitus asianmukainen ja

riittävä peruste lainan saamiselle. Tai että ulkopuoliseksi rahoitukseksi riittäisi esimerkiksi 50 % jäljelle jäävästä rahoituksesta ja loput yrittäjältä itseltään. Ulkopuolisen sijoittajan hankkiminen ja mukaan tuleminen syövätkin pääomallainan tavoitetta.

Jonkin asteinen yhteistyö pääomallainan myöntöprosessin jälkeen Otsakorven Säätiön kanssa olisi tervetullutta. Tapaaminen esimerkiksi videoyhteyden yli toimisi lisäksi hyvänä markkinointiväylänä yrittäjälle, jossa hän pääsisi kertomaan esimerkiksi tuotteistaan tai mitä lainalla on saatu aikaiseksi. Tapaaminen rahoittajan kanssa saisi yrittäjän itsensä myös ajattelemaan miten esimerkiksi kulunut vuosi on mennyt ja kuinka liiketoiminta on kehittynyt. Tapaaminen olisi positiivinen juttu ja siinä voitaisiin käydä asioita läpi kvalitatiivisella tasolla. Yhteydenpito säätiön kanssa voisi toimia myös yhtenä kriteerinä lisärahoituksen saamiselle, yrityksen täytyy pystyä näyttämään kehityspolkinsa eteenpäin. Esimerkiksi lisärahoituksen turvin yrittäjä pystyy kehittämään tiettyä toiminnan osa-aluetta, kuten laajentamaan markkinoita tai edistämään tuotekehitystä. Lisälainan avulla yrittäjä pystyisi myös työllistämään lisää henkilökuntaa, kerrannallisuusvaikutus olisi merkittävä. Myös kyselyistä saaduista vastauksista käy ilmi, että lisälainalle olisi muidenkin vastaajien mielestä tarvetta.

Haastateltava oli saanut myös tiedon Otsakorven Säätiön pääomallainasta Business millin kautta, kuten 60 % Webropol-kyselyyn vastanneista. Paikallisen tilitoimiston yhteyshenkilö oli lisäksi kertonut uudesta syntyneestä rahoitusmuodosta. Hänellä ei ollut tietoa, onko vastaavanlaista rahoitusta saatavilla muilta säätiöiltä.

6.2.2 Haastatteluiden tulokset hankeapurahojen osalta

Oppilaitoksille myönnettävien hankeapurahojen kohdalla haastateltiin kolmea eri oppilaitoksen edustajaa. Kaikki haastateltavat olivat olleet mukana vähintään yhdessä oppilaitoksen hankkeessa ja heitä pyydettiin vastaamaan kysymyksiin joko yhden tietyn hankkeen osalta tai yleisesti viitaten useampaan

hankkeeseen. Haastattelukysymykset jaettiin haastateltaville etukäteen sähköpostin välityksellä, jotta he voisivat hieman valmistautua haastatteluun. Haastattelu itsessään haluttiin kuitenkin pitää rentona ja haastateltavat saivat halutessaan tuoda asioita esiin myös kysymysten ulkopuolelta. Haastatteluista oli suuri hyöty tutkimuksen kannalta. Haastateltavat pääsivät vastaamaan omin sanoin kysymyksiin juuri niin laajasti ja syvällisesti kuin halusivat sekä tuomaan esille heille tärkeitä asioita, mutta myös asioita, joita emme kyselyssä tai haastattelussa osanneet kysyä tai tuoda esille.

Haastatteluista kävi ilmi, että oppilaitoksille myönnettävät hankeapurahat ovat erittäin merkittävä rahoitusmuoto oppilaitoksille niin vanhojen toimintojen kehittämisen kannalta kuin uusien toimintojen luomisenkin kannalta. Vaikka haastateltavat olivat eri oppilaitoksista, tuli selväksi, että suurin vaikuttavuus apurahalla toteutetuista hankkeista on opiskelijoihin. Opiskelijat eivät sitä ehkä itse arkipäivässään huomaa, mutta hankkeiden avulla on muun muassa luotu uusia opiskelumetodeja ja harjoittelupaikkoja, jotka ovat merkittävässä roolissa jopa opiskelijoiden valmistumisen kannalta. Apurahan avulla saadaan esimerkiksi toteutettua hankkeita sellaisille opiskeltaville aloille, joissa on vaikea löytää harjoittelupaikkaa, jossa pääsisi oikeasti harjoittelemaan varsinaista opiskeltavaa alaa. Tällöin hankkeeseen osallistuvat opiskelijat voivat samalla suorittaa opintoihin liittyvän harjoittelun. Tämmöisiä ammatteja ovat esimerkiksi luovat ammatit, joissa ammatti vaatii paljon harjoittelua ja etukäteisvalmistelua, eikä harjoittelija voi hypätä harjoittelujakson ajaksi mukaan esimerkiksi näytelmän näyttelijäksi.

Otsakorven hankeapurahan hakemisen helppous nousi myös haastatteluissa esille. Jotta hanke toteutuu, tarvitsee se rahoituksen ja jos rahoituksen hakemisesta on tehty vaikeaa, voi hyvä hanke jäädä toteuttamatta puhtaasti siitä syystä, että apurahan hakemiseen ei riitä resurssit. Kävi ilmi, että useampaa eri apuraha haetaan todella pitkillä raporteilla ja yksityiskohtaisilla suunnitelmilla ja pelkästään hakemuksen tekemiseen menee yhden opinnäytetyön verran aikaa ja panostusta. Koska Otsakorven hankeapuraha on huomattavasti helpompi hakea, haetaan sitä matalammalla kynnyksellä ja

heidän rahoituksensa avulla saadaan toteutettua paljon merkityksellisiä hankkeita.

Jotta hankkeita saataisiin jalkautettua laajemmalle ja otettua ehkä käyttöön myös muissa oppilaitoksissa tai esimerkiksi yritystoiminnassa, toivoisivat kaikki haastateltavat varta vasten ideoiden jakoon tarkoitettuja tapahtumia ja tilaisuuksia. Haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että ei yksikään oppilaitos halua pitää hankkeilla syntyneitä hyviä ideoita ja toimintamalleja itsellään vaan erittäin mielellään jakaisivat näitä muidenkin kanssa. Ongelmaksi nousee resurssit, joita ei tällaisten tilaisuuksien järjestämiseen löydy. Jos joku ulkopuolinen taho järjestäisi kyseisen tilaisuuden, osallistuisivat oppilaitosten edustajat niihin varmasti mielellään. Se, olisiko näiden tilaisuuksien järjestäminen säätiön tehtävä, ei oikein tuonut selvää mielipidettä. Toisaalta se olisi oppilaitosten edustajille helppoa, jos tällaiset tilaisuudet järjestäisi ulkopuolinen taho ja säätiö olisi siinä mielessä hyvä vaihtoehto, koska se on juuri se taho, jonka ansiosta hankkeet toteutuvat. On kuitenkin ymmärrettävää, ettei säätiöllä itselläänkään myöskään ole resursseja tilaisuuksien järjestämiseen.

Kaiken kaikkiaan säätiön toimintaan ja säätiön myöntämiin apurahoihin sekä yhteistyöhön säätiön kanssa ollaan todella tyytyväisiä. Yksi kehitysidea nousi kuitenkin esiin. Oppilaitokset toivoisivat, että voisivat käydä keskustelua säätiön kanssa heidän sen hetkisistä tarpeistaan ja samalla tiedustella, olisiko Otsakorpi Säätiö mahdollisesti halukas lähtemään johonkin ajankohtaiseen asiaan rahoittajaksi, vaikka se ei olisi juuri säätiön ajatusten mukaista, mutta palvelisi oppilaitoksen sen hetkistä tilannetta. Vastavuoroisesti oppilaitokset olisivat halukkaita kuulemaan, jos Otsakorpi Säätiöllä on jotain tiettyjä alueita, joita he haluaisivat niin sanotusti saada portfolioonsa, jos joku oppilaitoksella meneillään oleva ideointi tai toiminta kohtaisi säätiön intressien kanssa.

Kysyttäessä, mikä on hanketoiminnan merkitys oppilaitoksille tulevaisuudessa, olivat kaikki kolme haastateltavaa täysin yhtä mieltä. Pieniä kehitysaskeleita voi jokainen pyrkiä tekemään omassa työssään ja koittaa saada aikaan pientä muutosta parempaan, mutta isommat muutokset ja kokeilut vaativat resursseja.

Hanketoiminta mahdollistaa resurssit uuden kokeiluun, kehittämiseen ja uuden viemisen jatkossa pidempiaikaiseen käyttöön. Hankkeiden avulla on mahdollista toteuttaa asioita isommin ja ”out of the box”. Ilman hanketoimintaa ei ole tutkimusta ja kehitystä.

6.2.3 Haastatteluiden tulokset oppilaitoksien edustajien osalta

Opiskelijoita koskevan selvityksen osalta jokaiselle oppilaitoksen edustajalle välitettiin kysymykset ennakkoon tutustuttavaksi kuten muissakin toteutetuissa haastatteluissa. Haastattelukysymyksiä oli yhteensä kymmenen kappaletta. Aikaa haastattelulle oli varattu tunti, mutta haastattelut kestivät puolesta tunnista neljäänkymmeneenviiteen minuuttiin. Näissäkin tuloksissa anonymiteetti on haluttu säilyttää, joten haastateltavista henkilöistä on käytetty haastatteluun viitatessa termiä haastateltava tai edustaja.

Saimme haastateltavaksi kaksi ammattikorkeakoulun edustajaa ja yhden ammattioppilaitoksen edustajan. Kaikki haastateltavat kertoivat olevansa tyytyväisiä Otsakorven Säätiön apurahajärjestelmään, mutta hyviä kehitysideoita tulevaisuutta ajatellen nousi esiin. Jokainen myös korosti, kuinka tärkeä taho apurahojen myöntäjänä Otsakorven Säätiö on opiskelijoille.

Kaikki kolme oppilaitoksen edustajaa kertoi, että he ohjeistavat opiskelijoita apurahan hakemisessa. Ammattikorkeakouluissa ohjeistus tapahtuu enemmän oppilaitoksien omien Intra-sivujen kautta tiedotteena, kun ammattioppilaitoksessa vaihtoon tai harjoitteluun lähtevien opiskelijoita tiedotettiin haettavasta apurahasta suoraan sähköpostitse. Korkeakouluissa tiedottaminen apurahamahdollisuuksista tapahtuu myös neuvonta- ja orientaatioilaisuuksissa.

Kenelläkään haastateltavalla ei ollut faktatietoa siitä, onko juuri Otsakorven Säätiön myöntämällä apurahalla ollut lisäävää vaikutusta vaihtoon tai harjoitteluun lähtemisessä. Kaikki kolme vastaajaa kuitenkin näkivät, että apurahalla on ollut iso merkitys ja se on osittain varmasti vaikuttanut

lähtemiseen. Se missä määrin ja millä aloilla, on vaikea sanoa. Tieto siitä, että erilaisia rahoitusmahdollisuuksia on saatavilla lisää opiskelijoiden uskallusta hakeutua opiskelijavaihtoon. Monilla opiskelijoista on esimerkiksi huoli rahan riittävydestä ulkomaan vaihdoissa.

Jokainen haastateltava koki, että kansainvälistymisen ja kansainvälisen osaamisen merkitys tulevaisuudessa on suuri. Vaihdon aikana joudutaan tutustumaan toisen maan käytäntöihin, elämään eri tavalla ja tapaamaan eri taustoista tulevia ihmisiä sekä kommunikoimaan eri kielillä. Opiskelijat saavat ulkomaan vaihdosta tai harjoittelusta sellaista pääomaa, joka auttaa varmasti tulevaisuuden työelämässä ymmärtämään laajemmin asioita sekä olemaan pelottamattomampia, työtehtävästä riippumatta. Suomessa yhteiskunta kansainvälistyy ja siinäkin mielessä on erittäin tärkeää, että opiskelijat ymmärtävät oman kokemuksensa kautta, että ihmiset tulevat erilaisista taustoista ja heidän kulttuurisensitiivisyytensä kehittyy.

Se, kasvaisiko ulkomaan vaihtoon tai harjoitteluun lähtijöiden määrä, mikäli apurahaa myönnettäisiin yksilöllisemmin, nähtiin jokaisen haastateltavan kohdalla hiukan eri tavalla. Koettiin, että sillä ei välttämättä olisi niin paljoa merkitystä, mutta esimerkiksi kohdemaan etäisyys voisi olla yksi erikseen pohdittava kriteeri. Varsinkin, jos opiskelija lähtee ulkomaan vaihtoon Euroopan ulkopuolelle, johon Erasmus-tukea ei ole saatavilla. Lisäksi lentojen hintojen nousu nousi esiin haastatteluista, joka voitaisiin huomioida apurahan myöntämisessä. Myös etäisyydet kaupunkien välillä Suomessa puhututti. Esimerkiksi Itä-Suomesta matkustavalle opiskelijalle muodostuu suuremmat matkakustannukset, kuin esimerkiksi lähempää Helsinkiä lähtevälle.

Haastateltavien mukaan kaikissa kolmessa oppilaitoksessa koettiin, että kansainvälisyys tulee muuttumaan ja sitä pyritään lisäämään, mutta se ei tule keskittymään pelkästään ulkomaan vaihtoihin tai harjoitteluihin. Oppilaitokset itsessään pyrkivät kasvattamaan esimerkiksi ulkomaalaisten vaihto-opiskelijoiden määrää ja erilaiset virtuaaliset yhteiset oppimisympäristöt ulkomaalaisten korkeakoulujen kanssa yleistyvät. Lyhyet vaihdot ja virtuaaliliikkuvuus nähtiin hyvänä lisänä ja niiden osuus tulee kasvamaan.

Esimerkiksi monimuoto-opiskelijoiden tai perheellisten voi olla vaikeampaa lähteä pitempään vaihtoon, joten siksi lyhyempiin on helpompi tarttua. Jokainen haastateltava korosti puheessaan kuitenkin pitkien vaihtojen merkitystä koskien opiskelijan osaamisen kehittymistä. Pitempi kansainvälinen jakso kiinnittää opiskelijoita paremmin opintoihin ja ammatillinen itsetunto kasvaa. Pidempien vaihtojen aikana opiskelija oikeasti oppii myös kielen ja kulttuurin, joka ei ole mahdollista lyhyemmissä vaihdoissa. Pitkissä vaihdoissa henkilökohtainen kasvu korostuu.

Haastatteluissa nousi esiin myös opiskelija-aineksen osittainen heikkeneminen vuosien saatossa. Tämä koski ammatti- että ammattikorkeakoulujen opiskelijoita. Yhtenä perusteluna tähän nähtiin oppivelvollisuuden laajentaminen. Aloille hakeutuvat myös niitä nuoria, joita opiskelu tai ala ei aidosti kiinnosta. Myös eri kielten osaaminen on myös heikentynyt. Aiemmin opiskelijat suuntasivat vaihtoon esimerkiksi Saksaan opiskelemaan saksan kieltä tai Espanjaan espanjaksi, nämä ryhmät ovat sulautuneet lähes olemattomiin. Koska englanti on maailman yleiskieli, siihen panostetaan (Hepo-oja 2021).

Tietoa ja opastusta kansainvälistymisestä tarjotaan kaikille, mutta erään haastateltavan mukaan se tulee olemaan mahdollista vain niille opiskelijoille, joilta löytyy kyvykkyyttä ja mielenkiintoa sekä halua edetä opinnoissaan tai urallaan. Koska pitkät kansainvälistymisjaksot ovat vaativia tai taloudellisesti koettelevia, ei niihin hakeudu kuin osa opiskelijoista. Osa opiskelijoista myös jatkaa esimerkiksi ammattikorkeakouluopintojensa jälkeen ulkomaille yliopistoon maisteriohjelmiin hakemaan osaamista ja ammattitaitoa. Kansainvälistyminen Suomessa on ajateltu liian lyhyt näköisesti. Esimerkiksi Eurooppa on sellainen kokonaisuus, että yleensä ne ihmiset, jotka työllistyvät opintojensa jälkeen jonnekin päin Eurooppaan, he palaavat jossain välissä takaisin Suomeen. Se, että he käyvät välissä maailmalla työskentelemässä, ei tulisi nähdä uhkana vaan mahdollisuutena. Opiskelijoita tulisi myös kannustaa hakeutumaan vaihtoon tai harjoitteluun eri kieltä puhuviin maihin, jossa opiskeltaisiin oikeasti esimerkiksi saksan kielen taitoa. Kohti sellaisia valmiuksia, jotka lisäävät yksilöiden työllistymistä ja parantaa heidän urakiertoansa. Kansainvälistymistä

terminä käytetään usein enemmän yleisenä toimintana. Asia tarkastellessa tulisi muistaa, että kansainvälistymisen toiminnan ideana on tuottaa lisäarvoa, lisäosaamista opiskelijoille. Mikäli se ei sitä tee, toimintana se ei ole perusteltua.

Otsakorven Säätiön myöntämän apurahan turvin opiskelijoita on pystytty lähettämään harjoitteluun myös sellaisiin maihin, joita Erasmus ei tue, kuten Afrikkaan. Oppimistulokset näissä kohteissa on ollut hyviä, koska kohdemaassa todellisuus on huomattavasti karumpaa kuin Suomessa tai muissa Euroopan maissa. Esimerkiksi niiden opiskelijoiden kannalta, joiden on tarkoitus oppia auttamaan ja toimimaan kriisitilanteissa vaihto-opiskelu tällaisessa kohteessa on osoittautunut merkitykselliseksi osaamisen kehittymisen kannalta.

Työskentely niissä maissa, joissa laatukriteerit eivät ole niin hyvät kuin Suomessa vaatii kekseliäisyyttä. Se voi olla jopa opettavaisempaa ja vaatii paljon enemmän paineensietokykyä. Eräs haastateltavista kertoi, että: ”Meille on avautunut semmoisia ovia, semmoisiin kummallisiin maihin, kummallisiin paikkoihin, joihin muuten ei olisi asiaa. Meillä on tosi laajat verkostot, kiitos Otsakorven Säätiön”.

Eräs ammattikorkeakoulun edustaja toi esiin haastattelussa, että hän on huolissaan Suomen tilanteesta koskien vaihtoon lähtevien opiskelijoiden määrää. Viisi- kymmenen vuotta sitten tilanne oli erittäin hyvä ja tällä hetkellä Suomi on Euroopan kartalla heikossa asemassa verrattuna muihin maihin. Tämä käy ilmi edustajan vastauksista, joissa hän muun muassa totesi, että ”Erasmus-vaihdot ovat vähentyneet huomattavasti, ihan oman ohjauksen ansiosta. Vaihtoluvut ovat hyvin matalat verrattuna siihen, mitä ne olivat aikaisemmin. Tämä on opetusministeriön ja korkeakoulujen, monien asioiden itseaikaansaannos”. Sama asia käy ilmi Konosen (2019) kirjoittamasta Ylen uutisesta ”Vaihtoon lähtee nyt ennätysvähän opiskelijoita- valmistuspaineet ja kiristetty opintotuki verottavat lähtijöitä”. Uutisessa kerrotaan, että vaihtoon lähtevien ammattikorkeakouluopiskelijoiden määrä on alhaisin kymmeneen vuoteen. Monella opiskelijalla lähtemisen kynnys on korkea. Lähtemisen esteeksi muodostuvat heikko taloustilanne tai vaatimus pikaisesta valmistumisesta. Opiskelijat jättävät myös vaihdon tai harjoittelun ulkomailla

väliin, koska ei ole varmuutta sitä, mitä ulkomaan opintoja voidaan sisällyttää tutkintoon. (Kononen 2019.)

Vaihtoon lähtevien korkeakouluopiskelijoiden määrä vuosien 2016–2018 välillä on laskenut 15%. Yliopistossa vastaava luku on 9%. Ammattikorkeakouluissa on siirrytty vuonna 2021 rahoitusmalliin, missä suoritettut tutkinnot ovat huomattavassa roolissa koulujen rahoituksesta. Koulu palkitsee nopeasta valmistumisesta ja tästä syystä opiskelijat jättävät vaihdon väliin valmistukseen nopeammin. Opetushallituksessa ollaan myös huolestuneita ja tutkintoihin yritetään keksiä keinoja, joka tekisi vaihtoon lähtemisestä helpompaa. Opetushallituksessa pidetään myös korkeakoulujen uudenlaista rahoitusmallia osasyynä vaihto-opiskelijoiden määrien laskussa. Myös yhtenä syynä nähdään tehdyt muutokset opintotukeen. Monet työnantajat ovat globaaleja toimijoita ja he pitävät ulkomaan kokemusta usein etuna. Oppilaitoksissa korostetaan verkostoitumisen merkityksestä, mutta jos verkostoituminen tehdään opiskelijoille haastavaksi, se ei palvele suomalaista yhteiskuntaa. Työelämään tulevilla tulisi olla ymmärrystä muista kulttuureista ja erilaisista tavoista hoitaa sosiaalisia suhteita. (Kononen 2019.) Haastateltava ei siis ole huomionsa ja huolensa kanssa yksin.

Lisäksi haastatteluissa eräs oppilaitoksen edustaja kertoi henkilöstön kansainvälistymisen olevan olennainen osa ja edellytys siihen, että koulutuskin kansainvälistyy. Ettei pelkkiä opiskelijoita tulisi nähdä kohderyhmänä vaan myös opettajat. Olisi tärkeää saada uutta henkilöstöä mukaan kansainvälisiin yhteistyökuvioihin. Lyhyet intensiivikurssit ovat lisänneet myös opettajien mahdollisuuksia lähteä mukaan ja löytämään uusia verkostoja ulkomailta. Tulevaisuudessa ulkomaalaisten opiskelijoiden määrät tulevat nousemaan. Tämä ei koske pelkästään heitä, jotka muuttavat omasta tahdosta Suomeen opiskelemaan, vaan heitä, jotka tavalla tai toisella päätyvät Suomeen opiskelemaan. Opettajien kulttuurisensitiivisyyden kehittäminen ja KV-tietoisuuden lisääminen olisi hyvä asia. Tässä voisi olla jonkun pienen hankkeen paikka opettajien kansainvälistymisen kehittämiseen.

Mikäli Otsakorven Säätiöllä on tarkoituksena tulevaisuudessa kehittää opiskelijoille myönnetyn apurahan rahoitusmallia, toivottiin yhteistä vuoropuhelua oppilaitoksien KV-vastaavien kanssa. Vuoropuhelun avulla saataisiin tietoa siitä, mille aloille tukirahaa olisi viisainta ohjata, jotta se tuottaisi kaikista tehokkaammin osaamista alueellisesti.

Haastatteluissa tuli ilmi muutamat samat kehitysehdotukset kuin kyselyssä. Apurahaa toivottiin myönnettävän myös niille opiskelijoille, joiden kotipaikka ei ole Otsakorven Säätiön toiminta-alueella, mutta opiskelevat esimerkiksi toiminta-alueella sijaitsevassa oppilaitoksessa. Monimuoto-opinnot yleistyvät etenkin ammattikorkeakouluissa. Apurahaa toivottiin myös myönnettävän alle kahden viikon jaksoille, sillä työpajatyypiset lyhyemmät vaihdot ovat jo osa oppilaitoksien arkea ja niiden uskotaan lisääntyvän. Lisäksi hyvänä huomiona haastatteluissa nousi esiin, että ammattioppilaitoksissa opiskelevia alle kahdeksantoistavuotiaita ei voi lähettää ulkomaille yksin pitemmäksi aikaa. Muutosten avulla ulkomaanvaihdot mahdollistuisivat kaikille, iästä tai asuinpaikasta riippumatta.

Apurahamahdollisuutta toivottiin myönnettävän myös kotimassa tapahtuviin harjoitteluihin tai työssäoppimisjaksoihin, koska Suomi on kallis maa. Eräs haastateltava kommentoi Otsakorven Säätiön verkkosivujen rakennetta, niitä tulisi selkeyttää rahoitushakemuksien osalta. Toiveena oli, että verkkosivuilla tieto hakemisesta olisi paremmin ja selkeämmin laitettu. Milloin haut ovat voimassa ja etukäteen tietoa siitä, milloin haut aukeavat. Tämä huomio koskien Otsakorven Säätiön verkkosivuja nousee esiin myös kyselyn tuloksista.

6.3 Tulosten yhteenveto ja analyysi

Koska kaikissa neljässä tutkittavassa ryhmässä vastaajajoukot pysyivät maltillisen kokoisina, tulosten analysointi kyselylomakkeiden tai haastattelujen osalta ei muodostunut kohtuuttomaksi. Vaikka työ oli kohtuullisen laaja, ei se osoittautunut tutkijoiden mielestä liian raskaaksi kokonaisuudeksi. Mikäli tutkittava joukko olisi ollut suurempi, olisi selvitys ollut vaikea toteuttaa.

Tutkimus koettiin haasteista huolimatta onnistuneeksi ja Otsakorven Säätiölle hyvin hyödynnettäväksi nyt ja tulevaisuudessa.

Mielestämme seitsemän haastateltavaa henkilöä on riittävä määrä lisätiedon saamiseksi. Toki haastateltavat henkilöt olisivat voineet jakautua tasaisemmin. Haastatteluista saimme hyvää lisätietoa, joka tuki kyselyistä saatuja tuloksia. Saatujen tulosten perusteella kaikki selvitykseen osallistuneet tahot kokivat Otsakorven Säätiön erittäin tärkeäksi rahoittajaksi. Lisäksi jokaisen eri rahoituksen hakuprosessit koettiin selkeiksi ja byrokratia maltilliseksi. Koska Otsakorven Säätiön apurahoja on vaivatonta hakea, haetaan niitä matalalla kynnyksellä ja saatujen rahoitusten avulla saadaan toteutettua merkityksellisiä asioita. Jokaisesta haastateltavasta ryhmästä toivottiin jonkin asteista vuoropuhelua säätiön kanssa tulevaisuudessa. Vuoropuhelu nostettiin tärkeäksi viestiksi vietäväksi eteenpäin Otsakorven Säätiölle.

Otsakorven Säätiön tarkoituksena on teettää selvityksemme jälkeen toinen oppinäytetyö, jonka tarkoituksena on tutkia vaihtoehtoisia näkökulmia säätiön toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi. Toteutetuista kyselyistä ja haastatteluista herättää huomiota pari aihetta, joita on hyvä mielestämme tarkastella yhteisesti tulevaa silmällä pitäen. Pääomalainoja koskevaan kyselyyn vastanneiden vastauksista nousee esiin toive, että Otsakorven Säätiö ajaisi enemmän maaseudun yritysten etuja ja tätä kautta loisi niiden imagoa. Imagon rakentaminen on välttämätöntä yrityksen menestymistä ajatellen. Esimerkiksi positiivisen työnantajakuvan antava yritys saa houkutelua yritykseen työntekijöiksi alansa parhaita osaajia (Viitala 2021, 51). Opiskelijoille myönnettyjen apurahojen osalta haastatteluun vastanneiden kesken haluttiin nostaa esiin Otsakorven Säätiön oma tavoite tuottaa osaamista alueellisesti ja kehittää alueellista hyvinvointia. Haastateltavat toivoivat aktiivista vuoropuhelua oppilaitoksien KV-vastaajien kanssa, jotta apurahaa myönnettäisiin tulevaisuudessa tehokkaasti se tuottaisi oikeita osaajia oppilaitoksista alueelliset erot huomioiden.

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan (2020) laatiman julkaisun mukaan maaseutukunnat jakautuvat työmarkkinoiden toiminnan suhteen kahtia.

Harvaan asutulla-alueella työttömyys on korkea ja kohtaanto työntekijöiden suhteen heikkoa. Lähellä kaupunkeja sekä ydinmaaseutukunnilla puolestaan työttömyys on matalaa ja työmarkkinat toimivat paremmin kuin suuremmissa kaupungeissa. Selvityksestä käy myös ilmi, että työttömät muuttavat jonkin verran useammin kuin työssä käyvät, mutta työllistyminen täysin toiselle alueelle ei ole yleistä. Vuosittain ainoastaan 4–5 % työttömistä työllistyy asuinseutukuntansa ulkopuolelle. (Huovari, Vihinen, Kotavaara & Härmälä 2020, 4.) On hyvä huomioida myös se, että jos työpaikkaa ei omalta alueelta löydy ja muutto on poissuljettu ajatus, voi työtön hakeutua lisäkoulutukseen. Näiden seikkojen valossa, vuorovaikutusta eri oppilaitoksien edustajien kanssa sekä maaseutuyritysten imagoa parantavia aiheita osaavan työvoiman saamiseksi voisi tarkastella enemmän Otsakorven Säätiön toimesta, jotta kohtaanto-ongelma ei kasvaisi tulevaisuudessa harvaan asutulla-alueella.

6.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Työelämälähtöisessä kehittämistyössä painottuvat niin tieteen tekemisen kuin yritysmaailman eettiset periaatteet. Tutkimus ja kehittäminen täytyy tehdä luotettavasti, tarkasti ja huolellisesti, ja tulosten tulee olla käytäntöä hyödyntäviä. Työn tavoitteiden tulee olla korkean moraalin mukaisia. Lisäksi jokaisessa kehittämistehtävässä tulee ottaa huomioon työn yhteiskunnallinen merkittävyys. (Ojasalo ym. 2014, 48–49.)

Tutkimuksen luotettavuus voidaan havainnollistaa kolmen käsitteen avulla. Näitä käsitteitä ovat: uskottavuus, luotettavuus ja eettisyys. Uskottavuus tarkoittaa sitä, miten lukijat näkevät toteutetun tutkimuksen tulokset todeksi ja uskovat siihen, että käytetty aineisto on hankittu asianmukaisesti ja se on analysoitu tarkasti ja huolellisesti. Luotettavuus tarkoittaa sitä, että tutkija kykenee vakuuttamaan lukijan omasta ammattitaidostaan ja siitä, että tutkimuksessa on käytetty oikeanlaisia menetelmiä ja lähestymistapoja tutkimusongelman ratkaisemiseksi ja toteuttamiseksi. Eettisyys puolestaan tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa on noudatettu eettisiä periaatteita koko tutkimusprosessin ajan. Lisäksi tutkimuksen tulee saada aikaan hyviä asioita

eikä saa aiheuttaa haittaa sen kohteena olevalle taholle tai muille tutkimuksen osallisille. (Puusa & Juuti 2020b, 175.)

Kyselyyn ja haastatteluun osallistuminen on ollut vapaaehtoista. Jokaiselle tutkimukseen osallistuneelle on kerrottu mihin aineistoa kerätään ja miten tietoa tullaan käyttämään. Tutkimukseen osallistujien anonymiteettiturva haluttiin tehdä selväksi heti kyselylomakkeiden saatteissa (kts. kyselylomakkeen saate, liite 1,2,3 & 4). Kaikki saadut vastaukset on käsitelty luottamuksellisesti, eikä vastaajien henkilötietoja tai muita tunnistetietoja ole luovutettu toimeksiantajalle. Saadut tutkimustulokset on käsitelty anonymisti eikä vastauksia voi yhdistää vastaajan henkilötietoihin lopullisessa tutkimuksessa. Vastaajien yhteystiedot haastatteluja varten on kerätty vapaaehtoisesti ja kyselylomakkeella on tehty selväksi mihin tarkoitukseen niitä tullaan käyttämään. Haastattelukysymykset on toimitettu vastaajille ennakkoon tutustuttaviksi ja heille tehtiin selväksi, että haastattelut tullaan tallentamaan litterointia varten. Haastateltavilta on tähän suostumus ja lupa. Kaikki Webropol-palvelussa olevat kyselyt vastauksineen ja Otsakorven Säätiöltä saadut yhteystiedot on tuhottu opinnäytetyön julkaisun yhteydessä.

Koska organisaatiot ja yritykset tutkimuskohteina ovat erityisen herkkiä esimerkiksi erilaisten liikesalaisuuksien takia, halusimme pääomallainojen osalta toteuttaa kyselyn niin, että kyselyyn pystyi vastaamaan täysin anonymisti. Erilaiset yrityssalaisuudet ovat pääasiallisesti vain yrityksen omaa tietoa, jonka mahdollistaa sen markkina-aseman ja kilpailukyvyyn (Minilex 2022). Pyrimme valikoiduilla toimenpiteillä turvaamaan vastaajan mahdollisesti arkojen aiheiden ja asioiden esille tuomisen matalalla kynnyksellä rehellisten vastauksien saamiseksi.

Tämä tutkimus on toteutettu kokonaisuudessaan hyvää tutkimusetiikkaa noudattaen. Se on tehty huolellisesti ja tarkasti. Kaikki käytetyt tiedonhankintamenetelmät on esitelty avoimesti. Erillistä tutkimuslupaa ei tarvittu, koska tutkimusaihe saatiin suoraan Otsakorven Säätiöltä toimeksiantona. Teoriaosuudessa on käytetty monipuolisesti erilaista lähdemateriaalia ja olemme merkinneet selvästi tekstiviitteet ja lähteet.

6.5 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa keskeisiä käsitteitä ovat myös validius ja reliabelius. Reliabeliusarviossa kyse on siitä, tutkitaanko kohdetta valituilla mittareilla rehellisesti, siten, että valitut menetelmät ja satunnaiset tekijät eivät vaikuta tuloksiin. Reliabelius pystytään myös toteamaan niin, että eri tutkijat pääsevät samanlaiseen lopputulokseen tai eri tutkimuskerroilla, samaa ihmistä tutkittaessa saadaan sama tutkimustulos. Validiuden avulla tarkastellaan, mitataanko tutkittavaa kohdetta tarkasti ja harhattomasti ja tutkitaanko sitä toimintaa, jota on tarkoituskin tutkia. (Aaltio & Puusa 2020, 179.; Hirsijärvi ym. 2009, 231.)

Määrällisessä tutkimuksessa tutkimuksen validius ja reliabelius koskevat tutkittavan ilmiön tuomista empiirisesti tutkittavaan muotoon. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta on haastavaa tai jopa lähes mahdotonta arvioida. Vaikka luotettavuuden arvioiminen on vaikeaa, tulee sitä jollakin tavoin tehdä. Tutkijan henkilökohtainen, tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta ja sen eri vaiheista lisää tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen kaikki vaiheet ja osat alueet on kerrottava selkeästi ja totuudenmukaisesti mitään pois jättämättä. Niin laadullisessa kuin määrällisessä tutkimuksessa pystytään tutkimuksen validiutta tarkentamaan käyttämällä tutkimuksessa useampia eri menetelmiä. (Aaltio & Puusa 2020, 179; Hirsijärvi ym. 2009, 231–233.)

Tämän tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti on pyritty ratkaisemaan tehdyistä rajauksista huolimatta niin, että kyselyt ja haastattelut on toteutettu mahdollisimman laajasti. Vaikka valikointia jouduttiin tekemään, on se pyritty tekemään niin, että otantaan osuisi monipuolisesti eri oppilaitoksien edustajia ja henkilöitä eri toiminta-alueilta. Luotettavuutta lisää tarkka selostus tutkimuksen etenemisestä ja tutkimustuloksista. Toimeksiantajan kanssa on sovittu, että tutkimustulokset voidaan julkaista osana opinnäytetyötä.

7 Pohdinta

7.1 Työn tavoitteiden toteutuminen

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön tarkoitus on kasvattaa opiskelijoiden osaamista sekä kykyä käyttää ja soveltaa tutkimustietoa (Karelia-ammattikorkeakoulu 2022, 11). Molemmat tutkijoista kokivat, että tämän vaikuttavuusselvityksen tekeminen kehitti suuresti osaamis pääomaa tulevaisuuden työelämää varten. Opimme paljon uutta ja opimme paljon toisiltamme.

Kuten tyypillisesti vaikuttavuusarviota tehdessä eteen voi tulla haasteita, niin tapahtui tässäkin tutkimuksessa. Tutkimuksen toteuttamiseen meni arvioitua pidempään aikaa ja tutkijoiden alkuperäinen tavoite koulusta valmistumisen suhteen venyi kesältä loppusyksyyn. Peruskysymysten äärelle palaaminen, tilannekatsaukset ja tutkimuksen prioriteettien yksinkertaistaminen selkeyttivät tekemistä. Jouduimme tekemään rajausta tutkittavan joukon osalta alkuperäistä suunnitelmaa enemmän sekä muotoilemaan kyselyiden kysymykset haluttua yleisimmiksi. Tämä vaikuttavuustutkimus on toteutettu yleisellä tasolla koskien valikoituja Otsakorven Säätiön toimintoja. Koska tarkasteltavat ajanjaksot Otsakorven Säätiön toiminnassa ovat pitkiä ja toiminta on laaja-alaista, ei tälle tutkimukselle voitu asettaa tarkkoja tavoitteita.

Olemme kuitenkin itse tyytyväisiä saatuihin tuloksiin ja saimme hyvin arvokkaita mielipiteitä analysoitavaksi. Saadut tulokset antavat mielestämme Otsakorven Säätiölle arvokasta tietoa, joka antaa hyvän pohjan kehittää säätiön toimintoja entistä laadukkaampaan suuntaan tulevaisuutta ajatellen. Selvityksemme myös antaa hyvän pohjan seuraavaa opinnäytetyötä varten. Saatujen tulosten perusteella voidaan todeta, että Otsakorven Säätiö on tärkeä vaikuttaja yhteiskunnallisesti.

7.2 Jatkotoimenpidesuosituksat ja kehittämisideat Otsakorven Säätiölle

Vaikuttavuusarviointi on loistava työkalu tulevaisuuden suunnitteluun. Maailma muuttuu kovaa vauhtia ja säätiöidenkin tulee kyetä arvioimaan toimintansa aktiivisesti. Vaikuttavuuden arviointi tulisi nähdä keinona ja välineenä oman toiminnan parantamiseksi ja kehittämiseksi. Se antaa näkökulmia siihen, missä toiminnassa on hyödyllistä olla mukana, millä tavoin ja kuinka kauan.

(Suvikumpu ym. 2014, 8–9.) Myös, mitä nopeammin ja useammin säätiö tekee arviointia, sitä ketterämmin se saa vakiinnutettua sen osaksi toimintaansa.

Kokemuksen kertyessä arvioinnissa myös onnistutaan jatkossa yhä paremmin, siksi sitä kannattaa yrittää aktiivisesti mitata ja ottaa se osaksi säätiön toimintaa ja johtamista. Olemme luonnollisesti löytäneet jatkotoimenpidesuosituksia ja kehittämisideoita olemassa olevan teorian, tekemämme työn ja saatujen tulosten perusteella.

Otsakorven Säätiön vaikuttavuutta sen eri osa-alueineen tulee seurata myös jatkossa ja arvioida säännöllisesti. Päätöksen teon säätiössä tulee perustua laaja-alaiseen tietopohjaan. Tekemämme tutkimuksen ja arvion tueksi Otsakorven Säätiön tulee pohtia ja suunnitella tarkkaan, kuinka he jatkossa toteuttavat mittaamisen ja arvioinnin omassa toiminnassaan. Mielestämme seuraava vaikuttavuusselvitys tulee tehdä kolmen – neljän vuoden kuluttua toteuttamastamme tutkimuksesta, ettei tekemämme tutkimus mene hukkaan.

Säätiön tulee myös pohtia hyvissä ajoin, toteuttavatko he jatkossa arviot itsenäisesti tai yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Suvikumpu ym. (2014, 12) toteavat teoksessaan *Vaikuttava säätiö!*, että usein molempien yhdistelmä takaa parhaan lopputuloksen. Päätipä Otsakorven Säätiö tehdä arvion tulevaisuudessa itsenäisesti tai teettää sen ulkopuolisia asiantuntijoita hyödyntäen, tulee arviointityöhön varata riittävästi työaika ja muita resursseja säätiön taholta. Ulkopuoliset tekijät tarvitsevat tietoja, mielipiteitä ja apua toimihenkilöiltä koko tutkimusprosessin ajan. Tämä tulee huomioida arviotyöhön ryhdyttäessä.

Seuraavaa vaikuttavuusarviota suunniteltaessa tulee myös huomioida se, että toteutetaanko arvio esimerkiksi osa-arviointina tietystä myönnetystä apurahasta vai jostakin muusta säätiön toiminnan osa-alueesta? Mielestämme vaikuttavuusarvon tekeminen pienemmässä mittakaavassa olisi säätiön näkökulmasta tehokkaampaa ja olemassa olevien resurssien kannalta järkevämpää toteuttaa.

Tätä tutkimusta tehdessä törmäsimme muutamaan mainittavaan haasteeseen. Opiskelijoiden osalta saavutettavuus oli suuri ongelma. Koska tutkittava joukko oli jo valmistunut ammatti-, aikuis- tai ammattikorkeakouluista, ei ajantasaisia yhteistietoja ollut saatavilla. Pohdimme, että voisiko apurahaa myöntäessä opiskelijoilta pyytää muita yhteistietoja kuin oppilaitoksen omaa sähköpostiosoitetta, tulevan varalle vaikuttavuusarvion tekemistä ajatellen. Tämä voisi olla jollakin tavalla myös vaade apurahan myöntämiselle? Opiskelijoiden ja muiden tahojen tavoittamiseksi hyvä idea olisi myös laatia eräänlainen lehdistötiedote tai muu ilmoitus Otsakorven Säätiön omassa sosiaalisen median kanavassa, kun säätiön on tarkoitus tehdä tutkimusta. Siinä pyydetäisiin tavoiteltua tahoa vastaamaan esimerkiksi mahdolliseen kyselyyn.

Jotkut Otsakorven Säätiön toiminta-alueella toimivista korkeakouluista ja ammattioppilaitoksista olivat fuusioituneet vuosien aikana. Tai niiden nimi oli muuttunut. Tämä toi haasteita oikeiden yhteys henkilöiden tavoittamiseksi. Yhteystiedot eivät olleet ajan tasalla tai osa työntekijöistä oli lopettanut työskentelyn oppilaitoksessa. Jonkinlainen ajantasainen henkilötietorekisteri helpottaisi oikeiden tahojen tavoittamista, mutta se jää säätiölle itselleen ratkaistavaksi. Erilaisten rekisterien ja yhteystietojen ajantasainen ylläpito syö vähäisiä resursseja muusta tekemisestä, eikä ole säätiön toiminnan kannalta välttämättä olennaisinta. Mutta tätä tulee pohtia, jotta vaikuttavuusarvioita pystytään toteuttamaan jatkossakin mahdollisimman laajasti ja luotettavasti.

Osa haastateltavista olisi mielellään suostunut antamaan haastattelut täysin omalla nimellä julkaistavaksi, mutta toimeksiantajan kanssa yhdessä sovittujen pelisääntöjen vuoksi jokaisen haastateltavan anonymiteetti on turvattu. Tulevaisuudessa säätiö voisi harkita tulosten julkaisemista niin, että

vastaajat voisi tunnistaa. Toki tämäkin tulee harkita tutkimustapauskohtaisesti. Tämä lisäisi tulosten läpinäkyvyyttä.

Tutkimuksen loppupuolella tutkijat tulivat siihen tulokseen, että yhteistyötä toimeksiantajan kanssa olisi saanut olla enemmän. Alkuperäisen suunnitelman mukaan tutkijoiden piti osallistua kuukausittain pidettäviin hallituksen kokouksiin, jotta tutkimusta ja sen etenemistä olisi voitu yhdessä käydä läpi. Valitettavasti jo alkumetreillä sovitut tapaamiset jäivät pois ja teimme tutkimusta hyvin itsenäisesti. Vuorovaikutus toimeksiantajan kanssa tapahtui sähköpostin välityksellä ja välillä vastauksien saamisessa puolin ja toisin oli viivettä. Toki jälkiviisaana tästä olisi voinut huomauttaa toimeksiantajaa itsekin hyvissä ajoin. Toisaalta toimeksiantajakaan ei nostanut itsekkään esiin tarvetta tiiviimmälle yhteistyölle. Saimme tutkijoina hyvin vapaat kädet tehdä selvitystä, joka osoitti luottamusta Otsakorven Säätiön puolelta.

7.3 Yhteenveto

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Otsakorven Säätiön vaikuttavuutta. Tutkimuksen tekeminen on ollut vaativaa, aikaa vievää, mutta yhtä aikaa myös opettavaista ja mielenkiintoista. Vaikuttavuusarvion tekeminen tässä mittakaavassa oli ajoittain haastavaa sen laajuuden vuoksi. Koska aihe oli laaja ja tutkittava joukko osittain hankalaa tavoittaa tai tutkia, vaati se jatkuvaa kekseliäisyyttä ja ketteryyttä toimintatapojen muuttamiseen alkuperäisestä suunnitelmasta. Esimerkiksi tutkimuskysymyksiä laatiminen hankkeiden osalta ja kyselyiden toimittaminen osoittautuivat yllättävän mutkikkaaksi.

Monet asiat, jotka tuntuivat aluksi helpoilta ratkaistaviksi tai jollakin tapaa itsestään selviltä, saattoivat osoittautua odotettua vaikeammiksi. Kummallakaan tutkijoista ei ollut aiempaa kokemusta vaikuttavuusarvion tekemisestä ja aihe oli molemmille entuudestaan vieras. Itselle vieras aihe haastoi tutkimuksen tekemisessä, koska sen käsittelemiseksi molempien tuli tehdä jatkuvaa opiskelua vaikuttavuusarvion tekemisestä tutkimuksen tekemisen yhteydessä. Opimme paljon uutta opinnäytetyöprosessin aikana esimerkiksi säätiöiden

toiminnasta, vaikuttavuuden mittaamisesta, arvioinnista ja sen tärkeydestä. Molemmille meistä myös Webropol-palvelun käyttäminen kyselyiden luomiseen oli uutta. Myös haastattelujen toteuttaminen ja tallentaminen Teams-sovelluksella oli molemmille ensimmäinen kerta.

Tutkimusongelman ja -kysymysten äärelle palattiin useita kertoja. Pyrimme koko tutkimusprosessin ajan keskittymään aiheen rajaukseen ja siihen, että saamme kaikki Otsakorven Säätiölle tärkeät osa-alueet käsiteltyä. Koska vastaavaa vaikuttavuusarviota Otsakorven Säätiölle ei ollut aiemmin tässä mittakaavassa laadittu, ei meillä ollut vertailupohjaa omalle selvityksellemme. Alkuperäiset ajatukset ja aikataulut menivät osittain uusiksi tutkimuksen edetessä. Tämän opetti epävarmuuden ja epätäydellisyyden sietämistä. Koska tutkimus koostui myös useammasta tiedonhankintamenetelmästä ja uusista aiheista, kokonaisuus oli opettavainen.

Tutkijoiden keskinäinen yhteistyö toimi hyvin, vaikka emme olleet toisillemme entuudestaan tuttuja. Vuorovaikutus toistemme kanssa oli koko prosessin ajan avointa ja luottamuksellista. Tutkimuksen lisäksi huomasimme pian keskustelevamme keskenämme muistakin henkilökohtaisista asioista. Opimme tunnistamaan toistemme vahvuuksia tutkimuksen edetessä ja hyödyntämään niitä tämän opinnäytetyön tekemisessä. Tutkimuksen eri osa-alueiden työosuuksien jakaminen tasapuolisesti molemmille koettiin helpoksi ja mutkattomaksi. Vaikka molemmat tutkijoista olivat taustoiltaan hyvin erilaisia tekijöitä keskenään, löysimme yhteisen sävelen tekemisessä ja saimme mielestämme muodostettua kokonaisuudesta yhtenäisen sekä ehjän. Valmiin vaikuttavuusarvion lisäksi saimme toisistamme myös ystävät.

Tutkijat kiittävät Otsakorven Säätiötä ja erityisesti kaikkia kyselyihin vastanneita ja haastatteluihin osallistuneita. Haastatteluista saatujen palautteiden perusteella voimme todeta, että kiinnostusta ja aitoa halua osallistua jatkossakin säätiön kehitystoimintaan on olemassa. Myös useat haastateltavat lähettivät avoimesti terveisiä Otsakorven Säätiölle ja kiittivät sydämellisesti toimivasta yhteistyöstä ja saadusta rahoituksesta. Tutkimusta tehtäessä käsitimme kuinka

merkittävä rooli William ja Ester Otsakorven Säätiöllä on yhteiskunnallisena vaikuttajana ja oli ilo huomata, kuinka lämpimästi säätiöstä puhutaan.

Lähteet

- Aalto, I. & Puusa, A. 2020. Mitä laadullisessa tutkimuksen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon? Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 175–188.
- Aistrich, M. 2014. Kannattaako vaikuttavuutta yrittää mitata? Sitra. <https://www.sitra.fi/artikkelit/kannattaako-vaikuttavuutta-yrittaa-mitata/>. 21.2.2022.
- Business Queensland. 2021. Surveys, focus groups and interviews. <https://www.business.qld.gov.au/starting-business/planning/market-customer-research/researching-customers/surveys-focus-groups>. 9.9.2022
- Dahl-Larsen, P. 2005. Vaikuttavuuden arviointi. FinSoc arviointiraportteja. Helsinki: Stakes.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino. Ellibslirary.com. 20.2.2022.
- Fedorciow, L. 2012. Why Measuring Impact Is Essential To Any Social Enterprise. Social enterprise blog. Guardian Sustainable Business. Blogi. <https://www.theguardian.com/social-enterprise-network/2012/nov/20/measuring-impact-social-enterprise-essential>. 26.1.2022.
- Gulbrandsen, M & Woolley, R. 2018. Measuring Impact: Methods, Challenges and Biases. Blogi. <https://www.sv.uio.no/tik/english/research/centre/osiris/osirisblog/measuring-impact.html>. 6.2.2022
- Gustafsson, A. 2019. Tavoitteena tehdä hyvää – 6 kysymystä säätiön perustamisesta. Talk with Nordea private banking. <https://talk.nordea.fi/privatebanking/tavoitteena-tehda-hyvaa-6-kysymysta-saation-perustamisesta/>. 6.4.2022
- Harland, K & O'Connor, H. 2014. Broadening The Scope of Impact. https://www.smalladvancedeconomies.org/wp-content/uploads/SAEI_Impact-Framework_Feb_2015_Issue2.pdf. 26.1.2022
- Heikkilä, S. 2017. Koettu vaikuttavuus Suomen Kulttuurirahaston Satakunnan rahaston toiminta apurahansaajien kertomana. Väitöskirja. Turku. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/144091/AnnalesC446Heikkila.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 30.1.2022.
- Hepo-oja, M. 2021. Globaalin maailman yksi kieli - englannin kielen asemaa on vaikea horjuttaa. Koillissanomat. 12.7.2021. <https://www.koillissanomat.fi/globaalin-maailman-yksi-kieli-englannin-kielen-ase/3780923>. 15.9.2022.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja Kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hirvi-Ijäs, M., Renko, V. & Lahtinen, M. 2021. Yhteiset pelisäännöt. Säätiörahoituksen merkitys kulttuuri- ja sivistysjärjestöjen toiminnassa. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2021/yhteiset_pelisaannot_raportti_cupore_verkojulkaisu_66.pdf. 2.2.2022.

- Holloway, I. 2019. Thinking differently: challenges in qualitative research. Taylor & Francis Online.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17482620701195162>.
 8.4.2022
- Humak.2021. Opinnäytetyöopas YAMK.
<https://humak.libguides.com/c.php?g=688355&p=4925415>.
 23.3.2022.
- Huovari, J., Vihinen, H., Kotavaara, O. & Härmälä, V. 2020. Alueellinen liikkuvuus tehostaa työmarkkinoita - kohtaanto-ongelmaa se ei ratkaise. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. Policy brief. 2020 (6). <https://urly.fi/2R9Y>. 15.9.2022.
- Hurmerinta, L. & Nummela, N. 2020. Monimenetelmätutkimus. Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 308–317.
- Jyväskylän Yliopisto. 2015. Määrällinen tutkimus.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/utkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>. 27.2.2022
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2021. Karelia-ammattikorkeakoulun tutkintosääntö. Karelia-ammattikorkeakoulu intranet. Vain sisäiseen käyttöön. 25.1.2011.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2022. Opinnäytetyö.
<https://karelia.fi/opinnaytetyot/>. 12.4.2022.
- Kononen, H. 2019. Vaihtoon lähtee nyt ennätysvähän opiskelijoita-valmistuspaineet ja kiristetty opintotuki verottavat lähtijöitä. Yle. 26.9.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10989006>. 17.9.2022.
- Korkeakoski, E. & Tynjälä, P. 2010. Hyötyä ja vaikuttavuutta arvioinnista. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.
- Kurkan, M. 2022. Vaikuttavuusarviointi. Yksityinen sähköpostiviesti.13.1.2022. Viestin saaja: Tiina Piiparinen, Mari Liikanen & Eija Alhojärvi.
- Laine, V. & Soininen, L. 2021. Tiimien sisäisen johtajuuden ja itseohjaamisen kehittäminen organisaatiokulttuurin muutoksessa. Karelia-ammattikorkeakoulu. Johtamisen ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/512109/Laine_Veera_ja_Soininen_Salla_2021_12_15.pdf?sequence=2&isAllowed=y.
 6.9.2022.
- Lauronen, J-P. 2014. Perusteluita: Säätiöiden vaikuttavuus syynissä. Peruste 2014 (4) ,55–61.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/159353/saatiot.pdf?sequence=1>. 16.3.2022.
- Lauronen, J-P. & Hiilamo, H. 2014. Tukevatko säätiöt vaikuttavaa tutkimusta? Tieteessä tapahtuu 6, 25–30.
<https://journal.fi/tt/article/view/48239/14014>. 2.2.2022.
- Leskinen, M., Kela, O, Kilpinen, K., Lounasmaa, J., Perälä, J. & Suvikumpu, L. 2015. Säätiön hyvä hallinto. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta. https://saatiotrahastot.fi/wp-content/uploads/2020/01/srnk_saatiiden-hyva-hallinto_screen.pdf.
 6.4.2022.
- LSA Global, 2022. What to Do if Your Strategy is a Moving Target? Blogi.
<https://lsaglobal.com/blog/strategy-is-a-moving-target/>. 5.2.2022

- Mild, P & Metsäranta, H. 2012. Väylähankkeiden vaikuttavuuden arvioinnin mittarit. Liikennevirasto. https://julkaisut.vayla.fi/pdf3/lts_2012-39_vaylahankkeiden_vaikuttavuuden_web.pdf. 5.2.2022
- Minilex. 2022. Rikoslaki ja yrityssalaisuus. <https://www.minilex.fi/a/rikoslaki-ja-yrityssalaisuus>. 1.11.2022.
- Mäntyneva, M., Heinonen, J. & Wrangle, K. 2008. Markkinointitutkimus. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Nykänen, S. 2016. Suomen Lääketieteen Säätiön vuosina 2001–2012 myönnettyjen hankeapurahojen vaikuttavuus. Lapin yliopisto. Hallintotieteiden koulutusohjelma. Pro gradu -tutkielma. <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62660/Nyk%C3%A4nen.Sirpa.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. 17.1.2022.
- Peräkylä, L. 2019. Alkuvaiheen yritysten rahoitusmahdollisuudet yrittäjyyttä edistävässä säätiössä. Opinnäytetyö. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/171025/Per%c3%a4kyl%c3%a4_Leena.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 19.1.2022.
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2020. Vuosiselvitys ja valvonta. <https://www.prh.fi/fi/saatiorekisteri/valvonta.html>. 6.4.2022
- Puusa, A. 2020. Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 103–117.
- Puusa, A. & Juuti P. 2020b. Laadullisen tutkimuksen olemus. Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 75–85, 175.
- Puusa, A. & Juuti, P. 2020a. Laadullisen tutkimuksen tieteenfilosofinen tausta. Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 25–40.
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Otsakorven Säätiö. 2022a. Historia. <http://www.otsakorpi.fi/historia/>. 24.1.2022.
- Otsakorven Säätiö. 2022b. Toiminta-ajatus. <http://www.otsakorpi.fi/>. 17.1.2022.
- Otsakorven Säätiö. 2022c. Palkinnot. <http://www.otsakorpi.fi/palkinnot/>. 17.1.2022.
- Otsakorven Säätiö. 2022d. Lainat ja tuki yrittäjille. <http://www.otsakorpi.fi/lainat/>. 25.1.2022.
- Otsakorven Säätiö. 2022e. Apurahat. <http://www.otsakorpi.fi/apurahat/>. 19.1.2022.
- Owalgroup. 2021. Bibliometriikka. <https://owalgroup.com/menetelmat/bibliometriikka/>. 24.1.2022.
- Saaranen-Kauppinen, A ja Puustinen, A. 2022. 6.3 Haastattelu. KvaliMOTV. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3.html. 27.2.2022
- Suvikumpu, L. 2020. Kaiken takana on vaikuttavuus. Säätiöt ja rahastot ry. <https://saatiotrahastot.fi/juttuarkisto/kaiken-takana-on-vaikuttavuus/>. 17.1.2022.
- Suvikumpu, L., Tikka, P. & Saukkonen, P. 2014. Vaikuttava säätiö! Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. https://saatiotrahastot.fi/wp-content/uploads/2020/01/srnk_vaikuttava-saatio_www.pdf. 17.1.2022.

- Savolainen, H. 2014. Kari Kaarnalahden opintorahaston vaikuttavuus apurahan saaneiden keskuudessa. Opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/85422/HeidiSavolainenOpinnaytetyo.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 20.1.2022.
- Seth, H. 2021. The Main Challenges That Non-Profits Faces in Impact Measurement. [Sopact](https://www.sopact.com/perspectives/nonprofit-impact-measurement).
<https://www.sopact.com/perspectives/nonprofit-impact-measurement>. 6.2.2022
- Sukamolson, S. 2007. Fundamentals of quantitative research. Language Institute Chulalongkorn University 1.3. 21.4.2022
- Säätiörahastot. 2022. Tietoa säätiöistä. <https://saatiotrahastot.fi/tietoa-saatiosta/>. 6.4.2022
- Vataja, K. & Hyytinen, K. 2020. Vaikuttavuusarviointia monimutkaiseen maailmaan. Sitra. <https://www.sitra.fi/artikkelit/vaikuttavuusarviointia-monimutkaiseen-maailmaan/>. 3.2.2022.
- Säätiölaki 487/ 2015. 2.2.2022.
- Säätiöt ja rahastot. 2022. Jäsenet. <https://saatiotrahastot.fi/meista/#jasenet>. 1.2.2022.
- Thpanorama. 2022. Korrelaatiotutkimuksen määritelmä, tyypit ja esimerkit. <https://fi.thpanorama.com/articles/ciencia/investigacin-correlacional-definicion-tipos-y-ejemplos.html>. 21.4.2022
- Vataja, K. 2019. Vaikuttava ja tulevaisuussuuntautunut hanketoiminta. Sitra. <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/vaikuttava-ja-tulevaisuussuuntautunut-hanketoiminta-katri-vataja-sitra.pdf>. 3.2.2022.
- Vedung, E. 2003. Arviointiaalto ja sen liikkeelle panevat voimat. Stakes. FinSoc, työpapereita. 2/2003.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75427/tp2_03.pdf?sequence=1. 16.3.2022.
- Vedung, E. 1997. Public Policy and Program Evaluation. New Brunswick, New Jersey: Transaction Publishers.
- Vehkalahti, K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsingin yliopisto.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/305021/Kyselytutkimuksen-mittarit-ja-menetelmat-2019-Vehkalahti.pdf>. 27.2.2022
- Verohallinto. 2020. Yhdistys ja säätiö. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yhdistys-ja-saatio/yleishyodyllisyyden-edellytykset/>. 16.3.2022.
- Viitala, R. 2021. Henkilöstöjohtaminen. Keskeiset käsitteet, teorit ja trendit. Helsinki: Edita.
- Webropol. 2022. Automaattinen kyselytutkimusten raportointi.
<https://webropol.fi/kysely-ja-raportointityokalu/analysoi-ja-visualisoi/>. 27.2.2022

Webropol-kyselyn saate ja kysymykset, pääomalainat

William & Ester Otsakorven säätiön myöntämät pääomalainat yrityksille.

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

William & Ester Otsakorven säätiö tekee toimintansa kehittämiseksi vaikuttavuusselvitystä ja yksi osa tutkimusta on pyrkimys selvittää myönnettyjen pääomalainojen vaikuttavuutta. Tutkimuksen tavoitteena on arvioida Otsakorven säätiölle asetettujen tavoitteiden toteutumista toiminta-ajatuksen mukaisesti. Kyselyyn voi vastata täysin anonyymisti ja vastaukset käsitellään täysin luottamuksellisesti.

Kyselyllä saadaan tärkeää tietoa säätiön toiminnan ja tulevaisuuden rahoituksen kehittämiseksi ja siksi siihen olisi erittäin tärkeää vastata.

Tutkimuksen toteuttaa Karelia-ammattikorkeakoulun ylemmän AMK tutkinnon opiskelijat Mari Liikanen ja Tiina Piiparinen Johtamisen ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelmasta osana opinnäytetyötään.

Kyselyn vastaamiseen menee noin 10 minuuttia. Kiitämme yhteistyöstä ja vastauksista jo etukäteen.

1. Yrityksen kotipaikka? *

2. Pääomalainan myöntövuosi? * 2019 2020

 2021 2022**3. Mitä kautta sait tiedon Otsakorven säätiöltä haettavasta pääomalainasta? ***

4. Otsakorven säätiön myöntämällä pääomalainalla oli merkitystä yrityksen toiminnan käynnistämisessä? *

Ei lainkaan

Melko vähän

Melko paljon

Erittäin paljon

5. Mikäli vastasit edellä olevaan kysymykseen "melko paljon" tai "erittäin paljon", kuvailisitko miten?

6. Olisimme voineet toteuttaa kehittämistoimenpiteen tai investoinnin ilman pääomalainaa? * Kyllä Ei Lainaa ei haettu kumpaankaan tarkoitukseen

7. Pääomallainan avulla on syntynyt uusia tuotteita tai palveluita? *

- Kyllä, tuotteita
- Kyllä, palveluita

-
- Kyllä, molempia
- Ei kumpaakaan näistä

8. Pääomallaina on käytetty siihen tarkoitukseen, johon sitä on haettu? *

- Kyllä
- Ei

9. Onko pääomallaina mahdollistanut yhteistyön muiden yritysten / sidosryhmien kanssa? *

- Kyllä
- Ei

10. Onko pääomalaina mahdollistanut lisähenkilön työllistämisen yritykseen? *

Kyllä

Ei

11. Myönnetty pääomalaina edistää yritykseni pitkäjänteistä kehittämistä? *

En osaa
sanoa

Ei
lainkaan

Melko
vähän

Melko
paljon

Erittäin
paljon

12. Pääomalaina on tuonut taloudellista mielenrauhaa itselleni yrittäjänä? *

Kyllä

Ei

13. Miten Otsakorven säätiö voisi paremmin tukea yritystoiminnan kehittämistä muuttuvassa yhteiskunnassa ja työelämässä? *

14. Olen halukas osallistumaan haastatteluun, jonka avulla tutkimusta syvennetään. Haastattelun vastaukset tullaan käsittelemään anonyymisti.

Etunimi

Sukunimi

Matkapuhelin

Sähköposti

Webropol-kyselyn saate ja kysymykset, hankeapurahat

William & Ester Otsakorven säätiön myöntämät hankeapurahat vuosien 2017-2020 välillä.

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

William & Ester Otsakorven säätiö tekee toimintansa kehittämiseksi vaikuttavuusselvitystä ja yksi osa tutkimusta on pyrkimys selvittää oppilaitoksille vuosien 2017–2020 välillä myönnettyjen hankeapurahojen vaikuttavuutta.

Mikäli olet vastannut kuluvien vuosien aikana useammasta Otsakorven säätiön rahoittamasta hankkeesta, pyydämme vastaamaan kyselyyn yleisellä tasolla. Kyselyn vastaamiseen menee noin 10 minuuttia.

Kyselyllä saadaan tärkeää tietoa säätiön toiminnan ja tulevaisuuden rahoituksen kehittämiseksi ja siksi siihen olisi erittäin tärkeää vastata. Kaikki vastaukset tullaan käsittelemään luottamuksellisesti ja anonymisti.

Tutkimuksen toteuttaa Karelia-ammattikorkeakoulun ylemmän AMK tutkinnon opiskelijat Mari Liikanen ja Tiina Piiparinen Johtamisen ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelmasta osana opinnäytetyötään.

Kiitämme yhteistyöstä ja vastauksista jo etukäteen.

1. Oppilaitoksen paikkakunta? *

2. Kuinka monesta Otsakorven säätiön rahoittamasta hankkeesta olet vastannut vuosien 2017–2020 aikana? *

3. Oletteko hakeneet hankkeelle / hankkeille muita apurahoja? *

- Kyllä
- Ei
- Osalle

4. Apurahalla oli merkittävä vaikutus hankkeen / hankkeiden toteutumiselle? *

5. Mahdollistiko myönnetty hankeapuraha uuden työntekijän palkkaamisen? *

- Kyllä
- Ei
- Osaan hankkeista

6. Hankkeella/ hankkeilla on saavutettu konkreettisia tuotteita tai palveluita? *

- Kyllä, tuotteita
- Kyllä, palveluita
- Kyllä, molempia
- Ei kumpaakaan näistä

7. Hankkeella / hankkeilla on ollut huomattavaa merkitystä oppilaitoksen kehittämistyössä? Miten? *

8. Hankkeella / hankkeilla on saavutettu pysyviä tuloksia? *

- Kyllä
- Ei

9. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, mitä?

10. Hankkeella / hankkeilla on saavutettu tuloksia, joita on voitu jalkauttaa myös muualle (esim. muihin oppilaitoksiin tai muille aloille)? *

11. Miten Otsakorven säätiö voisi paremmin tukea oppilaitoksen toiminnan kehittämistä muuttuvassa yhteiskunnassa ja työelämässä? *

12. Olen halukas osallistumaan haastatteluun, jonka avulla tutkimusta syvennetään.

Haastattelun vastaukset tullaan käsittelemään anonyymisti.

Etunimi

Sukunimi

Matkapuhelin

Sähköposti

Webropol-kyselyn saate ja kysymykset, opiskelijoille myönnetyt apurahat, oppilaitokset

William & Ester Otsakorven säätiön opiskelijoille myöntämät apurahat vuosien 2010-2019 välillä.

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

William & Ester Otsakorven säätiö tekee toimintansa kehittämiseksi vaikuttavuusselvitystä ja yksi osa tutkimusta on pyrkimys selvittää opiskelijoille vuosien 2010-2019 välillä myönnettyjen apurahojen vaikuttavuutta. Tutkimuksen tavoitteena on arvioida Otsakorven säätiölle asetettujen tavoitteiden toteutumista toiminta-ajatuksen mukaisesti.

Pyydämme Teitä oppilaitoksen edustajan näkökulmasta vastaamaan muutamaan kysymykseen koskien opiskelijoille myönnettyjä apurahoja. Kyselyllä saadaan tärkeää tietoa säätiön toiminnan ja tulevaisuuden rahoituksen kehittämiseksi ja siksi siihen olisi erittäin tärkeää vastata.

Kyselyn vastaamiseen menee noin 10 minuuttia. Kaikki vastaukset tullaan käsittelemään luottamuksellisesti ja anonyymisti.

Tutkimuksen toteuttaa Karelia-ammattikorkeakoulun ylemmän AMK tutkinnon opiskelijat Mari Liikainen ja Tiina Piiparinen Johtamisen ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelmasta osana opinnäytetyötään.

Kiitämme yhteistyöstä ja vastauksista jo etukäteen.

1. Oppilaitoksen paikkakunta? *

2. Ohjeistaako oppilaitos opiskelijoita apurahan hakemisessa? *

- Kyllä
 Ei

3. Onko apuraha lisännyt opiskelijavaihtojen / harjoittelujen määrää?

- Melko vähän
 On ollut vaikutusta
 Merkittävästi
 En osaa sanoa

4. Miten paljon arvioitte Otsakorven säätiön apurahojen vaikuttaneen ulkomaan jaksoille lähteneiden määriin? *

5. Mikä on arvionne opiskelijavaihtojen merkityksestä tulevaisuudesta? *

- Pysyy ennallaan
 Vähenee
 Lisääntyy

6. Onko ulkomaanvaihdon havaittu olleen vaikutuksia työllistymiseen opintojen jälkeen? *

7. Mikäli ulkomaanvaiholla on havaittu olevan merkitystä työllistymiseen opintojen jälkeen, osaatko kertoa miten?

8. Onko vaihto-opiskelijat suoriutuneet suunnitelluista opinnoista vaihdossa ollessaan? *

Kyllä

Ei

9. Miten säätiö voisi paremmin tukea vaihto-opiskelijoiden tarpeita muuttuvassa yhteiskunnassa? *

10. Olen halukas osallistumaan haastatteluun, jonka avulla tutkimusta syvennetään. Haastattelun vastaukset tullaan käsittelemään anonyymisti.

Etunimi

Sukunimi

Matkapuhelin

Sähköposti

**Webropol-kyselyn saate ja kysymykset, opiskelijoille
myönnetyt apurahat, opiskelijat**

**William & Ester Otsakorven säätiön
opiskelijoille myöntämät apurahat ulkomaan
vaihtoon / harjoitteluun vuosien 2010-2019
välillä.**

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

William & Ester Otsakorven säätiö tekee toimintansa kehittämiseksi vaikuttavuusselvitystä ja yksi osa tutkimusta on pyrkimys selvittää opiskelijoille myönnettyjen apurahojen vaikuttavuutta. Tämä kysely on suunnattu kaikille vuosien 2010–2019 välillä vaihdossa tai harjoittelussa olleille Otsakorven säätiön tukemille opiskelijoille.

Tutkimuksen tavoitteena on arvioida Otsakorven säätiölle asetettujen tavoitteiden toteutumista toiminta-ajatuksen mukaisesti. Mikäli olet ollut Otsakorven säätiön tukemana ulkomaan vaihdossa / harjoittelussa kyseisellä ajanjaksolla, pyydämme vastaamaan tähän kyselyyn. Kyselyyn voi vastata täysin anonymisti ja vastaukset tullaan käsittelemään täysin luottamuksellisesti. Vastaamiseen menee noin 10 minuuttia.

Tutkimuksen toteuttaa Karelia-ammattikorkeakoulun ylemmän AMK tutkinnon opiskelijat Mari Liikanen ja Tiina Piiparinen Johtamisen ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelmasta osana opinnäytetyötään.

Kiitämme yhteistyöstä ja vastauksista jo etukäteen!

1. Asuinpaikkakunta vaihto-opintoihin lähtiessä? *

2. Apurahan myöntövuosi? *

- 2010
- 2011
- 2012
- 2013
- 2014
- 2015
- 2016
- 2017
- 2018
- 2019

3. Missä oppilaitoksessa opiskelit apurahaa haettaessa? *

- Ammattiopisto
- Aikuisopisto
- Ammattikorkeakoulu

4. Opiskeltava tutkinto apurahaa haettaessa? *

5. Mitä kautta sait tiedon Otsakorven säätiöltä haettavasta apurahasta? *

6. Saitko vaihto-opiskeluun muita apurahoja (pois lukien opintotuki / opintolaina)? *

- Kyllä
- En

7. Oliko apurahalla merkittävä rooli vaihto-opintojen onnistumisen / toteutumisen kannalta? *

- Kyllä
- Ei

8. Opitko vaihto-opiskelujen aikana jotakin, joka on auttanut opinnoissa / työllistymisessä / elämässä? *

- Kyllä
- En

9. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, mitä?

10. Onko vaihto-opinnoilla ollut vaikutusta työllistymiseesi? *

Kyllä

Ei

11. Loitko vaihto-opinnoissa ollessasi uusia merkittäviä verkostoja? *

Kyllä

En

12. Koetko, että apurahalla oli velvoittava vaikutus opinnoista suoriutumiseen vaihto-opiskelun aikana? *

Kyllä

En

13. Miten Otsakorven säätiö voisi paremmin tukea vaihto-opiskelijoiden tarpeita muuttuvassa yhteiskunnassa? *

14. Olen halukas osallistumaan haastatteluun, jonka avulla tutkimusta syvennetään. Haastattelun vastaukset tullaan käsittelemään anonyymisti.

Etunimi

Sukunimi

Sähköposti

Haastattelukysymykset, pääomalainat

1. Missä eri kanavissa olet törmännyt tietoon pääomalainan mahdollisuudesta? (tilaisuus/tapahtuma, nettisivut, uutiskirje, henkilökohtainen neuvonta) Mistä itse sait tiedon?
2. Olisiko vastaavanlaista rahoitusta mahdollista saada muualta? Jos olisi, miksi valitsit juuri säätiön rahoituksen?
3. Voisiko pääomalainaa tai sen ehtoja kehittää niin, että se antaisi vielä enemmän mielenrauhaa?
4. Mitä hyötyjä näet pääomalainassa yrityksen käynnistysvaiheessa?
5. Koetko, että pääomalainan avulla voisi olla mahdollista työllistää uusia ihmisiä yritykseen? Jos ei, niin miksi?
6. Ovatko lainan ehdot mielestäsi hyvät? Jos ei, niin miksi?
7. Onko myönnetty pääomalaina mielestäsi riittävän iso?
8. Onko pääomalainan saaminen mielestäsi helppoa vai koetko, että rahoitusvaatimus toisen ulkopuolisen rahoittajan takia hankaloittaa lainan hakemista?
9. Olisiko tiiviimmälle yhteistyölle säätiön kanssa tarvetta? Jos on, niin millaista?

Haastattelukysymykset, hankeapurahat

1. Kuinka hyvin hankkeella saavutetut vaikutukset olisi saavutettu ilman apurahaa? Mikä estäisi vaikutusten saamista?
2. Onko säätiön apuraha korvattavissa jollain muulla rahoituksella?
3. Miten pysyviä tuloksia hankkeilla olisi mahdollista saavuttaa? Koetteko, että apurahalla ja säätiöllä on tähän merkitystä vai onko syynä oma toiminta tai rakenteet vai kenties kaiken summa?
4. Ajatellaan tilannetta, jossa hankkeilla ei saavuteta pysyviä tuloksia, mistä luulet sen johtuvan?
5. Mikä voisi olla syynä siihen, ettei hankkeilla saavutettuja tuloksia levitetä laajemmalle, kuten muihin oppilaitoksiin tai yritystoimintaan?
6. Mikä on hanketoiminnan merkitys oppilaitoksille tulevaisuudessa?
7. Olisiko tiiviimmälle yhteistyölle säätiön kanssa tarvetta? Jos on, niin millaista?

Haastattelukysymykset, opiskelijoille myönnetyt apurahat, oppilaitoksien edustajat

1. Miten opiskelijoita ohjeistetaan apurahan hakemiseen? Jos ei ohjeisteta, miksi ei?
2. Mikäli vastasit Webropol-kyselyssä kysymykseen; Onko apuraha lisännyt vaihtojen/ harjoittelujen määrää? ”Kyllä”, niin onko siitä olemassa faktatietoa vai tuntuuko siltä?
3. Miten näette opiskelijoiden kansainvälistymisen ja kansainvälisen osaamisen merkityksen tulevaisuudessa?
4. Kasvaisiko ulkomaan vaihto-opintoihin lähtijöiden määrä, jos apurahaa myönnettäisiin yksilöllisemmin ottaen huomioon esimerkiksi kohdemaata, vaihdon pituus tai opintojen edistäminen ulkomaan vaihdon aikana?
5. Miten apurahajärjestelmää voisi parantaa?
6. Luuletteko, että kansainvälistyminen tulee muuttumaan jotenkin ja onko oppilaitoksella jonkinlaista visiota tämän suhteen? 7. Oletteko miettineet, miten tullette kehittämään omia toimenpiteitänne kansainvälistymisen suhteen?
8. Mikä luulette olevan liikkuvuuden osuus kansainvälistymisessä tulevaisuudessa?
9. Mitä muita apurahoja opiskelijoiden on mahdollista saada vaihto-opintoihin ja osaatteko sanoa, mistä rahoituksen määrä on riippuvainen? (Esimerkiksi vaihdon kohde, pituus tai opintomenestys)
10. Olisiko tiiviimmälle yhteistyölle oppilaitoksen ja säätiön välillä tarvetta? Jos on, niin millaista?